

Słownik Polski - Na'vi v. 13.41

Tirea Aean (Corey Scheideman) & Markì (Mark Miller)
Compiled and Translated by Kxrekorikus
www.LearnNavi.org

Ostatnia zmiana: 3.6.2017

Oto słownik polski - Na'vi. **Wyłuszczenie** oznacza polskie słowa. *Kursywa* wyróżnia ich znaczenia w Na'vi. Tekst niewyróżniony oznacza kategorię gramatyczną; w nawiasach umieszczone są dodatkowe komentarze. nawiasy trójkątne jak «x» oznaczają wrostek, na pozycjach t«0»«1»ar«2»on. Nazwy własne pisane są wielką literą. Symbole – i + oznaczają, że zrostek lub przyimek może pojawić się po danej stronie. Zakładana jest znajomość procesu lenicji.

Skróty

– = znacznik zrostka	tl = tylko odnośnie ludzi
+ = znacznik zrostka powodującego lenicję	part. = partykuła
<> = znacznik wrostka	zaim. = zaimek
przym. = przymiotnik	rz. wł. = nazwa własna
przyim. = przyimek	cz. = czasownik
przysł. = przysłówek	cz. np. = stative intransitive verb
spój. = spójnik	cz. prz. = czasownik przechodni
zł. = złożenie	cz. np. = czasownik nieprzechodni
zaim. wsk. = zaimek wskazujący	cz. prz. mod. = czasownim przechodni, modalny
wykrz. = wykrzyknik	cz. np. mod. = czasownik modalny, nieprzechodni
pyt. = pytajnik	sbd. = subordinated
rz. = rzeczownik	
nl = nie o ludziach	
licz. = liczebnik	

Źródła

Każde słowo jest sprawdzone tak dokładnie, jak tylko mogliśmy. Pochodzenie każdego słowa opisane jest w przypisie obok transkrypcji IPA. Pierwotnie słownik ten opierał się na liście około 500 słów dostarczonych przez dr. Frommera na początku marca 2010r. Wraz z rozwojem języka dodawane było więcej słownictwa jak tylko pojawiało się ono w informacjach od dr. Frommera na jego blogu lub w mailach. Dr Frommer poprosił społeczność LearnNavi.org o pomoc w tworzeniu nowego słownictwa przy pomocy **Lexical Expansion Project**. Projekt ten jest kontynuowany i obecnie wiele zaproponowanych słów weszło w obręb kanonu przedstawionego w tym słowniku. Inne słowa są utworzone przez dodanie niektórych zrostków i dodane tutaj jeśli tylko dr Frommer ich używał lub słowa o znaczeniu zmienionym przez dodanie zrostków. Kolejność istotności pochodzenia od najwyższej do najniższej:

- PF = Kanon Frommera

- M = Scenariusz filmowy
- JC = James Cameron
- G = Gry Avatar
- ASG = Tajny Raport
- PND = Pandorapedia.com

AZZ A

- 'et cetera':** [saj.'la.hɛ] *PF* adv. *saylahe* (utworzone z *sì alahē and others*) (contraction)
- 'Niedobrze!', nieszczęśliwy, przykry:** [kɛ.'ft'o] *PF* przym., wykrz. *keftxo*
- 'uważaj!', wyrażenie gniewu:** [o.'lss] *LA* wykrz. *oìss*
- (for food), plate:** [ʃom.jo] *PF* n. *yomyo* (złożenie *yom eat* i *yo table, elevated utilitarian surface* (colloquial form of *fyanyo*))
- (jeden) raz:** [ʔaw.lo] *PF* przysł. *'awlo*
- (razem) jak członkowie klanu:** [ni.o.'loʔ] *PF* przysł. *nìolo'* (utworzone z *olo' klan*)
- a (łączenie zdań), i:** [ʔul.tɛ] *PF* spój. *ulte*
- a propos, przy okazji, nawiasem mówiąc:** [ni.'viŋ.kapʔ] *PF* przysł. *nìvingkap* (utworzone z *vingkap przyjąć do głowy*)
- aby nie:** [ʔtɛ.kɛ] *PF* spój. *fteke* (złożenie *fte że-by* i *ke nie*) (z orzeczeniem w trybie łączącym w zdaniu podrzędnym)
- actually, as a matter of fact:** [ni.fkej.to.'ŋa.j] *PF* adv. *nifkeytongay* (złożenie *tifkeytok situation* i *ngay true*)
- aczkolwiek, chociaż, pomimo:** [hu.'fwa] *PF* spój. *hufwa*
- advantage, benefit, upside, gain:** [ʔtsan(ŋ).kum] *PF* n. *tsankum* (złożenie *tsan'ul improve, get better* i *kum result*)
- advantageous:** [ʔtsan(ŋ).kum.ŋaʔ] *PF* adj. *tsankumŋa'* (utworzone z *tsankum advantage, benefit, upside, gain*)
- adverbial:** [ni] *PF* *nì-* zrostek słowotwórczy
- advice, bit or piece of advice:** [mo.'waʔ] *PF* n. *mowar*
- advise:** [mo.'waʔ s:i] *PF* vin. *mowar si* (utworzone z *mowar advice*)
- advisor:** [mo.'waʔ.si.ju] *PF* n. *mowarsiyu* (utworzone z *mowar advice*)
- after:** [ʔmaw.fwa] *PF* conj. *mawfwa* (złożenie *maw after* i *fwa that*)
- age:** [kɛ.wan] *PF* n. *kewan* (utworzone z *koak old* oraz *'ewan young*)
- akcent, wymowa:** [ʔli.ʔu.pam] *PF* rz. *li'upam* (złożenie *li'u słowo* i *pam dźwięk*)
- akceptacja, zgoda, przyjęcie:** [ti.ml.'ʔan] *PF* rz. *timll'an* (utworzone z *ml'an akceptować*)
- akceptować:** [m.l.'ʔan] *PF* cz. prz. *ml'an*
- akt stworzenia, stworzenie:** [ti.'ŋopʔ] *PF* rz. *tingop* (utworzone z *ngop tworzyć*)
- aktywny, energiczny:** [ʔwa.lakʔ] *PF* przym. *walak*
- alarm, wezwanie do obrony:** [ʔraw.kɛ] *PF* wykrz. *rawke*
- ale:** [slæ] *PF* spój. *slä*
- ale nie później, do, przed, aż do:** [ʔli.sɛ] *PF* przym. *lisre+* (złożenie *li już* i *sre+ przed*)
- ale raczej, ale zamiast:** [ki] *PF* spój. *ki*
- ale zamiast, ale raczej:** [ki] *PF* spój. *ki*
- alfabet:** [sna.pam.'ɛl.vi] *PF* rz. *snapamrelvi* (utworzone z *pamrelvi litera*)
- algorytm, podejście, procedura, proces:** [ʔvɛ.fja] *PF* rz. *vefya* (złożenie *ve'o porządek* i *fya'o sposób, droga*)
- all is well, everything is fine or OK:** [fraw.'zo] *PF* intj. *frawzo* (utworzone z *fra'u everything* oraz *zo wszystko*) być w dobrym stanie
- amulet, totem:** [ʔlo.ʔa] *PF* n. *lo'a*
- an exploration or investigation:** [sæ.'lan] *PF* n. *sälang* (utworzone z *lang investigate, explore*)
- an instance of glowing; light source, glow, lamp:** [sæ.'nr] *PF* n. *sänrr* (utworzone z *nrr glow*)
- ancient, very old:** [ʔt'an.lal] *PF* adj. *txanlal* (złożenie *txan much* i *lal old*)
- and also:** [kopʔ] *PF* conj. *kop*
- animal call:** [zawʔ] *PF* n. *zawr*
- apatia, ospałość:** [ti.'ŋoŋ] *PF* rz. *tingong* (utworzone z *ngong leniwy*)
- apatycznie, ospale:** [ni.'ŋoŋ] *PF* przysł. *nìngong* (utworzone z *ngong leniwy*)
- apatyczny, ociężały, ospały, leniwy:** [ŋoŋ] *PF* przym. *ngong*

aromat wody bieżącej, deszczu, wilkotnej roślinności: [so.'sul] *PF* przym. *sosul*
artist (generic term): ['tʂe.o.tu] *PF* n. *tseotu* (utworzone z *tseo art*)
as a matter of fact, actually: [ni.fkej.to.'ŋaj] *PF* adv. *niŋkeytongay* (złożenie *tifkeytok situation* i *ngay true*)
as an obligation, dutifully: [ni.'tʂon] *PF* adv. *niŋtson* (utworzone z *tson duty, obligation*)
aspekt, cecha, znamię, właściwość, charakterystyka, sedno, przejaw: [sʂon] *PF* rz. *syon*
assign a task, command, order: [k'.im] *PF* vtr. *kxim*
assigning tasks, commanding, ordering: [ti.'k'im] *PF* n. *tikxim* (utworzone z *kxim command, order, assign tasks*)
assume: [sʂe.'fp'il] *PF* vtr. *srefpil* (utworzone z *sre+ before* oraz *fpil think*)
asystent, pomocnik: [sʂuŋ.si.ju] *PF* rz. *srungsiyu* (utworzone z *srung pomoc*)
atakować: ['ʔ.ɛ.k'o] *PF* cz. prz. *'eko*
attempt: [sæ.'fmi] *PF* n. *säfmi* (utworzone z *fmi try, attempt*)
avatar, ciało chodzącego we śnie: [u.nil.ti.'ran.tok'] *JC,PF* rz. *uniltirantokx* (złożenie *uniltiranyu chodzący we śnie* i *to-kx ciało*)
awareness, notice: [ti.'tʂe.ri] *PF* n. *titseri* (utworzone z *tseri note, notice*)
away (direction): [nɛ.'to] *PF* adv. *neto* (utworzone z *ne to*)
azyl, schronienie, bezpieczne miejsca: ['zoŋ.ʂeŋ] *PF* rz. *zongtseng* (złożenie *zong bronić, ratować* i *tseng miejsce*)
aż do końca: [ti.'ʔiʔ.a.vaj] *PF* przysł. *t'i'avay* (złożenie *'i'a kończyć* i *vay aż do*)
aż do tamtej chwili: [tʂa.'kɾ.vaj] *PF* przysł. *tsakrrvay* (złożenie *tsakrr wtedy* i *vay aż do*)
aż do, do: [vaj] *PF* przym. *vay-*
aż do, do, przed, ale nie później: [li.sʂe] *PF* przym. *lisre+* (złożenie *li już* i *sre+ przed*)
aż, nawet: [kɛŋ] *PF* przysł. *keng*
baby carrier: [pɾ.smuŋ] *PF* n. *prssmung* (złożenie *prnen baby* i *smung transportation device*)
bad-sounding: [mik.'væʔ] *PF* adj. *mikvö'* (utworzone z *mikyun ear* oraz *vä' unpleasant to the senses*)
badać, sprawdzać: [fm.ɛ.t.ok'] *PF* cz. *fmetok*
badać, sprawdzać: [st.ɛ.'ft'.aw] *PF* cz. prz. *stefxaw*
banana fruit: ['u.tu.ma.u.ti] *PF* n. *utumauti* (złożenie *utu canopy* i *mauti fruit*) (lit. *canopy fruit*)
banshee rider visor: ['i.o.naɾ] *PF* n. *ionar*
bardzo gorący: ['t'a.som] *PF* przym. *txasom* (utworzone z *txan duży* oraz *som gorący*)
bardzo, dużo: [ni.'t'an] *PF* przysł. *niŋtxan* (utworzone z *txan duży*)
bark (of a tree): ['tan.lɛŋ] *PF* n. *tanleng* (utworzone z *tangek trunk (of a tree)* oraz *ta'leng skin*)
bark, ramię: ['ʔɛt.naw] *PF* rz. *'etnaw*
barwy wojenne: [tʂa.mo.pin] *PF* rz. *tsamopin* (złożenie *tsam wojna* i *'opin kolor*)
barykada, przeszkoda: [ɛ.'k'an] *PF* rz. *ekxan*
bać się: ['t'o.pu 's:i] *PF* cz. np. *txopu si* (utworzone z *txopu strach*)
be above someone in a heierarchy, be someone's superior: [ti.'k'im s:i] *PF* vin. *tikxim si* (utworzone z *tikxim commanding, ordering, assigning tasks*)
be enjoyable: [z.aw.'pɾ.tɛʔ] *PF* vin. *zawprte'* (utworzone z *za'u come* oraz *prte' pleasurable*)
be naughty, do mischief: ['sti.wi s:i] *PF* vin. *stiwu si* (utworzone z *stiwu mischief*)
be of value, have some positive value, be worth something: [l.ɛj] *PF* vin. *ley*
be someone's superior, be above someone in a heierarchy: [ti.'k'im s:i] *PF* vin. *tikxim si* (utworzone z *tikxim commanding, ordering, assigning tasks*)
be worth something, be of value, have some positive value: [l.ɛj] *PF* vin. *ley*
bead (decorative): [sʂok'] *PF* n. *srok*
beautiful sounding, pleasant sounding: [mik.'loɾ] *PF* adj. *miklor* (utworzone z *mikyun ear* oraz *lor beautiful*)
beautiful visually: [naɾ.'loɾ] *PF* adj. *narlor* (utworzone z *nari eye* oraz *lor beautiful, pleasant to the senses*)
become stuck, get caught in something: [n.ip'] *PF* vin. *nip*
before: [sʂe.fwa] *PF* conj. *srefwa* (utworzone z *sre+ before* oraz *fwa that*)
bench; any tool or device to facilitate sitting, chair, stool: [sejn] *PF* n. *seyon* (utworzone z

- sä'o *tool* oraz *heyn sit*)
- benefit, advantage, upside, gain:** [ʰtsan(ŋ).kum] PF n. *tsankum* (złożenie **tsan'ul** *improve, get better* i **kum** *result*)
- berry:** [ʰpa.sukʰ] PF n. *pasuk*
- bez:** [ʰlu.kɛ] PF przyim. *luke*–
- bez (żadej czyności), żadna (czynność):** [ʰkɛ.kɛm] PF zaim., przysł. *kekem* (złożenie **ke** *nie* i **kem** *czynność, dokonanie*)
- bez dodatków czy zmiany natury, naturalnie:** [ni.ʰjɿ] PF przysł. *nỳyrr* (utworzone z *yrr* *naturalny*)
- bez osiągnięcia zamierzonych lub oczekiwanych rezultatów, bez powodzenia, zawodnie:** [ni.ʰnu] PF przysł. *nìnu* (utworzone z *nui* *zawieść, ponieść porażkę*)
- bez ostrzeżenia, nagle:** [ʰtsik] PF przysł. *tsik*
- bez powodzenia, zawodnie, bez osiągnięcia zamierzonych lub oczekiwanych rezultatów:** [ni.ʰnu] PF przysł. *nìnu* (utworzone z *nui* *zawieść, ponieść porażkę*)
- bez przerwy, ciągle, nieustannie:** [ni.l.kɛ.ʰftaŋ] PF przysł. *nìlkeftang* (złożenie **luke** *bez* i **ftang** *zaprzestać*)
- bez ubrań, nagi:** [luk.ʰpɛn] PF przyim. *lukpen* (złożenie **luke** *bez* i **pen** *ubrania (l. mnoga)*)
- bez wahania, ufnie:** [ni.ʰma] PF przysł. *nìmal* (utworzone z **mal** *godny zaufania*)
- bez względu na, bez znaczenia:** [kɛ.ʰtsran] PF przyim., spój. *ketsran* (złożenie **ke** *nie* i **ts-ranten** *liczyć się, być istotnym*)
- bez znaczenia, bez względu na:** [kɛ.ʰtsran] PF przyim., spój. *ketsran* (złożenie **ke** *nie* i **ts-ranten** *liczyć się, być istotnym*)
- bezbarwny, szary, bury:** [ŋul] PF przyim. *ngul*
- bezchmurny (o niebie), otwarty:** [pi.ʰakʰ] PF przyim. *piak*
- bezpieczne miejsca, schronienie, azyl:** [ʰzɔŋ.tɕɛŋ] PF rz. *zongtseng* (złożenie **zong** *bronić, ratować* i **tseng** *miejsce*)
- bezpiecznie:** [ni.ʰzaw.noŋ] PF przysł. *nìzaw-nong* (utworzone z «*awn*» *wrostek imiesłowu przymiotnikowego biernego* oraz **zong** *bronić, ratować*)
- bezpiecznie:** [k'ʰu.kɛ] PF przyim. *kxuke* (złożenie **kxu** *krzywdą* i **ke** *nie*)
- bezużyteczny, nieprzydatny:** [kɛl.ʰsar] PF przyim. *kelsar* (złożenie **ke** *nie* i **lesar** *użyteczny*)
- biały:** [tɛjɿ] PF przyim. *teyr*
- biec:** [t·ul] PF cz. np. *tul*
- biel:** [ʰtɛjɿ.pin] PF rz. *teyrpin* (utworzone z *teyr* *biały*)
- biodro:** [ʰʔl.ŋo] PF rz. *'llngo*
- bioluminescencja:** [sju.ʰra.tan] PF,JC rz. *syu-ratan* (złożenie **syura** *energia* i **atan** *światło*)
- bioluminescencyjny pieg, gwiazda:** [tan.ʰhi] PF rz. *tanhi*
- bit or piece of advice, advice:** [mo.ʰwaɿ] PF n. *mowar*
- bladder lantern, nectar lantern:** [ʰtsmi.snɿ] PF n. *tsmishrr* (złożenie **tsmi** *nectar* i **nrr** *glow*)
- blask po wschodzie słońca:** [tr.ʰʔoŋ.maw] PF rz. *trr'ongmaw* (złożenie **trr'ong** *brzask* i **maw** *po*)
- blindness:** [ti.kak.ʰtɛl] PF n. *tikakrel* (utworzone z **kakrel** *blind*)
- blisko:** [l·okʰ] PF przyim. *lok*–
- bohater:** [ʰt'an.tstɛw] PF rz. *txantstew* (złożenie **txan** *duży* i **tstew** *odważny*)
- bolesny:** [sɾaw] PF przyim. *sraw*
- boleć:** [ti.ʰsɾaw ʰs·i] PF cz. np. *tisraw si* (utworzone z **tisraw** *ból*)
- boundless, endless, without limit:** [ʰt'ɛw.lu.kɛ] PF adj. *txewluke* (złożenie **txew** *limit, border* i **luke** *without*)
- bowiem, ponieważ, dlatego że, gdyż:** [ta.ʰwɛjk(a)] PF spój. *taweyk(a)*
- braku rozumienia, poczucie tajemnicy:** [ʰiŋ.jɛn] PF rz. *ingyen*
- branch, fork, point of divergence:** [jakʰ] PF n. *yak*
- brat:** [ʰtsmu.kan] PF rz. *tsmukan* (utworzone z **tsmuk** *rodzeństwo*)
- brać pod uwagę, przestrzegać:** [l·ɛkʰ] PF cz. prz. *lek*
- brać, zabierać:** [ʰm·u.ŋ·ɛ] PF cz. prz. *munge*
- broda, podbródek:** [ʰtsuk.sim] PF rz. *tsuksim*
- bronić, ratować:** [z·oŋ] PF cz. *zong*
- brudny:** [ʰtsɛwtʰ] PF przyim. *tsewtx*
- brush, comb:** [sl·a.jkʰ] PF vtr. *slyak*
- brygada, klan wojowników, oddział:** [ʰwɛm.po.ŋu] PF rz. *wempongu* (złożenie **wem** *walczyć* i **pongu** *grupa*)
- bryza, wiaterek:** [hu.ʰfwɛ.tɕjipʰ] PF rz. *hufwet-syip* (utworzone z **hufwe** *wiatr*)
- brzask, jutrzienka:** [tr.ʰʔoŋ] PF rz. *trr'ong* (złożenie **trr** *dzień* i **'ong** *rozwijać*)

- brzeg, krawędź, granic, koniec:** [t'ɛw] *PF* RZ. *txew*
- brzuch, żołądek:** [ŋæŋ] *PF* RZ. *ngäng*
- brązowy:** ['kl.vawm] *PF* przym. *klvawm* (złożenie *klte* ziemia i *vawm* ciemny)
- bubble:** [t'at'] *PF* n. *txatx*
- budować:** ['t'u.l.a] *PF* CZ. prz. *txula*
- budowla, konstrukcja:** [ti.t'u.la] *PF* RZ. *tixula* (utworzone z *txula* budować)
- budzić się:** [ti.t'ɛn s-i] *PF* CZ. np. *tixen si* (utworzone z *tixen* czujność)
- bum (onomatopeja):** [k'aj.aj.aj] *PF* wykrz. *kxangangang*
- bury, szary, bezbarwny:** [ŋul] *PF* przym. *ngul*
- burza:** [jɾ.ap'] *PF* RZ. *yrrap* (utworzone z *ya* powietrze oraz *hrrap* niebezpieczeństwo)
- burza, ulewa:** [t'an.'tom.pa] *PF* RZ. *txantompa* (złożenie *txan* duży i *tompa* deszcz)
- burzyć, niszczyć:** [sk.a.'ʔ.a] *PF* CZ. prz. *ska'a*
- but:** [haw.n.'vɛn] *PF* RZ. *hawvɛn* (złożenie *hawnu* chronic, *ostaniać* i *venu* stopa)
- but also:** ['slæ.kop'] *PF* adv. *släkop* (złożenie *slä* but i *kop* also)
- butcher (in the sense of separating or processing the carcass of a dead animal):** [s'ɛj.'to] *PF* vtr. *seyto*
- butchering tool:** [sæ.sɛj.'to] *PF* n. *säseyto* (utworzone z *seyto* 'butcher (in the sense of separating or processing the carcass of a dead animal))
- bycie chorym, choroba:** [ti.'sp'in] *PF* RZ. *tispx-in* (utworzone z *spxin* chory)
- bystrze (rzadko traktowany jako policzalny):** ['tsɛl.tsul] *PF* RZ. *tseltsul*
- być:** [l·u] *PF* CZ. np. *lu* (łącznik, kopula) (połączony z rzeczownikiem w bierniku oznacza posiadanie)
- być (gdzieś), zajmować miejsce:** [t'ok'] *PF* CZ. prz. *tok*
- być blisko:** [s'im] *PF* CZ. np. *sim*
- być cicho:** [fn·u] *PF* CZ. np. *fnu*
- być ciekawskim:** [n'ɛw.'o.mum] *PF* svin. *newomum* (złożenie *new* chcieć i *omum* wiedzieć)
- być cierpliwym (ii):** [ma.'wej.p'ɛj] *PF* svin. *maweypey* (złożenie *mawey* spokojny i *pey* czekać)
- być daleko:** [l'im] *PF* CZ. np. *lim*
- być dobrym w czymś:** [fn'an] *PF* CZ. prz. *fnan*
- być dobrze zorganizowanym, być uporządkowanym:** [vɛ.'z'o] *PF* CZ. np. *vezo* (złożenie *ve'o* porządek i *zo* być w dobrym stanie)
- być doskonałym, nieskazitelnym:** [j'oʔ'] *PF* svin. *yo'*
- być dziwnym, niezwykłym, dziwacznym, niespodziewanym, osobliwym:** [h'ɛk'] *PF* CZ. np. *hek*
- być interesującym, intrugującym:** ['ɛl.tur ti.t'ɛn s-i] *PF* CZ. np. *eltur tixen si* (utworzone z *eltu-r* mózgowi oraz *tixen* czujność)
- być istotnym, liczyć się:** [tsɾ'an.t'ɛn] *PF* CZ. np. *tsranten*
- być może, może:** [k'awm] *PF* przysł. *kxawm*
- być nienaruszonym, być w dobrym stanie, działać poprawnie lub w naturalny sposób:** [z'o] *PF* CZ. np. *zo*
- być odczuwanym przez zmysły, zdawać się:** [fk'an] *PF* CZ. np. *fkan*
- być odpowiedzialnym:** [kl.'fr'oʔ'] *PF* CZAS. *klf-ro'*
- być pijanym, spać się:** ['r'o·u] *PF* CZ. np. *rou* (przykład użycia: *rou fa pxir*)
- być pionowym:** [k'ɛm] *PF* CZ. np. *kxem*
- być pochłoniętym czymś interesującym i pasjonującym, być zajęтым (w pozytywnym znaczeniu):** ['s'u.l'im] *PF* CZ. np. *sulim* (utworzone z *in* być zajęтым)
- być poziomo, leżec płasko:** [t'·aj] *PF* CZ. np. *txay*
- być przybitym, cierpieć psychicznie lub emocjonalnie:** [ŋ·æ.'ʔ·æn] *PF* CZ. np. *ngä'an*
- być przyjemnym, dawać przyjemność:** ['s'u.n·u] *PF* CZ. np. *sunu*
- być szczególnie zainteresowanym, skupiać się, specjalizować się:** [k'an.'ʔ·im] *PF* CZ. prz. *kan'in* (złożenie *kan* być zajęтым i *in* be busy)
- być uporządkowanym, być dobrze zorganizowanym:** [vɛ.'z'o] *PF* CZ. np. *vezo* (złożenie *ve'o* porządek i *zo* być w dobrym stanie)
- być w dobrym stanie, być nienaruszonym, działać poprawnie lub w naturalny sposób:** [z'o] *PF* CZ. np. *zo*
- być w stanie, móc:** [ts'un] *PF* CZ. np. mod. *tsun*
- być zajęтым:** [ʔ·im] *PF* CZ. np. *in*
- być zajęтым (w negatywnym znaczeniu), być zmęczonym i zavalonym daną czynnością:** ['v'ɾ·im] *PF* CZ. np. *vrin* (utworzone z

- ʼin być zajęтым*)
- być zajęтым (w pozytywnym znaczeniu), być pochłonięтым czymś interesującym i pasjonującym:** [ʼs·u.l·in] PF CZ. np. *sulìn* (utworzone z *ʼin być zajęтым*)
- być zaznajomionym (z formą celownika), znać:** [sm·on] PF CZ. np. *smon*
- być zmęczonym i zavalonym daną czynnością, być zajęтым (w negatywnym znaczeniu):** [ʼv·ɽ·in] PF CZ. np. *urrìn* (utworzone z *ʼin być zajęтым*)
- być znanym, słynąć:** [tʼan.ʼr.o.ʼa] PF CZ. np. *txanroʼa* (złożenie *txan duży* i *roʼa imponować*)
- być złym w czymś:** [w·ætʼ] PF CZ. prz. *wätx*
- ból:** [ti.ʼsraw] PF RZ. *tisraw* (utworzone z *sraw bolesny*)
- bęben (zrobiony ze skóry):** [ʼa.u] JC RZ. *au*
- będący w nienaturalnym stanie, zmieniony, zmodyfikowany:** [ʼzæ.fi] PF przym. *zäfi*
- błyskawica:** [rawm] PF RZ. *rawm*
- błyskawica zygzakowata:** [a.ʼtan.zaw] PF RZ. *atanzaw* (utworzone z *atan światło* oraz *swizaw strzała*)
- błąd, niepoprawność:** [ti.ʼkʼej] PF RZ. *tikxey* (utworzone z *kxeyey błąd*)
- błąd, pomyłka:** [kʼe.jej] PF RZ. *kxeyey*
- błędny, niepoprawny, zły:** [kɛ.ʼjawr] PF przym. *keyawr* (złożenie *ke nie* i *eyawr poprawny*)
- call, cry out, exclaim:** [l·ejm] PF vim. *leym*
- canoe:** [ja.ʼneɟ] PF n. *yaney*
- canoe paddle:** [spul.ja.ʼneɟ] PF n. *spulyaney* (złożenie *spule propel* i *yaney canoe*)
- carrier, container, vessel:** [sæ.ʼhe.na] PF n. *sä-hena* (utworzone z *hena carry*)
- carry:** [ʼh·ɛ.n·a] PF vtr. *hena*
- całkowicie, zupełnie, w całości, w ogóle:** [ni.ʼwotʼ] PF przysł. *nìwotx* (utworzone z *wotx całość*)
- całkowity, zupełny, kompletny, cały:** [ʼæn.ʼsjɛm] PF przym. *ʼänsyem*
- całować:** [p·om] PF CZ. prz. *pom*
- całość, ogół:** [wotʼ] PF RZ. *wotx*
- cały czas, zawsze:** [ʼfra.kr] PF przysł. *frakrr* (utworzone z *krr czas*)
- cały, całkowity, zupełny, kompletny:** [ʼæn.ʼsjɛm] PF przym. *ʼänsyem*
- całym sercem, żarliwie:** [ni.ʼftʼa.van] PF przysł. *niftxavang* (utworzone z *ftxavang żarliwy*)
- cecha, znamię, właściwość, charakterystyka, sedno, przejaw, aspekt:** [sjon] PF RZ. *syon*
- cel, zamiar:** [ti.ʼkan] PF RZ. *tikan* (utworzone z *kan zamierzać*)
- celowo, świadomie:** [nit.ʼkan] PF przysł. *nìt-kan* (utworzone z *tikan cel, zamiar*)
- centrum, miejsce w środku:** [kʼam.tɕɛŋ] PF RZ. *kxamtseng* (złożenie *kxam środek* i *tseng miejsce*)
- ceremonia, obrządek, rytuał:** [sæ.ʼʔɛ.o.i.o] PF RZ. *säʼeoio* (utworzone z *ʼeoio ceremonialny*)
- ceremonialna), pieśń (starożytna):** [waɟ] PF RZ. *way*
- ceremonialnie:** [ni.ʼʔɛ.o.i.o] PF przysł. *nìʼeoio* (utworzone z *ʼeoio ceremonialny*)
- ceremonialny:** [ʼʔɛ.o.i.o] PF przym. *ʼeoio*
- chair, stool, bench; any tool or device to facilitate sitting:** [sɛjn] PF n. *seyn* (utworzone z *säʼo tool* oraz *heyn sit*)
- change (abstract concept):** [ti.ʼla.tɛm] PF n. *tilatem* (utworzone z *latem change*)
- change (instance of), edit, modification:** [sæ.ʼla.tɛm] PF n. *sälatem* (utworzone z *latem change*)
- change direction, diverge, go astray:** [j·akʼ s·i] PF vin. *yak si* (utworzone z *yak point of divergence*)
- chaotyczny, nieuporządkowany, niezorganizowany:** [ʼvɛl.ke] PF przym. *velke* (złożenie *veʼo porządek* i *luke bez*)
- charakterystyka, cecha, znamię, właściwość, sedno, przejaw, aspekt:** [sjon] PF RZ. *syon*
- chcieć:** [n·ɛw] PF CZ. prz. mod. *new*
- chciwość:** [ti.ʼtʼa.nɛw] PF RZ. *tìtxanew* (utworzone z *txanew chciwy*)
- chciwy:** [tʼa.nɛw] PF przym. *txanew* (złożenie *txan duży* i *new chcieć*)
- chest:** [hɛjɽ] PF n. *heyr*
- chmura:** [pi.ʼwopʼ] PF RZ. *pìwopx*
- chociaż, aczkolwiek, pomimo:** [hu.ʼfwa] PF spój. *hufwa*
- chodzący we śnie:** [u.nil.ti.ʼfan.ju] PF RZ. *unil-tiranyu* (złożenie *unil sen* i *tiranyu piechur, chodzący*)
- cholera!, ostrzeżenie lub wyrażenie frustracji czy gniewu:** [ʼwi.ja] ZS wykrz. *wiya*

- choroba, bycie chorym:** [ti.'sp'in] *PF* RZ. *tispxin* (utworzone z *spxin chory*)
- choroba, schorzenie:** [sæ.'sp'in] *PF* RZ. *säspxin* (utworzone z *spxin chory*)
- chory:** [sp'in] *PF* przym. *spxin*
- chować:** [w'an] *PF* CZ. PRZ. *wan*
- chronić, osłaniać:** [h'aw.n'u] *PF* CZ. PRZ. *hawnu*
- chronić, osłaniać:** [ti.'haw.nu 's:i] *PF* CZ. NP. *tìhawnu si* (utworzone z *tìhawnu ochrona*)
- chwila:** [swaw] *PF* RZ. *swaw*
- chwila, sekunda:** [h'i.kɪ] *PF* RZ. *hikrr* (złożenie *h'i mały, nieduży* i *krr czas*)
- chwyt, sztuczka, sposób, naciągnięcie, podstęp:** [iŋ.jɛn.tʃɪpʰ] *PF* RZ. *ingyentsyìp* (utworzone z *ingyen poczucie tajemnicy*)
- chwytać:** [n.i.'æ] *PF* CZ. PRZ. *niä*
- chwytać, trzymać:** [fj'ɛpʰ] *PF* CZ. PRZ. *fyep*
- chyba, widocznie, najwyraźniej:** [tat.'lam] *PF* przysł. *tatlam* (utworzone z *lam wydać się*)
- chyba, widocznie, najwyraźniej:** [ni.'lam] *PF* przysł. *nìlam* (utworzone z *lam wydawać się*)
- chłodny, zimny:** [wuf] *PF* przym. *wur*
- chłopak:** [ʔɛ.vɛ.ŋan] *PF* RZ. *'evengan* (utworzone z *'eveng dziecko*)
- chłopak (potocznie):** [ʔɛ.van] *PF* RZ. *'evan* (utworzone z *'evengan chłopak*)
- ciasny, obcisły:** [ʔɛ.'k'in] *PF* przym. *'ekxin*
- ciało:** [tokʰ] *PF* RZ. *tokx*
- ciało chodzącego we śnie, avatar:** [u.nil.ti.'ran.tokʰ] *JC,PF* RZ. *uniltìrantokx* (złożenie *uniltìranyu chodzący we śnie* i *to-kx ciało*)
- cicho:** [ni.'fnu] *PF* przysł. *nìfnu* (utworzone z *fnu być cicho*)
- cichy:** [ti.'fnu.ŋaʔ] *PF* przym. *tìfnunga'* (utworzone z *fnu być cicho*) *nl*
- ciecz, woda:** [pa:] *PF* RZ. *pay*
- ciekawość:** [ti.'no.mum] *PF* RZ. *tìnomum* (utworzone z *newomum być ciekawym*)
- ciekawski:** [lɛ.'no.mum] *PF* przym. *lenomum* (utworzone z *newomum być ciekawskim*)
- cielesny, fizyczny:** [lɛ.'tokʰ] *PF* przym. *letokx* (utworzone z *tokx ciało*)
- ciemność:** [ti.'vawm] *PF* RZ. *tìvawm* (utworzone z *vawm ciemny*)
- ciemny:** [vawm] *PF* przym. *vawm*
- ciemny kolor:** [vawm.pin] *PF* RZ. *vawmpin* (utworzone z *vawm ciemny*)
- cienki; nl:** [fli] *PF* przym. *fli*
- ciepło:** [ti.'som] *PF* RZ. *tìsom* (utworzone z *som gorący*)
- ciepły:** [saŋ] *PF* przym. *sang*
- cierpieć psychicznie lub emocjonalnie, być przybitym:** [iŋ.æ.'ʔ.æn] *PF* CZ. NP. *ngä'än*
- cierpliwie:** [nim.'wɛj.pɛj] *PF* przysł. *nìmwey-pey* (utworzone z *maweypey być cierpliwym*)
- cierpliwość:** [tim.'wɛj.pɛj] *PF* RZ. *tìmwey-pey* (utworzone z *maweypey być cierpliwym*)
- cierpliwy:** [lɛm.'wɛj.pɛj] *PF* przym. *lɛmwey-pey* (utworzone z *maweypey być cierpliwym*)
- cień:** [ukʰ] *PF* RZ. *uk* (utworzone z *toruk ostatni cień*)
- circle:** [joʔ.ko] *PF* n. *yo'ko* (utworzone z *yo' perfect* oraz *ko'on ring*)
- cisza:** [ti.'fnu] *PF* RZ. *tìfnu* (utworzone z *fnu być cicho*)
- ciągle, jeszcze, nadal:** [mi] *PF* przysł. *mi*
- ciągle, nieustannie:** [ni.'tutʰ] *PF* przysł. *nìtut* (utworzone z *tut oznaczenie kontynuacji*)
- ciągle, nieustannie, bez przerwy:** [nil.kɛ.'ftaŋ] *PF* przysł. *nìlkeftang* (złożenie *luke bez* i *ftang zaprzestać*)
- ciągnąć:** [za.'ʔ.æ.r'ipʰ] *PF* CZ. PRZ. *za'ärìp* (utworzone z *'ärìp ruszać*)
- ciąć:** [m.un.'ʔ.i] *PF* CZ. *mun'i*
- ciężki (fizycznie):** [ku.'ʔupʰ] *PF* przym. *ku'up*
- clan or tribal domain, country:** [t'an.lo.'k'ɛ] *PF* n. *txanlokxe* (złożenie *txan; olo' great; tribe, clan* i *atlxke land*)
- clan, or group of avatars:** [u.nil.ti.'ran.tokʰ.o.loʔ] *PF* n. *uniltìrantokxolo'* (złożenie *uniltìrantokx avatar, dreamwalker body* i *olo' clan*)
- claw, nail:** [tsin] *PF* n. *tsin*
- clean, make free of dirt:** [la.ro s:i] *PF* vtr. *laro si* (utworzone z *laro clean*)
- climb, scale (pulling entire body up):** [tsj.ɪl] *PF* vtr. *tsyìl*
- closed shape roughly circular, ring, oval:** [ko.'ʔon] *PF* n. *ko'on* (utworzone z *koum rounded, curved* oraz *'on shape*)
- cloth; a piece of cloth woven on a loom:** [sræ] *PF* n. *srä*
- co (o rzecz):** [ʔu.pɛ] *PF* pyt. *'upe* (złożenie *'u rzecz* i *pe pytajnik*)

- co (o rzecz):** [pɛ.ˈu] *PF* pyt. *peu* inna forma 'upe
- coarse, vulgar, socially unacceptable:** [ræp.ˈtʊm] *PF* adj. *räptum*
- codziennie, każdego dnia:** [fra.ˈtɪ] *PF* przysł. *fratr* (utworzone z *trr* dzień)
- codziennie, regularnie:** [ni.ˈtɪ.tɪ] *PF* przysł. *nitrtrtr* (utworzone z *trr* dzień)
- codzienny, zwykły:** [le.ˈtɪ.tɪ] *PF* przym. *letrtr* (utworzone z *trr* dzień)
- cofnąć się, ustąpić miejsca:** [ˈt.ɪŋ ˈtɕɛŋ] *PF* CZ. np. *ting tseng* (utworzone z *ting* dać oraz *tseng* ziemia)
- colorful, multicolored, variegated:** [ˈpʰaj.o.pin] *PF* adj. *pxayopin* (złożenie *pxay* many i 'opin color)
- comb, brush:** [sl.ajkʰ] *PF* vtr. *slayk*
- come out, emerge:** [wɪ.ˈz.a.ʔu] *PF* vtr. *wrrza'u* (utworzone z *wrrpa* outside oraz *za'u* come)
- comfort:** [ˈho.an] *PF* n. *hoan*
- comfortable:** [le.ˈho.an] *PF* adj. *lehoan* (utworzone z *hoan* comfort)
- comfortably:** [ni.ˈho.an] *PF* adv. *nihoan* (utworzone z *hoan* comfort)
- command, order, assign a task:** [kʰ.ɪm] *PF* vtr. *kxim*
- commander, one with authority over another:** [ˈkʰim.ju] *PF* n. *kximyu* (utworzone z *kxim* command, order, assign tasks)
- commanding, ordering, assigning tasks:** [ti.ˈkʰim] *PF* n. *tikxim* (utworzone z *kxim* command, order, assign tasks)
- composer, music creator:** [pam.tɕe.o.ˈŋop.ju] *PF* n. *pamtseongopyu* (złożenie *pamtseo* music i *ngopyu* creator) eg. James Horner
- constructed device for keeping something off the ground and clean:** [fjan] *PF* n. *fyān*
- container, vessel, carrier:** [sæ.ˈhe.na] *PF* n. *sāhena* (utworzone z *hena* carry)
- convenient, usable without much expenditure of effort:** [nikʰ] *PF* adj. *nik*
- cooking pot:** [ˈhu.ru] *PF* n. *huru*
- coraz mniej:** [ni.næn.æn] *PF* przysł. *ninänän* (utworzone z *nän* zmniejszać)
- coraz więcej i więcej, zwiększająco:** [ni.ˈʔul.ʔul] *PF* przysł. *ni'ul'ul* (utworzone z 'ul zwiększać)
- correct path, right way (of doing something):** [e.ˈjawɪ.fya] *PF* n. *eyawrfya* (utworzone z
- eyawɪ* correct, right oraz *fya'o* path, way, manner)
- correctly, rightly:** [ni.ˈjawɪ] *PF* adv. *niyawɪ* (utworzone z *eyawɪ* correct, right)
- count:** [ˈt.i.am] *PF* vtr. *tiam*
- country, clan or tribal domain:** [tʰan.lo.ˈkʰɛ] *PF* n. *txanlokxe* (złożenie *txan;olo'* great; tribe, clan i *atxkxe* land)
- course, direction:** [sa.ˈlɛw.fja] *PF* n. *salewfya* (utworzone z *salew* proceed oraz *fya'o* path)
- coś:** [ˈʔu.o] *PF* zaim. 'uo
- coś dającego się wypić, napój:** [na.ˈɛɪ] *PF* RZ. *naer*
- coś do ogłoszenia, informacja, nowina:** [fmawn] *PF* RZ. *fmawn*
- coś kłopotliwego, powód zakłopotania:** [ja.ˈjajɪ.tɕim] *PF* RZ. *yayayrtsim* (złożenie *yayayr* zakłopotanie i *tsim* źródło)
- coś od początku niewłaściwego, wypaczenie:** [ˈfeʔ.ran] *PF* RZ. *fe'ran* (złożenie *fe'* zły i *ran* esencja, sedno)
- coś śmiesznego, dowcip, kawał:** [sæ.ˈʔi.pu] *PF* RZ. *sä'ipu* (utworzone z 'ipu śmieszny)
- creation:** [sæ.ˈŋopʰ] *PF* n. *sängop* (utworzone z *ngop* create)
- cry out, call, exclaim:** [l-ɛjm] *PF* vim. *leym*
- cudownie, wspaniale, fantastycznie:** [nik.ˈsman] *PF* przysł. *niksman* (utworzone z *kosman* wspaniały)
- cudowny, wspaniały, fantastyczny:** [ko.ˈsman] *PF* przym. *kosman*
- cultural:** [le.ˈɾɛj.fja] *PF* adj. *lereyfya* (utworzone z *reyfya* way of living)
- cup or bowl minimally modified from naturally occurring resources:** [sɛj] *PF* n. *sey*
- curved, rounded:** [ˈko.um] *PF* adj. *koum*
- cwany, przebiegły:** [lɛt.ˈwan] *PF* przym. *letwan* (utworzone z *tute* osoba oraz *wan* chować)
- cyfra 8 (nie wartość):** [ʔɛjtʰ] *PF* RZ. 'eyt
- cyfra 9 (nie wartość):** [najn] *PF* RZ. *nayn*
- czapka, kapelusz:** [haw.ˈɾɛʔ] *PF* RZ. *hawre'* (złożenie *hawnu* chronić, osłaniać i *re'o* głowa)
- czar, powab:** [ti.ˈho.na] *PF* RZ. *tihona* (utworzone z *hona* czarujący)
- czarny:** [la.ˈjon] *PF* przym. *layon*
- czarująco, urocz:** [ni.ˈho.na] *PF* przysł. *nihona* (utworzone z *hona* czarujący)

- czarujący, ujmujący, słodki:** [ho.na] PF przym. *hona*
- czas:** [kr̩] PF RZ. *krr*
- czas po zachodzie słońca, półmrok:** [t'on.ʔon.maw] PF RZ. *txon'ongmaw* (złożenie **txon'ong** zachód i **maw** po)
- czas przed południem:** [sɛ.ʔkam.tɾ] PF RZ. *sre-kamtrr* (złożenie **sre** przed i **kxamtrr** południe)
- czas wolny:** [tik.ʔim] PF RZ. *tik'in* (utworzone z **in** być zajęty)
- czasownik:** [kɛm.li.ʔu] PF RZ. *kemli'u* (złożenie **kem** czynność, dokonanie i **li'u** słowo)
- czasownik posiłkowy robić, tworzyć:** [s:i] PF si zrostek słowotwórczy
- czekać:** [p.ɛj] PF CZ. np. *pey*
- czeladnik:** [tsul.fæ.tu.na.j] PF RZ. *tsulfatunay* (utworzone z **tsulfātu** mistrz)
- czerwień, pomarańcz:** [tum.pin] PF RZ. *tumpin* (utworzone z **tun** czerwony, **pomarańczowy**)
- czerwony, pomarańczowy:** [tun] PF przym. *tun*
- czerń:** [la.ʔom.pin] PF RZ. *layompin* (utworzone z **layon** czarny)
- cześć:** [kal.t'i] PF wykrz. *kaltxi*
- czoło:** [za.ʔɛʔ] PF RZ. *zare'* (złożenie **zapxi** przód i **re'o** głowa)
- cztery:** [tsiŋ] PF licz. *tsing*
- czując, dzięki wyczuciu:** [ni.nan] PF przysł. *ninan* (utworzone z **inan** czuć)
- czuwający, przebudzony:** [t'ɛn] PF przym. *tx-en*
- czuć (w sposób niezamierzony):** [z.im] PF CZ. prz. *zìm*
- czuć (zapach):** [h.ɛ.f.i] PF CZ. prz. *hefi*
- czuć, odczuwać, spostrzegać:** [ʔ.ɛ.f.u] PF CZ. prz. *'efu*
- czuć, rozumieć, czytać (np.: las), zdobyć wiedzę przez obserwację:** [i.n.an] PF CZ. prz. *inan* (akcent przesuwany na pierwszą sylabę z wrostkiem)
- czwartek:** [tr̩.mɾ.vɛ] PF RZ. *trrmrrve* (złożenie **trr** dzień i **mrrve** piąty)
- czwarty:** [tsi.vɛ] PF przym. *tsive* (utworzone z **tsing** cztery)
- czy też, czy:** [ft'ɛj] PF spój. *ftxey*
- czy, czy też:** [ft'ɛj] PF spój. *ftxey*
- czyjność, stan przebudzenia:** [ti.t'ɛn] PF RZ. *titxen* (utworzone z **txen** przebudzony)
- czynić szybszym, przyspieszać:** [win 's-i] PF CZ. np. *win si* (utworzone z **win** szybki)
- czynność, dokonanie:** [kɛm] PF RZ. *kem*
- czysty:** [la.ro] PF przym. *laro*
- czytać (np.: las), czuć, rozumieć, zdobyć wiedzę przez obserwację:** [i.n.an] PF CZ. prz. *inan* (akcent przesuwany na pierwszą sylabę z wrostkiem)
- czyż nie:** [kɛ.ʔjakʔ] PF,Prt part. *kefyak* (złożenie **ke fya** w inny sposób i **sra** pytajnik)
- częstka, kawałek:** [ʔitʔ] PF RZ. *'it*
- często:** [p'im] PF przysł. *pxim*
- część:** [ha.p'i] PF RZ. *hapxi*
- część zamienna, substytut:** [sæ.ʔrawn] PF RZ. *särawn* (utworzone z **ravn** wymieniać)
- członek:** [ha.p'i.tu] PF RZ. *hapxitu* (utworzone z **hapxi** część)
- członek klasy, kolega z klasy:** [nu.mul.t'a.tu] PF RZ. *numultxatu* (utworzone z **numultxa** klasa)
- córeczka (zdrobnienie):** [ʔi.tɛ.tsjipʔ] PF RZ. *'itetsyip* (utworzone z **'ite** córka)
- córka:** [ʔi.tɛ] JC,PF RZ. *'ite*
- cóż (rozpoczęcie rozmowy):** [tsɛ] PF part. *tse*
- dający radość, zabawny, ekscytujący:** [ʔoʔ] PF przym. *'o'*
- daleko:** [mi.'so] PF przysł. *miso* (utworzone z **mì** w)
- daleko:** [a.'lim] PF przysł. *alim* (utworzone z **lì** być daleko)
- daleko:** [kæ.'sa.tsɛŋ] PF przysł. *käsatseng* (złożenie **kä** iść i **tseng** miejsce)
- darzyć szacunkiem, szanować:** [ɛ.i.o.'a.ɛ s-i] PF CZ. np. *leioae si* (utworzone z **leioae** szacunek)
- dawać przyjemność, być przyjemnym:** [s.u.n.u] PF CZ. np. *sunu*
- dawny, stary:** [spu.win] PF przym. *spuwin* nl.
- day time smoking pleasure, vibrating tongue (Na'vi idiom):** [pr̩.k'ɛn.tɾ.kɾ] *Skxawng* n. *prrkxentrkr* (c.w. from **prte'** pleasurable, **kxer** smoke, **trr** day and **krr** time)
- dać:** [t.ɪŋ] PF CZ. prz. *ting*
- deaf:** [kak.'pam] PF adj. *kakpam* (utworzone z **pam** sound)
- deafness:** [ti.kak.'pam] PF n. *tikakpam* (utworzone z **kakpam** deaf)

- decay, rot, degrade over time:** [sn·æm] *PF* vin. *snäm*
- decydować:** [ˈp·ɛ·ʔ·un] *PF* cz. prz. *pe'un*
- decyzja:** [ti.ˈpɛ.ʔun] *PF* rz. *tipe'un* (utworzone z *pe'un* *decydować*)
- deformacja, skaza, wada:** [ˈfɛʔ.ran.vi] *PF* rz. *fe'ranvi* (utworzone z *fe'ran* *wypaczenie*)
- degrade over time, rot, decay:** [sn·æm] *PF* vin. *snäm*
- delegat, zastępca wodza, poseł:** [ejk.ta.'naj] *JC,PF* rz. *eyktanay* (utworzone z *eyktan* *przywódcą*)
- delicate, fragile:** [su.'sjaŋ] *PF* adj. *susyang*
- delikanie, łagodnie:** [ni.'flɾ] *PF* przysł. *niflrr* (utworzone z *flrr* *łagodny*)
- delikatność, subtelność:** [ti.'flɾ] *PF* rz. *tiflrr* (utworzone z *flrr* *łagodny*)
- delikatny (odnośnie ludzi lub rzeczy), łagodny, subtelny:** [flɾ] *PF* przym. *flrr*
- demon:** [ˈvɾ.tɛpʔ] *PF* rz. *vrtep*
- demonstrować, reprezentować (ii):** [ˈk·ɛ.n·oŋ] or [ˈkɛ.n·oŋ] *PF* cz. *kenong* (złożenie *ke* *nie* i *nong* *podążać*)
- denerwować (kogoś):** [stɛj.'k·i] *PF* cz. prz. *steyki* (utworzone z *sti* *gniewać się* oraz «*eyk*» *wrostek strony sprawczej*)
- denerwować, przeszkadzać:** [sɾ·ætʔ] *PF* cz. prz. *srätx*
- design:** [ˈʔo.ŋ·opʔ] *PF* vtr. *'ongop* (złożenie *'on* *shape, form* i *ngop* *create*)
- designer:** [ˈʔo.ŋop.ju] *PF* n. *'ongopyu* (utworzone z *'ongop* *design*)
- desire:** [ti.'nɛw] *PF* n. *tinew* (utworzone z *new* *want*)
- deszcz:** [ˈtom.pa] *PF* rz. *tompa*
- deszcz ze śniegiem:** [ˈtom.pɛɾ.wi] *PF* rz. *tomperwì* (utworzone z *tompa* *deszcz* oraz *herwì* *śnieg*)
- deszczu, aromat wody bieżącej, wilkotnej roślinności:** [so.'sul] *PF* przym. *sosul*
- dictionary:** [li.ʔu.pukʔ] *PF* n. *li'upuk* (złożenie *li'u* *word* i *puk* *book* (*English loan word*))
- direction, course:** [sa.'lɛw.fja] *PF* n. *salewfya* (utworzone z *salew* *proceed* oraz *fya'o* *path*)
- directly, straight to the point:** [ni.'jɛj] *PF* adv. *nijey* (utworzone z *yey* *straight*)
- disadvantage, drawback, downside:** [ˈfɛ.kum] *PF* n. *fekum* (złożenie *fe'* *bad* i *kum* *result*)
- disadvantageous:** [ˈfɛ.kum.ŋaʔ] *PF* adj. *fe-kumnga'* (utworzone z *fekum* *disadvantage*, *drawback*, *downside*)
- diverge, change direction, go astray:** [j·akʔ s·i] *PF* vin. *yak si* (utworzone z *yak* *point of divergence*)
- dla, na korzyść (czegoś):** [fpi] *PF* przyim. *fpi+*
- dłaczego:** [ˈlum.pɛ] *PF* pyt. *lumpe* inna forma *pelun*
- dłaczego:** [pɛ.'lun] *PF* pyt. *pelun* inna forma *lumpe*
- dłatego że, ponieważ, gdyż, bowiem:** [ta.'wɛjk(a)] *PF* spój. *taweyk(a)*
- dłatego, więc, zatem:** [ta.'fɾal] *PF* przysł. *tafɾal*
- dno, spód:** [ˈkɫ.pa] *PF* rz. *klpa*
- do diabła z tym, nie ma mowy (wulgarnie):** [p'a.sikʔ] *PF* wykrz. *pxasik*
- do diabła!, ostrzeżenie lub wyrażenie frustracji czy gniewu, kurwa!:** [ˈtsa.'hej] *ZS* wykrz. *tsa-hey*
- do innych:** [aj.'la.ru] *PF* zaim. *ay-larupołączenie ay+lahe-ru*
- do mischief, be naughty:** [ˈsti.wi s·i] *PF* vin. *stiwì si* (utworzone z *stiwì* *mischief*)
- do wewnątrz, do:** [ˈnɛm.fa] *PF* przyim. *nemfa-* (złożenie *ne* *do*, *w kierunku* i *mifa* *wnętrze*, *wewnątrz*)
- do, aż do:** [vaj] *PF* przyim. *vay-*
- do, do wewnątrz:** [ˈnɛm.fa] *PF* przyim. *nemfa-* (złożenie *ne* *do*, *w kierunku* i *mifa* *wnętrze*, *wewnątrz*)
- do, dopóki:** [vaj.'kɾ] *PF* spój. *vaykrr* (złożenie *vay-* *aż do* i *krr* *czas*)
- do, przed, aż do, ale nie później:** [ˈli.sɛɛ] *PF* przyim. *lisre+* (złożenie *li* *już* i *sre+* *przed*)
- do, w kierunku:** [nɛ] *PF* przysł. *ne-*
- doba:** [tɾ.t'on] *PF* rz. *trrtxon* (złożenie *trr* *dzień* i *txon* *noc*)
- dobrobyt, spokój, radość:** [fpom] *PF* rz. *fpom*
- dobry, dobrze zrobiony:** [sil.'tsan] *PF* przym. *siltsan*
- dobrze zrobiony, dobry:** [sil.'tsan] *PF* przym. *siltsan*
- dobrze, porządnie:** [ni.'tsan] *PF* przysł. *nilt-san* (utworzone z *siltsan* *dobry*)
- dochodzić do siebie, goić się, ulegać poprawie:** [zo.sl·u] *PF* cz. np. *zoslu* (złożenie *zo* *być w dobrym stanie* i *slu* *stawać się*)

- dodatek, postscriptum (P.S.):** [ti.'suŋ] *Lance* rz. *tisung* (utworzone z *sung* *dodać*)
- dotatkowo:** [ni.'suŋ] *PF* przysł. *nisung* (utworzone z *sung* *dodać*)
- dodać:** [s·uŋ] *PF* CZ. prz. *sung*
- dogodnie, w odpowiedniej porze:** [nik.'maɾ] *PF* przysł. *nikmar* (utworzone z *kimar* *sezonowy*)
- dojrzałe, dorosłe:** [ni.'fjɛjn.tu] *PF* przysł. *nifyeyntu* (utworzone z *fyeyntu* *pełnoletni*)
- dojrzałość, dorosłość:** [ti.'fjɛjn] *PF* rz. *tifyeyn* (utworzone z *fyeyn* *dojrzały, dorosły*)
- dojrzały, dorosły, gotowy:** [fjɛjn] *PF* przym. *fyeyn*
- dokonanie, czynność:** [kɛm] *PF* rz. *kem*
- dokuczliwy, niepokojący:** [ʃɲu.ŋaʔ] *PF* przym. *sngunga'* (utworzone z *sngum* *oba-wa*)
- dokładnie teraz:** [p'i.'setʰ] *PF* przysł. *pxiset* (złożenie *set* *teraz* i *pxi* *dokładny*)
- dokładnie, jednoznacznie:** [ni.'p'i] *PF* przysł. *nĩpxi* (utworzone z *pxi* *dokładny*)
- dokładnie, solidnie, trwale:** [nik.lo.'nu] *PF* pszysł. *niklonu* (utworzone z *ke lonu* *nie uwolnić*) dosł.: 'nie wypuszczając'
- dokładny:** [p'i] *PF* przym. *pxi*
- dokładny, szegółowy, zawiły:** [hi.'no] *PF* przym. *hino*
- dolina:** [tsoŋ] *PF* rz. *tsong*
- dom:** ['kɛl.ku] *PF* rz. *kelku*
- domysł, przypuszczenie, intuicja, wycucie:** [ʔɛn] *PF* rz. *'en*
- dookoła, wkoło, wokół:** [p'aw] *PF* przyim. *pxaw-*
- doorway, entrance:** [rawŋ] *PF* n. *rawng*
- dopełniać, pasować, uzupełniać:** [h·aʔ] *PF* CZ. np. *ha'*
- doprowadzać do końca, kończyć:** [ʔ·iʔ·a] *PF* CZ. np. *'i'a*
- dopuszczać, przyznawać, przyjmować:** [p·l'ŋaj] *PF* CZ. np. *plŋgay* (utworzone z *plltxe* *speak* oraz *ngay true*)
- dopóki, do:** [vaj.'kr] *PF* spój. *vaykrr* (złożenie *vay-* *aż do* i *krr* *czas*)
- dorobek, nabytek, zdobycz:** [sæ.'ka.nom] *PF* rz. *sakanom* (utworzone z *kanom* *nabywać*)
- dorosłość, dojrzałość:** [ti.'fjɛjn] *PF* rz. *tifyeyn* (utworzone z *fyeyn* *dojrzały, dorosły*)
- dorosły (osoba dorosła), pełnoletni:** ['fjɛjn.tu] *PF* rz. *fyeyntu* (utworzone z *fyeyn* *dorosły, dojrzały*)
- dorosły, dojrzały, gotowy:** [fjɛjn] *PF* przym. *fyeyn*
- dorośle, dojrzałe:** [ni.'fjɛjn.tu] *PF* przysł. *nifyeyntu* (utworzone z *fyeyntu* *pełnoletni*)
- doskonale:** [ni.'joʔʰ] *PF* przysł. *nĩyo'* (utworzone z *yo'* *być doskonałym*)
- doskonałość:** [ti.'yoʔʰ] *PF* rz. *tĩyo'* (utworzone z *yo'* *być doskonałym*)
- dostatecznie (po przym.):** [ni.'tam] *PF* przysł. *nĩtam* (utworzone z *tam* *wystarczać*)
- dostawać, otrzymywać:** [t·ɛl] *PF* CZ. prz. *tel*
- dotrzeć na miejsce, przybyć:** ['p·a.t·ɛ] *ZS* CZ. *pate*
- dotrzeć, przybyć:** ['p·æ.h·ɛm] *PF* CZ. np. *pähem*
- dotyczący języka, językowy:** [lɛ.'liʔ.fja] *PF* przym. *leli'fya* (utworzone z *li'fya* *język*)
- dotyczący, o:** [tɛ.'ri] *PF* przyim. *teri-*
- dotyk (zmysł dotyku):** ['zim.ʰswo] *PF* rz. *zĩmstwo* (utworzone z *zim* *dotyk*)
- dotyk, tekstura:** [ziɾ] *PF* rz. *zir*
- dotykać:** [ʔ·am.p·i] *PF* CZ. prz. *'ampi*
- dowcip, kawał, coś śmiesznego:** [sæ.'ʔi.pu] *PF* rz. *sä'ipu* (utworzone z *'ipu* *śmieszny*)
- dowcip, żart, zabawna historia:** ['haŋ.vur] *PF* rz. *hangvur* (złożenie *hangham* *śmiać się* i *vur* *opowieść*)
- dowcipny, śmieszny, zabawny:** [ʔi.pu] *PF* przym. *'ipu*
- downside, disadvantage, drawback:** ['fɛ.kum] *PF* n. *fekum* (złożenie *fe'* *bad* i *kum* *result*)
- dowódca, kapitan (najczęściej chwilowy, małej ilości osób jak grupa myśliwych):** ['ɛjk.ju] *PF* rz. *eykyu* (utworzone z *eyk* *przewodzić*)
- dołeczek (na policzku, twarzy):** ['tsoŋ.ʰsɲip] *PF* rz. *tsongtsyip* (utworzone z *tsong* *dolina*)
- doświadczenie, praktyka:** ['li.ɛ] *PF* rz. *lie*
- drapieźnik:** ['taɾ.ni.o.ang] *PF* rz. *tarnioang* (złożenie *taron* *polować* i *ioang* *zwierzę*)
- drawback, disadvantage, downside:** ['fɛ.kum] *PF* n. *fekum* (złożenie *fe'* *bad* i *kum* *result*)
- draśnięcie, skaleczenie, siniak:** ['sk'ir.ʰsɲip] *PF* rz. *skxirtsyip* (utworzone z *skxir* *rana*)

- dream:** [ˈu.nil s-i] *PF* *vin. unil si* (utworzone z **unil dream**)
- dream about, dream of:** [ˈu.nil.t̩s̩.a] *PF* *vtr. uniltsa* (utworzone z **unil dream** oraz **tse'a see**)
- dream of, dream about:** [ˈu.nil.t̩s̩.a] *PF* *vtr. uniltsa* (utworzone z **unil dream** oraz **tse'a see**)
- drewno:** [ɾɪn] *PF* *RZ. r̩n*
- drinking gourd:** [ʔɛ.ʔin.fɛj] *PF* *n. 'e'insey* (złożenie **'e'in gourd** i **sey cup or bowl minimally modified from naturally occurring resources**)
- drinking vessel made of shell:** [ˈsum.sɛj] *PF* *n. sumsey* (złożenie **sum shell** i **sey cup or bowl minimally modified from naturally occurring resources**)
- drobina, płatek, kropla:** [ˈil.va] *PF* *RZ. ilva*
- drobne schorzenie:** [sæ.'sp'in.t̩sjip̩] *PF* *RZ. s̩s̩pxintsy̩p̩* (utworzone z **s̩s̩pxin choroba**)
- drought:** [ˈtom.pa.kel] *PF* *n. tompakel* (utworzone z **tompa rain**)
- drugi:** [ˈmu.vɛ] *PF* *przym. muve* (utworzone z **mune dwa**)
- dry land:** [ɾɛjm] *PF* *n. reym*
- dryfować, unosić się w powietrzu:** [l-ɪŋ] *PF* *cz. np. l̩ng*
- drzemka:** [ˈhaw.t̩sjip̩] *PF* *RZ. hawtsy̩p̩* (utworzone z **hahaw spać**)
- drzewo:** [ˈut.ral] *PF* *RZ. utral*
- duch, dusza:** [ti.'ɾɛ.a] *PF* *RZ. tirea*
- duchowo, silny (emocjonalnie, nie fizycznie) pewny:** [sɛj.'k'ɛl] *PF* *przym. seykel*
- duma, uczucie dumy:** [ˈn̩ɾ.a] *PF* *RZ. nr̩ra*
- dumnie:** [ni.'n̩ɾ.a] *PF* *przysł. n̩nr̩ra* (utworzone z **nr̩ra duma**)
- dumny:** [lɛ.'n̩ɾ.a] *PF* *przym. lenr̩ra* (utworzone z **nr̩ra duma**)
- dupa, tyłek:** [t'im] *PF* *RZ. tx̩m*
- during:** [ˈk̩ɾ.ka] *PF* *adp. krrka-* (utworzone z **krr time**)
- dust (in the air):** [fwop̩] *PF* *n. fwopx* (utworzone z **fwep dust** oraz **piwopx cloud**)
- dust (on a surface):** [fwɛp̩] *PF* *n. fwep*
- dusza:** [vit.'ɾa] *PF* *RZ. vitra*
- dusza, duch:** [ti.'ɾɛ.a] *PF* *RZ. tirea*
- dutifully, as an obligation:** [ni.'t̩son] *PF* *adv. n̩tson* (utworzone z **tson duty, obligation**)
- duty, obligation, imposed requirement:** [t̩son] *PF* *n. tson*
- duże zebranie, zjazd:** [t̩sawl.ul.'t'a] *PF* *RZ. tsawlhultxa* (złożenie **tsawl duży** i **ultxa spotkanie**)
- dużo, bardzo:** [ni.'t'an] *PF* *przysł. n̩txan* (utworzone z **txan duży**)
- duży:** [a.'p'a] *PF* *przym. apxa ni*
- duży:** [t'an] *PF* *przym. txan*
- duży, wysoki:** [t̩sawl] *PF* *przym. tsawl tl*
- dwa:** [ˈmu.nɛ] *PF* *licz. mune*
- dwukrotnie:** [ˈmɛ.lo] *PF* *przysł. melo* (utworzone z **me+** przedrostek *l. podwójnej* oraz **alo raz**)
- dydaktyka, nauczanie:** [ti.ku.'sar] *PF* *RZ. tikusar* (utworzone z **kar uczyć**)
- dym:** [ˈk'ɛ.nɛɾ] *PF* *RZ. kxener*
- dyskusja, rozmowa:** [ti.pæŋ.'k'o] *PF* *RZ. t̩p̩æŋkxo* (utworzone z **p̩æŋkxo rozmawiać, gadać**)
- dyskutować, rozmawiać, rozprawiać:** [l-awk̩] *PF* *cz. prz. lawk*
- działać poprawnie lub w naturalny sposób, być w dobrym stanie, być nienaruszonym:** [z-o] *PF* *cz. np. zo*
- dzieciatko:** [ʔɛ.vi] *PF* *RZ. 'evi* (zdrobnienie **'eveng dziecko**)
- dziecko:** [ʔɛ.vɛŋ] *PF* *RZ. 'eveng*
- dziecko, niemowlę:** [ˈp̩ɾ.nɛn] *PF* *RZ. p̩rrnen*
- dzielić:** [p̩'i.m-un.ʔ'i] *PF* *cz. prz. px̩mun'i* (złożenie **hapxi część** i **mun'i ciąć**)
- dzienny:** [lɛ.'t̩ɾ] *RL* *przym. letrr* (utworzone z **trr dzień**)
- dziewczyna:** [ʔɛ.vɛ.ŋɛ] *PF* *RZ. 'evenge* (utworzone z **'eveng dziecko**)
- dziewczyna (potocznie):** [ʔɛ.vɛ] *PF* *RZ. 'eve* (utworzone z **'evenge dziewczyna**)
- dzień:** [t̩ɾ] *PF* *RZ. trr*
- dziki, naturalny (będący w naturalnym, niezmiennym stanie):** [j̩ɾ] *PF* *przym. yrr*
- dzisiejsza noc, dziś w nocy:** [fi.'t'on] *PF* *przysł., RZ. fitxon* (utworzone z **txon noc**)
- dziura (na wylot):** [ɾop̩] *PF* *RZ. ropx*
- dziwacznym, być dziwnym, niezwykłym, niespodziewanym, osobliwym:** [h'ɛk̩] *PF* *cz. np. hek*
- dziwne:** [ni.'hɛk̩] *PF* *przysł. n̩hek* (utworzone z **hek być dziwnym, niezwykłym**) (wyraża

- zaskoczenie mówiącego, nie służy do opisywania czynności)
- dziwny, obcy, nieznanymi:** [st'oŋ] *PF* przym. *stxong*
- dziwny, zabawny:** [hi.jɪkʰ] *PF* przym. *hiyik*
- dzięki wyczuciu, czując:** [ni.nan] *PF* przysł. *ninan* (utworzone z *inan* *czuć*)
- dzięki, podziękowanie:** [i.'ra.jo] *JC* rz., wykrz. *irayo*
- dziękować:** [i.'ra.jo 's-i] *PF* cz. np. *irayo si* (utworzone z *irayo* *podziękowanie*)
- dziś:** [fi.'tɾ] *PF* przysł. *fitrr* (utworzone z *trr* *dzień*)
- dziś w nocy, dzisiejsza noc:** [fi.'t'on] *PF* przysł., rz. *fitxon* (utworzone z *txon* *noc*)
- dół (z widocznym dnem), nisza, wykop:** [tsoŋ.ropʰ] *PF* rz. *tsongropx* (złożenie *tsong* *dolina* i *ropx* *dziura*)
- długi (fizyczna długość):** [ŋim] *PF* przym. *ngim*
- długo:** [t'aŋ.'kɾ] *PF* przysł. *txankrr* (złożenie *txan* *duży* i *krr* *czas*)
- długość:** [ŋim.'pupʰ] *PF* rz. *ngimpup* (utworzone z *ngim* *długi* oraz *pup* *krótki*)
- dłużej (o czasie):** [nul.'kɾ] *PF* przysł. *nulkrr* (utworzone z *krr* *czas*)
- dźwięk:** [pam] *PF* rz. *pam*
- earthquake:** [kɪ.'rikʰ] *PF* n. *klrikx* (złożenie *klle* *ground* i *rikx* *move*)
- echo:** [ŋam] *PF* rz. *ngam*
- edit, change (instance of), modification:** [sæ.'la.tɛm] *PF* n. *sälatem* (utworzone z *la* *tem* *change*)
- egg:** [lo.i] *PF* n. *loi*
- egzamin), zdać (test, pokonać (przeszkodę):** [ɛm.'z.a.ʔ-u] *PF* cz. prz. *emza'u* (pochodzi od *za'u* *przyjść*)
- ejektyw, spółgłoska ejektywna:** [p'or.pam] *PF* rz. *pxorpam* (złożenie *pxor* *ekspłodować* i *pam* *dźwięk*)
- ekscytujący, zabawny, dający radość:** [ʔoʔ] *PF* przym. 'o'
- ekspert, mistrz:** [tsul.'fæ.tu] *PF* rz. *tsulfätu* (utworzone z *tsulfä* *mistrzostwo*)
- ekspłodować, wybuchać:** [p'·or] *PF* cz. np. *pxor*
- elegancja, gracia:** [lo.ran] *PF* rz. *loran* (złożenie *lor* *piękny* i *ran* *esencja, sedno*)
- elevated utilitarian surface, table:** [fjan.jo] *PF* n. *fyanyo* (złożenie *fy* *constructed device for keeping something off the ground and clean* i *yo* *surface*) Note: colloquially, *yo* can be used in place of *fyanyo*.
- emerge, come out:** [wɾ.'z.a.ʔu] *PF* vin. *wrrza'u* (utworzone z *wrrpa* *outside* oraz *za'u* *come*)
- emocjonować się, podniecać się, okazywać entuzjizm:** [s-oʔ.h-a] *PF* cz. prz. *so'ha* (Zauważ: Emocjonowanie się czymś jest w Na'vi zawsze orzeczeniem przechodnym - *PF*)
- endless, boundless, without limit:** [t'ɛw.lu.kɛ] *PF* adj. *txewluke* (złożenie *txew* *limit, border* i *luke* *without*)
- energia (fizyczna lub duchowa):** [sju.'ra] *PF* rz. *syura*
- energiczny, aktywny:** [wa.lakʰ] *PF* przym. *walak*
- entrance, doorway:** [rawŋ] *PF* n. *rawng*
- entuzjastycznie, z zapalem:** [ni.'soʔ.ha] *PF* przysł. *niso'ha* (utworzone z *so'ha* *emocjonować się*)
- entuzjizm, zainteresowanie, zapal:** [ti.'soʔ.ha] *PF* rz. *tiso'ha* (utworzone z *so'ha* *emocjonować się*)
- environment:** [p'aw.ŋipʰ] *PF* n. *pxawngip* (złożenie *pxaw* *around* i *ngip* *space*)
- errand, task, step (in an instruction):** [tim.vi] *PF* n. *tinvi*
- esencja, nieodłączny element, sedno; natura czegoś wynikająca z cech; najczęściej tłumaczone jako osobowość:** [ran] *PF* rz. *ran*
- Eureka! Mam! Rozumiem!:** [to.'lɛl] *PF* wykrz. *tolel* synonim: *tslolan*
- Eureka! Odkryłem! Znalazłem!:** [ro.'lun] *PF* wykrz. *rolun*
- everything is fine or OK, all is well:** [fraw.'zo] *PF* intj. *frawzo* (utworzone z *fra'u* *everything* oraz *zo* *wszystko*) być w dobrym stanie
- examination:** [ti.stɛ.'ft'aw] *PF* n. *tisteftxaw* (utworzone z *steftxaw* *examine*)
- exceedingly great, greatest of all:** [tu.'vom] *PF* adj. *tuvom*
- exception:** [ti.muŋ.'wɾ] *PF* n. *timungwrr* (utworzone z *mungwrr* *except*)
- exclaim, call, cry out:** [l·ɛjm] *PF* vim. *leym*
- exclamation upon exertion, urgh:** [sa.'u] *LA* intj. *sau*

- exploration:** [tɪ.ˈlaŋ] *PF* n. *tɪlang* (utworzone z *lang investigate, explore*)
- explore, investigate:** [l·aŋ] *PF* vtr. *lang*
- exquisite, sublime in style:** [ˈfjɔ.lupˈ] *PF* adj. *fyolup* (złożenie *fyole sublime* i *lupra style*)
- fakt, rzecz (przedmiot, pojęcie):** [ʔu] *PF* rz. *ʔu*
- family hammock:** [ˈswa.j,ni,vi] *PF* n. *swaynivi* (złożenie *soaia family* i *nivi sleeping hammock*) Note: *soaia* contracts to *sway*
- famine:** [ˈsju.vɛ.kɛl] *PF* n. *syuvekel* (utworzone z *syuve food*)
- fantastycznie, wspaniale, cudownie:** [nik.ˈsman] *PF* przysł. *niksman* (utworzone z *kosman wspaniały*)
- fantastyczny, wspaniały, cudowny:** [ko.ˈsman] *PF* przym. *kosman*
- fat (substance in meat):** [ˈsjɛ.wɛ] *PF* n. *syewe*
- fatty:** [ˈsjɛ.wɛ.ŋaʔ] *PF* adj. *syewengaʔ* (złożenie *syewe fat (substance in meat)* i *ngaʔ contain*)
- falszywy:** [tslɛŋ] *PF* przym. *tsleng*
- film, movie, video:** [rɛl a.ru.ˈsikk] *PF* n. *rel arusikk* (złożenie *rel picture* i *rikx move*)
- filozofia:** [sna.ˈfpl.fja] *PF* rz. *snafpɪlfya* (złożenie *snaʔo zbiór* i *fpɪlfya sposób myślenia*) dosł. zbiór mentalności
- fiolet, purpura, magenta:** [ʔom.pin] *PF* rz. *ʔompin* (utworzone z *ʔom purpurowy*)
- fioletowy, purpurowy, magenta:** [ʔom] *PF* przym. *ʔom*
- fizyczny, cielesny:** [lɛ.ˈtokˈ] *PF* przym. *letokx* (utworzone z *tokx ciało*)
- fluent (for speech):** [naw.ˈfwɛ] *PF* adj. *nawfwɛ* Contraction of *na hufwe*
- food tray:** [ˈsju.smuŋ] *PF* n. *syusmung* (złożenie *syuve food* i *smung transportation device*)
- food wrap (food items wrapped in edible leaves or vines):** [ˈnik.tʃjɛj] *PF* n. *niktsyey* (złożenie *nik convenient* i *tsyey snack, light meal*)
- forest canopy:** [ˈu.tu] *PF* n. *utu*
- fork, branch, point of divergence:** [jakˈ] *PF* n. *yak*
- form, shape:** [ʔon] *PF* n. *ʔon*
- forma, stan, sytuacja:** [tɪ.ˈfkej.tokˈ] *PF* rz. *tifkeytok* (utworzone z *fkeytok istnieć*)
- formalny, oficjalny:** [ˈskɛ.pɛkˈ] *PF* przym. *skepek*
- fragile, delicate:** [su.ˈsjaŋ] *PF* adj. *susyany*
- fruit:** [ˈma.u.ti] *PF* n. *mauti*
- gadać, rozmawiać, gawędzić, mówić:** [p·æŋ.ˈkʰ·o] *PF* cz. np. *pängkxo*
- gain, advantage, benefit, upside:** [ˈtsan(ŋ).kum] *PF* n. *tsankum* (złożenie *tsanʔul improve, get better* i *kum result*)
- gardło:** [flɛw] *PF* rz. *flew*
- gaszacy pragnienie:** [ˈjɛ.væŋ] *PF* przym. *ye-väng* (utworzone z *ye zaspokojony* oraz *väng spragniony*)
- gathering place:** [mo.ˈʔa.ra] *PF* n. *moʔara*
- gawędzić, rozmawiać, gadać, mówić:** [p·æŋ.ˈkʰ·o] *PF* cz. np. *pängkxo*
- gałąź (drzewa):** [vul] *PF* rz. *vul*
- gałąź, konar:** [ˈta.ŋɛkˈ] *PF* rz. *tangek*
- gdyby tylko(wyrażenie nierealnych marzeń, poprzedza czasownik w trybie łączącym):** [ni.ˈra.ŋal] *PF* przysł. *nirangal* (utworzone z *rangal mieć nadzieję*)
- gdyż, ponieważ, dlatego że, bowiem:** [ta.ˈwejk(a)] *PF* spój. *taweyk(a)*
- gdzie:** [pɛ.ˈsɛŋ] *PF* pyt. *peseng* inna forma *tsengpe*
- gdzie:** [ˈtsɛŋ.pɛ] *PF* pyt. *tsengpe* inna forma *peseng*
- gdzie, tam gdzie:** [ˈtsɛ.ŋa] *PF* spój. *tsenga* (utworzone z *tseng miejsce*)
- gdzieś:** [ˈtsɛ.ŋo] *PF* zaim. *tsengo* (utworzone z *tseng miejsce*)
- gel, viscous liquid:** [kʰum.paj] *PF* n. *kxumpay* (utworzone z *kxum viscous, gelatinous, thick*)
- gelatinous, viscous, thick:** [kʰum] *PF* adj. *kxum*
- get caught in something, become stuck:** [n·ipˈ] *PF* vin. *nip*
- giant loom, mother loom:** [sa.ˈʔɛw.raŋ] *PF* n. *saʔewrang* (utworzone z *saʔnok mother* oraz *ʔewrang loom*)
- gleba (żyzna):** [ˈʔak.ra] *PF* rz. *ʔakra*
- glow, an instance of glowing; light source, lamp:** [sæ.ˈnɾ] *PF* n. *sänrr* (utworzone z *nrr glow*)
- gniazdo; zabezpieczony opszar będący schronieniem dla fauny Pandory:** [tsrul] *PF* rz. *tsrul*
- gniew:** [tɪ.ˈsti] *PF* rz. *tisti* (utworzone z *sti gniawać się*)
- gniewać się:** [st·i] *PF* cz. np. *sti*

- gniewnie:** [ni.'sti] *PF* przysł. *nìsti* (utworzone z *sti* *gniewać się*)
- go astray, diverge, change direction:** [j·ak' s·i] *PF* *vin.* *yak si* (utworzone z *yak point of divergence*)
- godny zaufania, wzbudzający ufność:** [mal] *PF* *przym.* *mal*
- godny, godzien:** [p'an] *PF* *przym.* *pxan*
- godzien, godny:** [p'an] *PF* *przym.* *pxan*
- gogle (wykonane z owadzych skrzydeł, rzeźbione w drewnie itd.):** [ʔɛn.tɛn] *PF* *rz.* *ren-ten*
- goić się, dochodzić do siebie, ulegać poprawie:** [ʔo.sl·u] *PF* *cz. np.* *zoslu* (złożenie *zo być w dobrym stanie* i *slu stawać się*)
- gonić:** [ʔɛ.w·i] *PF* *cz. prz.* *fewi*
- gorzki:** [ʔsjæ.ʔæ] *PF* *przym.* *syã'ã*
- gorący:** [som] *PF* *przym.* *som*
- gorący, żarliwy:** [ʔft'a.vaj] *PF* *przym.* *ftxawang*
- gotować:** [ʔ·ɛm] *PF* *cz. prz.* *'em*
- gotowy:** [a.'lak.si] *PF* *przym.* *alaksi*
- gotowy, dorosły, dojrzały:** [ʔɛjn] *PF* *przym.* *fyeyn*
- gourd, pod:** [ʔɛ.'ʔin] *PF* *n.* *'é'in*
- gość, odwiedzający:** [ʔfr.tu] *PF* *rz.* *frrtu*
- gra:** [u.'van] *PF* *rz.* *uvan*
- gra słów:** [ʔli.ʔu.van] *PF* *rz.* *li'uvan* (złożenie *li'u słowo* i *uvan gra*)
- gracja, elegancja:** [ʔlo.ran] *PF* *rz.* *loran* (złożenie *lor piękny* i *ran esencja, sedno*)
- grad:** [ʔtsk'aj.tsjipʔ] *PF* *rz.* *tskxaytsyip* (utworzone z *tskxepay lód*)
- granic, krawędź, brzeg, koniec:** [t'ɛw] *PF* *rz.* *txew*
- granica, obwód, otoczka:** [p'aw.pa] *PF* *rz.* *px-awpa* (złożenie *pxaw wokół* i *pa'o strona*)
- gravel:** [nik'] *PF* *n.* *nìkx*
- grać (na instrumencie fa):** [pam.tse.o 's·i] *PF* *cz. np.* *pamtseo si* (utworzone z *pamtseo muzyka*)
- grać (w grę):** [u.'van 's·i] *PF* *cz. np.* *uvan si* (utworzone z *uvan gra*)
- grać muzykę, skłaniać do śpiewu:** [ɛj.'kol] *PF* *cz. prz.* *reykol* (utworzone z *rol śpiewać* oraz «*eyk*» *wrostek strony sprawczej*)
- great joy:** [ʔlaw.nol] *PF* *n.* *lawnol*
- greatest of all, exceedingly great:** [tu.'vom] *PF* *adj.* *tuvom*
- grom:** [ʔɽ.p'om] *PF* *rz.* *'rrpxom*
- gromada gwiazd:** [sna.tan.'hi.tsjip] *PF* *rz.* *sna-tanhitsyip* (złożenie *sna'o zbiór, grupa* i *tanhì(tsyip) gwiazda (gwaizdka)*)
- ground rack (for smoking meats):** [ʔmɛɛ.ki] *PF* *n.* *merki*
- grubość:** [fli.'nut'] *PF* *rz.* *flìnutx* (złożenie *fli ci-enki* i *nutx gruby*)
- gruby:** [nut'] *PF* *przym.* *nutx*
- grunt, ziemia:** [k].tɛ] *PF* *rz.* *kllte*
- grunt, ziemia, stały ład:** [at'.k'ɛ] *PF* *rz.* *atxkxe*
- gruntownie, szczegółowo, wylewnie:** [ni.'no] *PF* *przysł.* *nìno*
- grupa językowa, użytkownicy języka:** [ʔli.ʔfja.o.'loʔ] *PF* *rz.* *li'fyaolo'* (złożenie *li'fya język* i *olo' klan*)
- grupa ludzi:** [ʔpo.ɲu] *PF* *rz.* *pongu* (utworzone z *po on, ona, ono*) *tl*
- grupa, zbiór, sterta, przedział:** [ʔsna.ʔo] *PF* *rz.* *sna'o nl*
- gryźć:** [fr·ipʔ] *PF* *cz. prz.* *frìp*
- grzebać (kogoś):** [kl.'j·ɛm] *PF* *cz. prz.* *klyem* (złożenie *kllte ziemia* i *yem klasć*)
- grzyb:** [sp'am] *PF* *rz.* *spxam*
- gubić ślad, tracić świadomość czegoś:** [t'a.t·ɛpʔ] *PF* *cz. prz.* *tatep*
- gubić, tracić:** [sn·ajt'] *PF* *cz. prz.* *snaytx*
- gwałt, pośpiech:** [t'i] *PF* *rz.* *txi*
- gwałtownie, nagle:** [ni.'t'i] *PF* *przysł.* *nìtxi* (utworzone z *txi pośpiech*)
- gwałtowny, nagły:** [le.'t'i] *PF* *przym.* *letxi* (utworzone z *txi pośpiech*)
- gwiazda, bioluminescencyjny pieg:** [tan.'hi] *PF* *rz.* *tanhì*
- gwiazdozbiór:** [sna.tan.'hi] *PF* *rz.* *snatanhì* (złożenie *sna'o zbiór, grupa* i *tanhì gwiazda*) *dosł.* *'zbiór gwiazd'*
- gwizdać:** [fw·ɛ.fw·i] *PF* *cz. np.* *fwefwi*
- gwizdząc:** [ni.'fwɛ.fwi] *PF* *przysł.* *nìfwefwi* (utworzone z *fwefwi gwizdać*)
- góra, wierzchołek:** [ʔfæ.pa] *PF* *rz.* *fäpa*
- góra, wzgórze:** [ram] *PF* *rz.* *ram*
- gładki, łagodny:** [ʔfa.o.i] *PF* *przym.* *faoi*
- głodny:** [o.'hak'] *PF* *przym.* *ohakx*
- głos:** [ʔmok.ri] *PF* *rz.* *mokri*
- głowa:** [ʔɛ.ʔo] *PF* *rz.* *re'o*
- głośno:** [ni.'wokʔ] *PF* *przysł.* *nìwok* (utworzone z *wok głośny*)
- głośny:** [wokʔ] *PF* *przym.* *wok*

- głupota, szaleństwo, obłąd:** [kɛ.ˈjɛ.ʔuŋ] *PF* rz. *keye'ung*
- głód:** [tɪ.o.'hak'] *PF* rz. *tiohakx* (utworzone z *ohakx* *głodny*)
- głównie, licznie:** [ni.'p'aj] *PF* przysł. *nìpxay* (utworzone z *pxay* *wiele*)
- główny, podstawowy:** [t'in] *PF* przym. *txin*
- głęboki:** [t'uk'] *PF* przym. *txukx*
- hamper or suspended rack:** [ˈkuf.fjan] *PF* n. *kurfyan* (złożenie *kur* *hang* i *fyan* *constructed device for keeping something off the ground and clean*)
- hand-sized, kava bowl (constructed from seed pods, used for drinking intoxicating beverages):** [ˈswo.a.sej] *PF* n. *swoasey* (złożenie *swoa* *intoxicating beverage or "sprints"* i *sey* *cup or bowl minimally modified from naturally occurring resources*)
- hanging vine:** [ˈʔa.na] *PF* n. *'ana*
- harmonia, równowaga (w pojęciu ogólnym):** [tɪ.mɛ.ʔɛm] *PF* rz. *time'em* (utworzone z *me'em* *harmonious*)
- harmonia, życie w zgodzie z naturą:** [mɛ.o.a.u.ni.a.'ɛ.a] *PF* rz. *meoauiniaea*
- harmonijny, zgodny:** [mɛ.'ʔɛm] *PF* przym. *me'em*
- have some positive value, be of value, be worth something:** [l-ɛj] *PF* vin. *ley*
- health or well-being (mental):** [fpom.'ron] n. *fpomron* (utworzone z *fpom* *well-being* oraz *ronsem* *mind*) ofp.
- healthful (mentally):** [fpom.'ro.ŋaʔ] *PF* adj. *fpomronga'* (złożenie *fpom* *well-being, peace, happiness* i *ronsem* *mind*) nfp.
- healthful (physically):** [fpom.'tok'.ŋaʔ] *PF* adj. *fpomtokxnga'* (złożenie *fpom* *well-being, peace, happiness* i *tokx* *body*) nfp.
- healthy (mentally):** [lɛ.fpom.'ron] *PF* adj. *lefpomron* (utworzone z *fpomron* *health or well-being (mentally)*) ofp.
- heimat (ger.), personally significant or beloved place:** [t'an.'wɛ.tɕɛŋ] *PF* n. *txanwetseng* (utworzone z *txanwawe(a)* *personally meaningful, significant* oraz *tseng* *place*)
- helpful:** [ˈsru.ŋaʔ] *PF* adj. *srunga'* (utworzone z *srung* *help*) nfp.
- hesitant, in a state of hesitation:** [lɛ.'hi.pɛj] *PF* adj. *lehipey* (utworzone z *hipey* *hesitate*)
- hesitantly:** [ni.'hi.pɛj] *PF* adv. *nihipey* (utworzone z *hipey* *hesitate*)
- hesitate, hold back for a short time:** [ˈhi.p-ɛj] *PF* vin. *hipey* (utworzone z *hi'i* *small* oraz *pey* *wait*)
- hesitation:** [ti.'hi.pɛj] *PF* n. *tihipey* (utworzone z *hipey* *hesitate*)
- historia (nowożytna):** [ʔok.'vuɾ] *PF* rz. *'okvur* (złożenie *'ok* *wspomnienie* i *vur* *opowieść*)
- historia (starożytna):** [ʔok.'rɔl] *PF* rz. *'okrol* (utworzone z *'ok* *wspomnienie* oraz *rol* *śpiewać*)
- historia, opowieść:** [vuɾ] *PF* rz. *vur*
- hobby, pasja:** [sæ.'su.lim] *PF* rz. *säsulim* (utworzone z *sulim* *być zajęтым* (w pozytywnym sensie))
- hold back for a short time, hesitate:** [ˈhi.p-ɛj] *PF* vin. *hipey* (utworzone z *hi'i* *small* oraz *pey* *wait*)
- hollow, not solid:** [ˈmo.mɛk'] *PF* adj. *momek*
- honor:** [mɛ.'u.i.a] *PF* rz. *meuia*
- honorowy:** [mɛ.'u.i.a.ŋaʔ] *PF* przym. *meu-anga'* (utworzone z *meuia* *honor* oraz *nga'* *zawierać*)
- hook (for hanging or suspending an item):** [ˈkuf.fja.vi] *PF* n. *kurfyavi* (utworzone z *kurfyan* *hamper or suspended rack*)
- horn of an animal:** [sluk'] *PF* n. *slukx*
- horn, wind instrument:** [pawk'] *PF* n. *pawk*
- horyzontalnie, płasko, poziomo:** [ni.'t'aj] *PF* przysł. *nìtxay* (utworzone z *txay* *być poziomym*)
- how tight, loose?:** [ʔɛ.'k'i.num.pɛ] *PF* inter. *'ekxinumpe* (utworzone z *'ekxinum* *tightness, looseness*)
- howl:** [r-o.'ŋu.waj] *PF* vin. *ronguway* (utworzone z *rol* *sing* oraz *nguway* *howl*)
- howler:** [r-o.'ŋu.waj.ju] *PF* n. *ronguwayyu* (utworzone z *ronguway* *howl*)
- humor:** [ti.'ʔi.pu] *PF* rz. *tì'ipu* (utworzone z *'ipu* *śmieszny*)
- i:** [si] *PF* spój. *sì* (łączy dwa obiekty, może być dołączony jako *-sì*, do zdań używaj *ulte i, a*)
- I mean, rather (self-correcting):** [ko.'lan] *PF* intj. *kolan* (utworzone z *kan* *aim, intend*)
- i, a (łączenie zdań):** [ˈul.tɛ] *PF* spój. *ulte*
- idea, pomysł:** [sæ.'fpil] *PF* rz. *säfpil* (utworzone z *fpil* *myśleć*)

- identycznie, równo, tak samo:** [ni.'ʔɛŋ] *PF* przysł. *nì'eng* (utworzone z *'engeng* równy)
- idiota, kretyń:** [sk'awŋ] *PF* rz. *skxawng*
- if (counterfactual use):** [zun] *PF* conj. *zun*
- ignore, not notice, snub:** [j.æk'] *PF* vtr. *yäkx*
- ile:** [pol.'p'aj] *PF* pyt. *holpxay* (złożenie *holpxay* liczba i *pe jak*)
- ile:** [hol.'p'aj.pɛ] *PF* pyt. *holpxaype* (złożenie *holpxay* liczba i *pe jak*)
- ilość:** [him.'t'an] *PF* rz. *hìmtxan* (złożenie *hìm mały* i *txan* duży)
- ilustrować, rysować:** [w.ɛjn] *PF* cz. *weyn*
- imitować, odbijać:** [ʔiʔ.ɪf s-i] *PF* cz. np. *rì'ir si* (utworzone z *rì'ir* odbicie)
- imię, nazwisko, nazwa:** [tst'o] *PF* rz. *tstxo*
- impatient:** [kɛ.lɛm.'wɛj.pɛj] *PF* adj. *kelemwey-pey* (utworzone z *ke not* oraz *lemwey-pey patient*)
- impatiently:** [ni.kɛm.'wɛj.pɛj] *PF* adv. *nìkewwey-pey* (utworzone z *ke not* oraz *lemwey-pey patient*)
- imponować, wzbudzać podziw lub strach:** [ʔo.ʔ.a] *PF* cz. np. *ro'a*
- imposed requirement, obligation, duty:** [tson] *PF* n. *tson*
- in a state of hesitation, hesitant:** [lɛ.'hi.pɛj] *PF* adj. *lehìpey* (utworzone z *hìpey* hesitate)
- in a straight line, straight ahead:** [ni.'jɛj.fja] *PF* adv. *nìyeyfya* (utworzone z *yeyfya* straight line)
- in exchange for:** [jo.a] *PF* adp. *yoa-*
- in poor taste, tacky:** [ʔɛ.lup'] *PF* adj. *fe'lup* (złożenie *fe'* bad i *lupra style*)
- inaczej, jeśli nie, w przeciwnym razie:** [t'o.kɛ.fjəw] *PF* spój. *txokefyaw* (pochodzi od *txo-ke-fya'o'-aw* jeśli nie sposób jeden)
- inappropriate, noise. sound that is excessive, unnecessary, unexpected or startling:** [hawm.pam] *PF* n. *hawmpam* (utworzone z *hawng* overabundance oraz *pam* sound)
- increase:** [ti.'ʔul] *PF* n. *tì'ul*
- individuality (negative connotation), selfishness:** [ti.'ʔaw.po] *PF* n. *tì'awpo* (utworzone z *'awpo* one individual)
- infinite, uncountable:** [kɛ.tʂuk.'ti.am] *PF* adj. *ketsuktiam* (utworzone z *ketsuk-* not able to do oraz *tiam* count)
- informacja, nowina, coś do ogłoszenia:** [fmawn] *PF* rz. *fmawn*
- informacja, wiadomość:** [sæ.'o.mum] *PF* rz. *säomum* (utworzone z *omum* wiedzieć)
- inicjatywa oddolna:** [ŋɛ.po.ŋu] *PF* rz. *ngrrpon-gu* (złożenie *ngrr* korzeń i *pongu* grupa)
- inny:** [la.hɛ] *PF* przym. *lahe*
- inny:** [kɛ.tɛŋ] *PF* przym. *keteng* (złożenie *ke nie* i *teng* taki sam)
- inny (osoba lub rzecz):** [la.po] *PF* zaim. *lapo* (złożenie *lahe inny*, drugi i *po on, ona, ono*)
- innym razem, następnym razem:** [ha.'ja.lo] *PF* przysł. *hayalo* (złożenie *hay* następny i *alo* raz)
- innymi słowy, to jest:** [a.lu] *PF* spój. *alu* (utworzone z *a* który oraz *lu* być) (Używane z przydawkami.)
- instruktarz, nauka:** [sæ.'nu.mɛ] *PF* rz. *sänume* (utworzone z *nume* uczyć)
- instrument muzyczny (termin ogólny):** [ʔo.'t'aŋ] *PF* rz. *'otxang*
- instrument strunowy:** [i'ʔ.ɛn] *JC* rz. *i'en*
- inteligencja:** [ti.'ka.nu] *PF* rz. *tikanu* (utworzone z *kanu* sprytny, inteligentny)
- inteligencja, zrozumienie:** [ti.'tʂlam] *PF* rz. *titslam* (utworzone z *tʂlam* rozumieć)
- inteligentnie, sprytnie:** [ni.'ka.nu] *PF* przysł. *nìkanu* (utworzone z *kanu* sprytny, inteligentny)
- inteligentny, sprytny:** [ka.nu] *PF* przym. *kanu* tl
- interpretation, translation:** [ti.'ral.pɛŋ] *PF* n. *tìralpeng* (utworzone z *ral* meaning oraz *peng* tell)
- interpretować (ii):** [ral.'p.ɛŋ] *PF* cz. prz. *ral-peng* (złożenie *ral* znaczenie i *peng* mówić)
- intrugującym, być interesującym:** [ɛl.tur ti.'t'ɛn s-i] *PF* cz. np. *eltur tìtxen si* (utworzone z *eltu-r* mózgowi oraz *tìtxen* czujność)
- intuicja, domysł, przypuszczenie, wyczucie:** [ʔɛn] *PF* rz. *'en*
- intuicyjnie, na podstawie wyczucia:** [ni.'ʔɛn] *PF* przysł. *nì'en* (utworzone z *'en* domysł)
- intuicyjny, spekulatywny, oparty na domysłach:** [lɛ.'ʔɛn] *PF* przym. *le'en* (utworzone z *'en* domysł) nl
- investigate, explore:** [l.aŋ] *PF* vtr. *lang*
- irregular, random:** [ʔɛ.nul.kɛ] *PF* adj. *renulke* (utworzone z *renu* pattern oraz *luke* without)

- irytacja, zdenerwowanie:** [sæ.'sræt'] *PF* rz. *säsärätx* (utworzone z *srätx* *denerwować*)
- isiota żyjąca, żywy:** [ru.'sej] *PF* przym., rz. *rusey* (złożenie *rey* *żyć* i «*us*» *wrostek imiesłowu przymiotnikowego czynnego*)
- iskra:** [t'ɛp.vi] *PF* rz. *txepvi* (utworzone z *txep* *ogień*)
- istniejący od początku, pierwotny, rozpoczynający:** [ɛ.'sɣæ.ʔi] *PF* przym. *lesngä'i* (utworzone z *sngä'i* *zaczynać*)
- istnieć:** [f'kɛj.t-ok'] *PF* cz. np. *fkeytok* (utworzone z *kifkeyti tok* *być na świecie*)
- istota upolowana, ofiara:** [smaɾ] *PF* rz. *smar*
- istota, stworzenie:** [swi.'ræ] *PF* rz. *swirä*
- istotnie, znacznie:** [ni.wa.'wɛ] *PF* przysł. *nì-wawe* (utworzone z *wawe* *znaczenie, istotność*)
- istotność, znaczenie, waga:** [wa.'wɛ] *PF* rz. *wawe*
- istotny:** [ɛ.'tsran.tɛn] *PF* przym. *letsranten* (utworzone z *tsranten* *liczyć się*)
- iść:** [k.æ] *PF* cz. np. *kä*
- iść:** [t-i.'r-an] *PF* cz. np. *tiran*
- ja:** [o.ɛ] *PF* zaim. *oe*
- ja (forma pełna szacunku lub ceremonialna):** [o.hɛ] *PF* zaim. *ohɛ*
- ja (zdrobniale):** [wɛ.tsjip'] *PF* zaim. *oetsyip* (utworzone z *oe ja*)
- jadalny:** [tsuk.'jom] *PF* przym. *tsukyom* (utworzone z *yom* *jeść*)
- jak:** [fja.pɛ] *PF* pyt. *fyape* inna forma *pefya*
- jak:** [na] *PF* przyim. *na-*
- jak:** [pɛ.'fja] *PF* pyt. *pefya* inna forma *fyape*
- jak ciasno, luźno?:** [pɛ.'k'in.um] *PF* pyt. *pekxi-num* (utworzone z *'ekxinum* *stopień swobody* (*ciasność, luźność*))
- jak ciepło:** [pɛ.som.'wɛw] *PF* pyt. *pesomwew* (utworzone z *somwew* *temperatura*)
- jak ciepło (częściej używane):** [som.'wɛw.pɛ] *PF* pyt. *somwewpe* (utworzone z *somwew* *temperatura*)
- jak dużo:** [him.'t'am.pɛ] *PF* pyt. *hìmtxampe* inna forma *pìmtxan*
- jak dużo:** [pim.'t'an] *PF* pyt. *pìmtxan* inna forma *hìmtxampe*
- jak dziecko, niedojrzale:** [ni.'ʔɛ.vɛŋ] *PF* przysł. *nì'eveng* (utworzone z *'eveng* *dziecko*)
- jak my, po naszymu (w wymowie potocznej)** [na.j.'wɛŋ]: [ni.aj.'wɛŋ] *PF* przysł. *nìayoeng* (utworzone z *ayoeng* *my* (*włączające*))
- jak Na'vi, Ludzie:** [ɛ.'naʔ.vi] *PF* przym. *le-Na'vi* (utworzone z *Na'vi* *Ludzie*)
- jak Na'vi, Na'vijsko:** [ni.'naʔ.vi] *PF* przysł. *nì-Na'vi* (utworzone z *Na'vi* *Lud*)
- jak przy wodopoju, pachnący zywymi zwierzętami:** [a.'t'ar] *PF* przym. *atxar*
- jak szeroki:** [pɛ.slo.'snɛp'] *PF* pyt. *peslosnep* (utworzone z *snep* *wąski*) (alomorf *slosnep-pe*)
- jak szeroki:** [slo.'snɛ.pɛ] *PF* pyt. *slosneppe* (utworzone z *snep* *wąski*) (alomorf *peslosnep*)
- jak trudny:** [pɛ.fjin.ɛp.'ʔaŋ] *PF* pyt. *pefyinɛp'ang* (utworzone z *fyinɛp'ang* *złożoność*) alomorf *fyinɛp'angpe*
- jak trudny:** [fjin.ɛp.'ʔaŋ.pɛ] *PF* pyt. *fyinɛp'angpe* (utworzone z *fyinɛp'ang* *złożoność*) alomorf *pefyinɛp'ang*
- jak walcząc o życie:** [nɛm.'tɛj] *PF* przysł., wykrz. *nemrey* (utworzone z *emrey* *przetrwąć*)
- jak zawsze:** [ni.'fra.kɪ] *PF* przysł. *nìfrakrr* (utworzone z *frakrr* *zawsze*)
- jak, równie, tak jak, tak samo:** [ni.'tɛŋ.fja] *PF* przysł. *nìtengfya* (utworzone z *tengfya* *jak, tak jak, równie, tak samo* (*spój.*))
- jak, tak jak, równie, tak samo:** [tɛŋ.fja] *PF* spój. *tengfya* (złożenie *teng* *taki sam* i *fya'o* *sposób, droga*)
- jaka (czynność):** [kɛm.pɛ] *PF* pyt. *kempe* inna forma *pehem* (zł. *kem* *czynność, dokonanie*)
- jaka (czynność):** [pɛ.'hɛm] *PF* pyt. *pehem* inna forma *kempe* (zł. *kem* *czynność, dokonanie*)
- jakie, które (słowo, wyrażenie):** [pɛ.'li.ʔu] *PF* pyt. *pelì'u* inna forma *li'upe*
- jakie, które (słowo, wyrażenie, zwrot):** [li.ʔu.pɛ] *PF* pyt. *li'upe* inna forma *pelì'u*
- jakiego rodzaju:** [fɛn.pɛ] *PF* pyt. *fnepe* inna forma *pefnel*
- jakiego rodzaju:** [pɛ.'fnɛl] *PF* pyt. *pefnel* inna forma *fnepe*
- jakkolwiek:** [ŋi.'an] *PF,SW* przysł. *ngian*
- jako, tak jak:** [p'ɛl] *PF* przyim. *pxel-*
- jako, w roli:** [sko] *PF* przyim. *sko+*
- jaskinia:** [slæɾ] *PF* rz. *slär*
- jasne, rozumiem:** [tslo.'lam] *PF* wykrz. *tslo-lam* (utworzone z *tslam* *rozumieć* oraz «*ol*»)

- wrostek aspektu dokonanego)
- jasno, wyraźnie:** [ni.'law] *PF* przysł. *n̄law* (utworzone z *law jasny*)
- jasnokolorowy, odcień białego:** [nɛjn] *PF* przym. *neyn*
- jasny kolor:** ['nɛjm.pin] *PF* rz. *neypin* (utworzone z *neyn jasny, jasnokolorowy*)
- jasny, oślepiający:** ['t'a.na.tan] *PF* przym. *txanatan* (złożenie *txan duży i atan światło*)
- jasny, pewny, oczywisty, wyraźny:** [law] *PF* przym. *law*
- jechać (wierzchem):** ['m.ak.t.o] *PF* cz. prz. *makto*
- jeden:** [ʔaw] *PF* licz. 'aw
- jedna trzecia:** [pan] *PF* rz. *pan*
- jedna z wielu powtarzających się czynności, raz:** [a.lo] *PF* rz. *alo*
- jednak, pomimo to:** [tsal.su.'ŋaj] *PF* przysł. *tsalsungay*
- jednoznacznie, dokładnie:** [ni.'p'i] *PF* przysł. *n̄pxi* (utworzone z *pxi dokładnie*)
- jedynie:** [ni.'ʔaw] *PF* przysł. *n̄'aw* (utworzone z 'aw *jeden*)
- jedynie, wyjątkowo, oryginalnie, niepowtarzalnie:** [ni.'tsim] *PF* przysł. *n̄tsim* (utworzone z *tsim źródło*)
- jedyny:** [le.'ʔaw] *PF* przym. *le'aw*
- jedyny, wyjątkowy, oryginalny, niepowtarzalny:** [le.'tsim] *PF* przym. *letsim* (utworzone z *tsim źródło*)
- jedzenie (czynność jedzenia):** [ti.ju.'som] *PF* rz. *t̄iyusom* (utworzone z *yom jeść*)
- jeszcze, ciągle, nadal:** [mi] *PF* przysł. *mi*
- jeziro:** [ʔo.'ra] *PF* rz. 'ora
- jeśli nie, inaczej, w przeciwnym razie:** ['t'o.ke.fjaw] *PF* spój. *txokefyaw* (pochodzi od *txo-ke-fya'o-'aw jeśli nie sposób jeden*)
- jeśli, jeżeli:** [t'o] *PF* spój. *txo*
- jeść:** [j.om] *PF* cz. prz. *yom*
- jeździec toruka:** ['to.rukʔ 'mak.to] *JC* rz. *toruk makto* (złożenie *toruk leonopteryks i makto jechać*)
- jeżeli, jeśli:** [t'o] *PF* spój. *txo*
- jutro:** [tɾ.'aj] *PF* przysł. *trray* (utworzone z *trr dzień oraz hay następny*)
- jutrzejszej nocy:** [t'o.'na:j] *PF* przysł. *txonay* (utworzone z *txon noc oraz hay następny*)
- jutrzenka:** [taw.sju.'ra.tan] *PF, LN* rz. *tawsyuratan* (złożenie *taw niebo i syuratan bioluminescencja*)
- jutrzenka, brzask:** [tɾ.'ʔoŋ] *PF* rz. *trr'ong* (złożenie *trr dzień i 'ong rozwijać*)
- już:** [li] *PF* przysł. *li*
- język:** ['liʔ.fja] *PF* rz. *li'fya* (złożenie *li'u słowo i fya'o sposób, droga*)
- język (część ciała):** [ft'i] *PF* rz. *ftxi*
- językowy, dotyczący języka:** [le.'liʔ.fja] *PF* przym. *leli'fya* (utworzone z *li'fya język*)
- kamera:** [sje.p.'re] *PF* rz. *syeprel* (złożenie *syep łapać i rel obraz*)
- kamienny dzban do trzymania jadowitych pajęczaków:** [e.'p'aŋ] *PF* rz. *epxang*
- kamień, skała:** [tsk'ɛ] *PF* rz. *tskxe*
- kapelusz, czapka:** [haw.'reʔ] *PF* rz. *hawre'* (złożenie *hawnu chronić, ostaniać i re'o głowa*)
- kapitan (najczęściej chwilowy, dowódca, małej ilości osób jak grupa myśliwych):** [ɛjk.ju] *PF* rz. *eykyu* (utworzone z *eyk przewodzić*)
- karmić (z dopełnieniem w formie celownika) (ii):** ['jom.t.iŋ] *PF* cz. np. *yomting* (złożenie *yom jeść i t̄ing dać*)
- kawa bowl (constructed from seed pods, used for drinking intoxicating beverages), hand-sized:** [swo.a.sej] *PF* n. *swoasey* (złożenie *swoa intoxicating beverage or "sprints" i sey cup or bowl minimally modified from naturally occurring resources*)
- kawał, dowcip, coś śmiesznego:** [sæ.'ʔi.pu] *PF* rz. *sä'ipu* (utworzone z 'ipu śmieszny)
- kawałek, cząstka:** [ʔitʔ] *PF* rz. 'it
- każdego dnia, codziennie:** [fra.'tɾ] *PF* przysł. *fratrr* (utworzone z *trr dzień*)
- każdej nocy:** [fra.'t'on] *PF* przysł. *fratxon* (utworzone z *txon noc*)
- każdy:** [fra.po] *PF* zaim. *frapo* (utworzone z *po on, ona, ono*)
- kick, shove:** [p'ɛkʔ] *PF* vtr. *pxek*
- kiedy:** ['kɾ.pe] *PF* pyt. *krrpe* inna forma *pehrr* (zł. *krr czas*)
- kiedy:** [pe.'hɾ] *PF* pyt. *pehrr* inna forma *krrpe* (zł. *krr czas*)
- kiedy, podczas gdy:** [tɛŋ.'kɾ] *PF* spój. *tengkrr* (złożenie *teng taki sam i krr czas*)

- kiedy, w chwili w której:** [ˈkɪ.a] PF spój. *krra*
(utworzone z **kr** czas)
- kiedyś (o przeszłości):** [ʔaw.ˈli.ɛ] PF przym.
'awlie
- kielich:** [tʂɲal] PF RZ. *tsngal*
- kiepski, mierny, lichy, pośledni, taki sobie:**
[kɛ.ˈsɾan] PF przym. *kesran* (złożenie **ke** nie i **sran** tak) (Pochodzenie tego słowa nie jest jasne¹. Możliwe, iż pierwotnie brzmiało ono *kesrankekehe* dosł. 'nie tak, nie nie' w odniesieniu, że dana akcja nie została dokonana ani właściwie, ani niewłaściwie, a z biegiem czasu uległo skruceniu do *kesran* oraz znaczenie uległo rozszerzeniu do opisywania pośledniej jakości)
- kiepsko, miernie, lichy, nie tak:** [nik.ˈsɾan] PF przysł. *niksran* (utworzone z *kesran* kiepski)
- klan:** [o.ˈloʔ] PF RZ. *olo'*
- klan wojowników, brygada, oddział:**
[ˈwɛm.po.ŋu] PF RZ. *wempongu* (złożenie **wem** walczyć i **pongu** grupa)
- klasa (grupa ludzi uczących się):** [nu.mul.ˈt'a] PF RZ. *numultxa* (złożenie **nume** uczyć i **ul-txa** spotkanie)
- klasa, oddział szkoły:** [ˈnum.tʂɛŋ.vi] PF RZ. *numtsengvi* (utworzone z **numtseng** szkoła)
- klif, ściana skalna:** [ʔawk'] PF RZ. 'awkx
- knife sheath:** [ˈtʂal.sɛ.na] PF n. *tstalsena* (złożenie **tstal** knife i **sähena** carrier)
- kobieta:** [tu.ˈtɛ] PF RZ. *tuté* (utworzone z **tute** osoba)
- kolacja, obiad, serwowany posiłek:** [ˈwu.tʂo] PF RZ. *wutso*
- kolano:** [ki.ˈnam.til] PF RZ. *kinamtil* (złożenie **kinam** noga i **til** staw)
- kolczyk (w nosie):** [ˈon.tʂaŋ] PF RZ. *ontsang* (złożenie **ontu** nos i **tsang** przekłucie)
- kolczyk (w uchu):** [ˈmik.tʂaŋ] PF RZ. *miktsang* (złożenie **mikyun** ucho i **tsang** przekłucie)
- kolega z klasy, członek klasy:** [nu.mul.ˈt'a.tu] PF RZ. *numultxatu* (utworzone z **numultxa** klasa)
- kolega, koleżanka:** [ˈlɛɪ.tu] PF RZ. *lertu*
- kolekcja (zebrane przez kogoś celowo), zbiór:** [sæ.ˈstar.sim] PF RZ. *sästarsim* (utworzone z **starsim** zbierać)
- koleżanka, kolega:** [ˈlɛɪ.tu] PF RZ. *lertu*
- kolia:** [ˈfk'i.ɛ] PF RZ. *fkxile*
- kolor:** [ˈʔo.pin] PF RZ. 'opin
- komentarz:** [sæ.pl.ˈt'ɛ.vi] PF RZ. *säplltxevi* (utworzone z **säplltxe** stwierdzenie)
- kompletny, całkowity, zupełny, cały:**
[ʔæn.ˈsjɛm] PF przym. 'änsyem
- komputer:** [ˈɛl.tu.ɛ.ˈfŋapʔ] PRR RZ. *eltu lefngap* (złożenie **eltu** mózg i **lefngap** metalowy)
- konar, gałąź:** [ˈta.ŋɛkʔ] PF RZ. *tangek*
- koncentrować się, skupać się:** [ˈk.an.fpil] PF cz. np. *kanfpil* (złożenie **kan** zamierzać i **fpil** myśleć)
- koniec, krawędź, brzeg, granic:** [t'ɛw] PF RZ. *txew*
- konkurencja, rywalizacja, współzawodnictwo:** [ti.ˈwæ.sul] PF RZ. *tîwäsul* (utworzone z **wäsul** rywalizować)
- konkurs, zawody, turniej:** [sæ.ˈwæ.sul] PF RZ. *säwäsul* (utworzone z **wäsul** rywalizować)
- konstrukcja, budowla:** [ti.ˈt'u.la] PF RZ. *tîtxula* (utworzone z **txula** budować)
- kontynuować (czynność):** [v.ɑɪ] PF cz. np. mod. *var*
- korzeń:** [ŋɪ] PF RZ. *ngrr*
- korzystny, łaskawy, pomyślny:** [ˈɛt.rɪpʔ] PF przym. *etrip*
- kołnierz, naszyjnik:** [ʔa.ˈliʔ.æ] PF RZ. 'ali'ä
- końcowy, ostatni:** [sjɛn] PF przym. *syen*
- kończyć, doprowadzać do końca:** [ʔ.iʔ.·a] PF cz. np. 'i'a
- kość:** [t'æ.rɛm] PF RZ. *txärem*
- kość niezgody, przedmiot sporu:** [sæ.wæ.ˈtɛ] PF RZ. *säwäte* (utworzone z **wäte** kłócić się)
- krawędź, brzeg, granic, koniec:** [t'ɛw] PF RZ. *txew*
- krawędź, pułka, poziom, stopień, szczebel:**
[ji] PF RZ. *yi* (Może być użyte jako metafora w odniesieniu do poziomu rzeczy skalowalnych - wszystko co może mieć poziomy lub stopnie, poziom wody, temperatury, talentu, gniewu, itp.)
- kretyn, idiota:** [sk'awŋ] PF RZ. *skxawng*
- krew:** [ˈrɛj.paj] PF RZ. *reypay* (złożenie **rey** żyć i **pay** woda)
- kropla:** [ˈpaj.i.va] PF RZ. *payiva* (utworzone z **pay** woda oraz **ilva** drobna)
- kropla deszczu:** [ˈtom.pi.va] PF RZ. *tompiva* (utworzone z **tompa** deszcz oraz **ilva** kropła)

¹Polskiemu czytelnikowi zwrot „nie tak” jest jednak znajomy (przypr. tłum.)

- kropla, płatek, drobina:** [ˈil.va] *PF* RZ. *ilva*
- krzew:** [ˈut.ral.t͡sʲipʲ] *PF* RZ. *utraltsyip* (utworzone z **utral** *drzewo*)
- krzyczeć:** [zˈawŋ] *PF* CZ. np. *zawng*
- krzywda:** [kˈu] *PF* RZ. *kxu*
- krótka chwila, sekunda:** [ˈswaw.t͡sʲipʲ] *PF* RZ. *swawtsyip* (utworzone z **swaw** *chwila*)
- krótki (fizycznie):** [pupʲ] *PF* przym. *pup*
- krótki (o czasie):** [jɔl] *PF* przym. *yol*
- krótco, zwięźle:** [niˈjɔl] *PF* przysł. *n̄iyol* (utworzone z **yol** *krótki (o czasie)*)
- kto:** [pɛˈsu] *PF* pyt. *pesu* inna forma **tupe**
- kto:** [ˈtu.pɛ] *PF* pyt. *tupe* inna forma **pesu**
- ktoś:** [ˈtu.tɛ.o] *PF* zaim. *tuteo* (utworzone z **tu-te** *osoba*)
- która (forma ergatywu), odpowiedź:** [ˈtɛjŋ.la] *PF* RZ. *teyngla* (skrótowiec **ti'eyng-il a**)
- która), od (chwili):** [taˈkɾ.a] *PF* spój. *takrra* inna forma **akrrta** zł. **krr** *czas* i **ta** *od*
- która), po (chwili):** [mawˈkɾ.a] *PF* spój. *mawkrra* inna forma **akrrmaw** zł. **krr** *czas* i **maw** *po*
- która, odpowiedzi:** [ˈtɛjŋ.ta] *PF* RZ. *teyngta* (skrótowiec **ti'eyng-it a**)
- która, odpowiedź:** [ˈtɛjŋ.a] *PF* RZ. *teynga* (skrótowiec **ti'eyng a**)
- która, wiadomość:** [fmawnta] *PF* RZ. *fmawnta* (skrótowiec **fmawn-it a**)
- które (słowo, jakie, wyrażenie):** [pɛˈli.ʔu] *PF* pyt. *pel'u* inna forma **li'upe**
- które (słowo, jakie, wyrażenie, zwrot):** [ˈli.ʔu.pɛ] *PF* pyt. *li'upe* inna forma **pel'u**
- którego:** [ˈfu.ta] *PF* spój. *futa* (złożenie **fi'u-t** *tego, tej* i **a** *który*)
- którego:** [ˈtsa.ta] *PF* zaim., spój. *tsata* (złożenie **tsa'u-t** *tamtego* i **a** *który*)
- którego), który (jeśli chodzi o tego:** [ˈfu.ri.a] *PF* spój. *furia* (złożenie **fi'uri** *ten, ta, to* (jeśli chodzi o tego) i **a** *który*)
- który:** [fwa] *PF* spój. *fwa* (złożenie **fi'u** *ten, ta, to* i **a** *który*)
- który:** [ˈtsa.wa] *PF* spój. *tsawa* (złożenie **tsa'u** *tamten* i **a** *który*)
- który (forma ergatywu):** [ˈfu.la] *PF* spój. *fula* (złożenie **fi'ul** *ten, ta, to* (forma ergatywu) i **a** *który*)
- który (jeśli chodzi o tamtego, który):** [ˈtsa.ri.a] *PF* spój. *tsaria* (złożenie **tsa'u-ri** *tamten, tamta, tamto* (jeśli chodzi o tamtego) i **a** *który*)
- który (jeśli chodzi o tego, którego):** [ˈfu.ri.a] *PF* spój. *furia* (złożenie **fi'uri** *ten, ta, to* (jeśli chodzi o tego) i **a** *który*)
- który), który (jeśli chodzi o tamtego:** [ˈtsa.ri.a] *PF* spój. *tsaria* (złożenie **tsa'u-ri** *tamten, tamta, tamto* (jeśli chodzi o tamtego) i **a** *który*)
- który, ten:** [a] *PF, LN* part. *a*
- kucać:** [tˈawŋ] *PF* CZ. np. *tawng*
- kucharz:** [ˈʔɛm.ju] *PF* RZ. *'emyu* (utworzone z **'em** *gotować*)
- kuchnia, sposób gotowania:** [tiˈʔɛm] *PF* RZ. *ti'em* (utworzone z **'em** *gotować*)
- kultura, sposób życia:** [ˈrɛj.fja] *PF* RZ. *reyfya* (złożenie **rey** *życie* i **fya'o** *sposób, droga*)
- kurs (zbiór klas):** [sna.nu.mulˈt'a] *PF* RZ. *sna-numultxa* (utworzone z **numultxa** *klasa*)
- kurwa!, ostrzeżenie lub wyrażenie frustracji czy gniewu, do diabła!:** [ˈtsaˈhɛj] *ZS* wykrz. *tsa-hey*
- kusza:** [ˈtska.lɛpʲ] *PF* RZ. *tskalep*
- kwaśny:** [ˈwɛ.ʔaj] *PF* przym. *we'ay*
- kwestionować, klócić się, spierać się:** [wɛˈtɛ] *PF* CZ. prz. *wäte*
- kwiat:** [ˈsju.laŋ] *PF* RZ. *syulang*
- kwitnienie, rozwój:** [tiˈʔoŋ] *PF* RZ. *ti'ong* (utworzone z **'ong** *rozwijać*)
- kwitnąć, rozwijać:** [ʔoŋ] *PF* CZ. prz. *'ong*
- kąsać, żądlić:** [sŋˈapʲ] *PF* CZ. prz. *sngap*
- kłaść (coś) na ziemi:** [klˈtɛjˈkˌaj] *PF* CZ. prz. *klltxeykay* (złożenie **kllte** *ziemia* i **txay** *kłaść*) forma przechodnia *klltxay*
- kłaść, umieszczać:** [jˈɛm] *PF* CZ. prz. *yem*
- kłopot, problem:** [tiˈŋæ.zikʲ] *PF* RZ. *tingäzik* (utworzone z **ngäzik** *trudny*)
- kłopotliwy:** [jaˈjajɾ.ŋaʔ] *PF* przym. *yayayrn-ga'* (utworzone z **yayayr** *zakłopotanie*)
- klócić się, spierać się, kwestionować:** [wɛˈtɛ] *PF* CZ. prz. *wäte*
- klótkiwy, sporny:** [lɛ.wɛˈtɛ] *PF* przym. *lewäte* (utworzone z **wäte** *klócić się*)
- klótkiwy:** [ni.wɛˈtɛ] *PF* przysł. *n̄iwäte* (utworzone z **wäte** *klócić się*)
- klótnia, spór, sprzeczka, nieporozumienie:** [ti.wɛˈtɛ] *PF* RZ. *t̄iwäte* (utworzone z **wäte** *klócić się*)

- lack:** [ti.'kɛ.lu] *PF* n. *tikelu* (utworzone z **ke** *not* oraz **lu** *be*)
- lack of notice, snubbing:** [ti.'jæk'] *PF* n. *tìyäkx* (utworzone z **yäkx** *not notice, ignore, snub*)
- lack of notice, unawareness:** [tik.'tʂɛ.ɾi] *PF* n. *tiktseri* (utworzone z **tseri** *note, notice*)
- ladować:** [kɫ.'w·o] *PF* CZ. np. *klwo* (złożenie **klte** *ziemia* i **wo** *sięgać*)
- lament:** ['sa:] *LA* wykrz. *saa*
- lamp, glow, an instance of glowing; light source:** [sæ.'nɾ] *PF* n. *sänrr* (utworzone z **nrr** *glow*)
- large pestle (grinding tool); meal-mashing pole:** ['i.kut'] *PF* n. *ikut*
- large social kava bowl:** ['swo.a.sej a.'j] *PF* n. *swoasey ayll* (złożenie **swoasey** *kava bowl* (constructed from seed pods, used for drinking intoxicating beverages) i **yll** *communal*)
- las:** ['naʔ.ɾiŋ] *PF* RZ. *na'ring*
- laska, pręt, tyczka:** [swɛk'] *PF* RZ. *swek*
- lava, magma:** [t'ɛ.'k'um.pa.j] *PF* n. *txekxumpay* (utworzone z **texp** *fire* oraz **kxumpay** *viscous liquid*)
- lać, sypać:** [sl·o.'an] *PF* CZ. prz. *sloan*
- leaf plate:** ['jom.yo ɛ.'rik'] *PF* n. *yomyo lerik* (złożenie **yomyo** *plate (for food)* i **lerik** *leafy*)
- lecieć:** ['tʂw·aj·on] *PF* CZ. np. *tswayon*
- leczyć, naprawiać:** [zɛj.'k·o] *PF* CZ. prz. *zeyko* (utworzone z **zo** *być w dobrym stanie* oraz «**eyk**» *wrostek strony sprawczej*)
- lejce:** [sæ.'zæ.ɾip'] *RL,PF* RZ. *säzärìp* (utworzone z **za'ärìp** *ciągnąć*)
- lekcja:** [sæ.'num.vi] *PF* RZ. *sännumvi* (utworzone z **sänume** *nauka*)
- lekki:** [sjo] *PF* przym. *syo*
- leniwy, ociężały, ospały, apatyczny:** [ŋoŋ] *PF* przym. *ngong*
- lewa (strona):** ['ftæɾ.pa] *PF* RZ. *ftärpa* (złożenie **ftär** *lewy* i **pa'o** *strona*)
- lewy (nie prawy):** [ftæɾ] *PF* przym. *ftär*
- leżec płasko, być poziomo:** [t'·aj] *PF* CZ. np. *txay*
- leżeć na ziemi:** [kɫ.'t'·aj] *PF* CZ. np. *kltxay* (złożenie **klte** *ziemia* i **txay** *leżeć*)
- licho, miernie, kiepsko, nie tak:** [nik.'sran] *PF* przysł. *nìksran* (utworzone z **kesran** *kiepski*)
- liczy, kiepski, mierny, pośledni, taki sobie:** [kɛ.'sran] *PF* przym. *kesran* (złożenie **ke** *nie* i **sran** *tak*) (Pochodzenie tego słowa nie jest jasne². Możliwe, iż pierwotnie brzmiało ono *kesrankekehe* dosł. 'nie tak, nie nie' w odniesieniu, że dana akcja nie została dokonana ani właściwie, ani niewłaściwie, a z biegiem czasu uległo skruceniu do *kesran* oraz znaczenie uległo rozszerzeniu do opisywania pośledniej jakości)
- liczba:** [hol.'p'aj] *PF* RZ. *holpxay* (złożenie **hol** *kilka* i **pxay** *wiele*)
- licznie, głównie:** [ni.'p'aj] *PF* przysł. *nìpxay* (utworzone z **pxay** *wiele*)
- liczyć się, być istotnym:** [tʂɾ.an.t·ɛn] *PF* CZ. np. *tstranten*
- light meal, snack:** [tʂsɛj] *PF* n. *tsyey*
- lina:** [t'ur.tel] *PF* RZ. *txurtel* (złożenie **txur** *silny* i **telem** *sznur*)
- litera:** [pam.'ɾɛl.vi] *PF* RZ. *pamrelvi* (utworzone z **pamrel** *pismo*)
- liściasty:** [ɛ.'rik'] *PF* przym. *lerik* (utworzone z **rik** *liść*)
- liść:** [rik'] *PF* RZ. *rik*
- lodowaty:** [t'a.wɛw] *PF* przym. *txawew* (utworzone z **txan** *duży* oraz **wew** *zimny*)
- logicznie, sensownie:** [ni.'lun] *PF* przysł. *nìlun*
- loom:** ['ʔɛw.ɾaŋ] *PF* n. *'ewrang*
- loose?, how tight:** [ʔɛ.'k'i.num.pɛ] *PF* inter. *'ekxinumpe* (utworzone z **'ekxinum** *tightness, looseness*)
- los, przeznaczenie:** [sjaj] *PF* RZ. *syay*
- lot (jednorazowy przelot):** [sæ.'tʂwaj.on] *PF* RZ. *sätswayon* (utworzone z **tswayon** *lecieć*)
- lub:** [fu] *PF* spój. *fu*
- lub nie:** [fu.'kɛ] *PF* spój. *fuke* (złożenie **fu** *lub* i **ke** *nie*)
- Ludzie, jak Na'vi:** [ɛ.'naʔ.vi] *PF* przym. *le-Na'vi* (utworzone z **Na'vi** *Ludzie*)
- luźno, słabo:** [ni.'mɛjp'] *PF* przysł. *nìmɛyp* (utworzone z **mɛyp** *słaby*)
- luźno?, jak ciasno:** [pɛ.'k'in.um] *PF* pyt. *pekxinum* (utworzone z **'ekxinum** *stopień swobody (ciasność, luźność)*)
- luźność, stopień swobody (ciasność):** [ʔɛ.'k'i.num] *PF* RZ. *'ekxinum* (złożenie **'ekxin** *ciasny* i **um** *luźny*)

²Polskiemu czytelnikowi zwrot „nie tak” jest jednak znajomy (przyp. tłum.)

- luźny, swobodny:** [um] *PF* przym. *um*
- lód:** [tʰsk'ɛ.paj] *PF* rz. *tskxepay* (utworzone z *tskxe kamień* oraz *pay woda*)
- lądownać, spadać na ziemię:** [kl.'p.æ] *PF* cz. np. *klpā* (złożenie *klte ziemia* i *pāhem przybywać*)
- lśnić, świecić:** [n.r̥] *PF* cz. np. *nrr*
- maczuga, pałka:** [t'ɛwkʷ] *PF* rz. *txewk*
- madry, sprytny:** [sil.'ron.sem] *PF* przym. *sil-ronsem* (złożenie *siltsan dobry* i *ronsem umysł*)
- magenta, fiolet, purpura:** [ʔom.pin] *PF* rz. *'ompin* (utworzone z *'om purpurowy*)
- magenta, fioletowy, purpurowy:** [ʔom] *PF* przym. *'om*
- magma, lava:** [t'ɛ.'k'um.paj] *PF* n. *txekxum-pay* (utworzone z *texp fire* oraz *kxumpay viscous liquid*)
- mający znaczenie, pouczający:** [ʔal.ŋaʔ] *PF* przym. *ralnga'* (złożenie *ral znaczenie* i *nga' zawierać*)
- make an exception:** [ti.muŋ.'wɿ s-i] *PF* vin. *timumgwrr si* (utworzone z *timumgwrr exception*)
- make free of dirt, clean:** [ʔa.ro s-i] *PF* vin. *laro si* (utworzone z *laro clean*)
- maksimum:** [t'an.'t'ɛw] *PF* rz. *txantxew* (złożenie *txan duży* i *txew granica, koniec*)
- maksymalnie, najbardziej:** [t'an.'t'ɛw.va] *PF* przysł. *txantxewoay* (utworzone z *txantxew maksimum*)
- malarstwo:** [ʔel.tʰɛ.o] *PF* rz. *reltseo* (złożenie *rel obraz* i *tseo sztuka*)
- malarz:** [ʔel.tʰɛ.o.tu] *PF* rz. *reltseotu* (utworzone z *reltseo malarstwo*)
- mama:** [ʔaʔ.nu] *PF* rz. *sa'nu* (zdrobienie *sa'nok matka*)
- mamusia (o młodych dziewczynach):** [ʔaʔ.nu.tʰɛjipʷ] *PF* rz. *sa'nutsyip* (utworzone z *sa'nu mama*)
- mapa:** [at'.k'ɛ.rɛl] *PF* rz. *atxkxerel* (złożenie *atxkxe ziemia* i *rel obraz*)
- martwy:** [kɛ.ru.sej] *PF* przym. *kerusey* (złożenie *ke nie* i *r«us»ey żyjący*)
- matka:** [ʔaʔ.nokʷ] *PF* rz. *sa'nok* (od *sa'atenuk*)
- mała część, mniejszość:** [him.'p'i] *PF* rz. *himpxi*
- mała ilość, odrobina:** [ni.'ʔitʷ] *PF* przysł. *ni'it* (utworzone z *'it kawałek, cząstka*)
- mała rozmowa, pogawędka:** [ti.pæŋ.'k'o.tʰɛjipʷ] *PF* rz. *tipängkxotsyip* (utworzone z *tipängkxo rozmowa*)
- małej ilości osób jak grupa myśliwych, dowódca, kapitan (najczęściej chwilowy):** [ɛjk.ju] *PF* rz. *eykyu* (utworzone z *eyk przewodzić*)
- mało, trochę:** [ʔa.ʔaw] *PF* przym. *'a'aw* (Stosowane z rzeczownikami policzalnymi w l. pojedynczej.)
- mały myśliwy:** [ʔa.ron.ju.tʰɛjipʷ] *PF* rz. *taronyutsyip* (utworzone z *taronyu myśliwy*)
- mały, nieliczny:** [him] *PF* przym. *him*
- mały, niewielki rozmiarem:** [hi.ʔi] *PF* przym. *hi'i*
- małżeństwo, związek:** [ti.mun.'t'a] *PF* rz. *timumtxa* (utworzone z *muntxa żonaty, zamężna*)
- mech:** [pɿ.wɿ] *Prz* rz. *prwɿll* (złożenie *prnen dziecko* i *'ewll roślina*)
- medicine:** [ʔum.tʰa] *PF* n. *'umtsa*
- melodia:** [lawr] *PF* rz. *lawr*
- metal:** [fjapʷ] *PF* rz. *fngap*
- metalowy:** [lɛ.'fjapʷ] *PF* przym. *lefngap* (utworzone z *fngap metal*)
- mglisty:** [lɛ.'ja.paj] *PF* przym. *leyapay* (utworzone z *yapay mgła*)
- mgła, para:** [ja.paj] *PF* rz. *yapay* (złożenie *ya powietrze* i *pay woda*)
- miejsce:** [tʰɛŋ(ɛ)] *PF* rz. *tseng(e)*
- miejsce ogniska, palenisko:** [t'ɛp.tʰɛŋ] *PF* rz. *txeptseng* (złożenie *txep ogień* i *tseng miejsce*)
- miejsce ogniskowe, palenisko:** [jɿ.t'ɛpʷ] *PF* rz. *ylltxep* (złożenie *yll wspólny* i *txep ogień*)
- miejsce startu, początek, pozycja początkowa:** [sŋæ.ʔi.tʰɛŋ] *PF* rz. *sngä'itseng* (złożenie *sngä'i zaczynać* i *tseng miejsce*)
- miejsce w środku, centrum:** [k'am.tʰɛŋ] *PF* rz. *kxamtseng* (złożenie *kxam środek* i *tseng miejsce*)
- miernie, lichy, kiepsko, nie tak:** [nik.'sran] *PF* przysł. *niksran* (utworzone z *kesran kiepski*)
- mierny, kiepski, lichy, pośledni, taki sobie:** [kɛ.'sran] *PF* przym. *kesran* (złożenie *ke nie* i *sran tak*) (Pochodzenie tego słowa nie

³Polskiemu czytelnikowi zwrot „nie tak” jest jednak znajomy (przyp. tłum.)

- jest jasne³. Możliwe, iż pierwotnie brzmiało ono kesrankekehe dosł. 'nie tak, nie nie' w odniesieniu, że dana akcja nie została dokonana ani właściwie, ani niewłaściwie, a z biegiem czasu uległo skruceniu do kesran oraz znaczenie uległo rozszerzeniu do opisywania ostatniej jakości)
- miesiąc:** [vo.'sp'i] PF RZ. *vospxi* (utworzone z *vosipxi* dwunasta część oraz *zìsità* roku)
- mieszkać:** ['kɛl.ku 's:i] PF CZ. np. *kelku si* (utworzone z *kelku* dom)
- mieć możliwość, stawać się możliwym:** ['ts̩.un.sl̩.u] PF CZ. np. *tsunslu* (złożenie *tsun* *móc, być w stanie* i *slu* *stawać się*)
- mieć nadzieję:** ['r̩.a.ŋ̩.a] PF CZ. np. *rangal*
- mieć nadzieję (zdanie podrzędne przyłączone spójnikiem tsnì):** [sil.'p̩.ɛj] PF CZ. np. *sìl-pey* (złożenie *sìltsan* *dobry* i *pey* *czekać*)
- mijać (coś):** [ft̩.ɛm] PF CZ. prz. *ftem*
- milk:** ['o.kup̩] PF n. *okup*
- minimalnie, najmniej:** [him.'t̩.ɛw.vaj] PF przysł. *hìmtxewvay* (utworzone z *hìmtxew* *minimum*)
- minimum:** [him.'t̩.ɛw] PF RZ. *hìmtxew* (złożenie *hìm* *mały* i *txew* *granica, koniec*)
- mischief:** ['sti.wi] PF n. *stiwì*
- mischief-maker:** ['sti.wi.si.ju] PF n. *stiwisiyu* (utworzone z *stiwì* *mischief*)
- mischievous:** ['sti.wi.ŋa?] PF adj. *stiwinga'* (złożenie *stiwì* *mischief* i *nga'* *contain*)
- mistrz, ekspert:** [ts̩ul.'fæ.tu] PF RZ. *tsulfātu* (utworzone z *tsulfä* *mistrzostwo*)
- mistrzostwo:** [ts̩ul.'fæ] PF RZ. *tsulfä*
- między:** [mi.'kam] PF przym. *mìkam-*
- miękki:** ['hɛw.nɛ] PF przym. *hewne*
- mięso:** [ts̩ŋan] PF RZ. *tsngan*
- mięso, produkty mięsne:** [vɛj] PF RZ. *vey*
- miłość:** [ti.'jawn] PF RZ. *tìyawn* (utworzone z *yawne* *ukochany*)
- miły (fizycznie, przyjemny, seksualnie):** [mo.'wan] PF przym. *mowan*
- miły (o czynności), przyjemny:** ['p̩r̩.tɛ?] PF przym. *pr̩rte'*
- mniej:** [ni.'næn] PF przysł. *nìnän* (utworzone z *nän* *zmniejszać*)
- mniejszość, mała część:** [him.'p̩'i] PF RZ. *hìmpxi*
- mnożyć, rozprzestrzeniać się:** [v̩.i.'r̩.æ] PF CZ. *virä*
- modification, change (instance of), edit:** [sæ.'la.tɛm] PF n. *sälatem* (utworzone z *latem* *change*)
- mokry, wilgotny:** ['paj.ŋa?] PF przym. *paynga'* (utworzone z *pay* *woda* oraz *nga'* *zawierać*)
- moment rozpoczęcia, początek:** ['s̩ŋæ.ʔi.kɪ] PF RZ. *sngä'ikrr* (złożenie *sngä'i* *zaczynać* i *krr* *czas*)
- morze, ocean:** [t'am.'paj] PF RZ. *txampay* (złożenie *txan* *duży* i *pay* *woda*)
- mother loom, giant loom:** [sa.'ʔɛw.raŋ] PF n. *sa'ewrang* (utworzone z *sa'nok* *mother* oraz *'ewrang* *loom*)
- movie, film, video:** ['rɛl a.ru.'sikx] PF n. *rel arusikx* (złożenie *rel* *picture* i *rikx* *move*)
- mowa, przemówienie:** [sæ.ft̩.u.'li.ʔu] PF RZ. *säftxulì'u* (utworzone z *ftxulì'u* *przemawiać*)
- mówiący, rozmówca:** [pæŋ.'k'o.ju] PF RZ. *pängkxoyu* (utworzone z *pängkxo* *rozmawiać, gadać*)
- może, być może:** [k'awm] PF przysł. *kxawm*
- możliwość:** [ti.'ts̩un.sl̩u] PF RZ. *tìtsunslu* (utworzone z *tsunslu* *mieć możliwość*)
- możliwość, szansa:** [sk'om] PF RZ. *skxom*
- możliwy:** [lɛ.'ts̩un.sl̩u] PF przym. *letsunslu* (utworzone z *tsunslu* *móc, być możliwym*)
- mud:** ['ŋo.a] PF n. *ngoä*
- multicolored, colorful, variegated:** ['p'aj.o.pin] PF adj. *pxayopin* (złożenie *pxay* *many* i *'opin* *color*)
- muscle:** [ts̩ŋɛm] PF n. *tsngem*
- muscular:** [tsaw.'s̩ŋɛm] PF adj. *tsawsngem* (utworzone z *tsawl* *big* oraz *tsngem* *muscle*)
- music creator, composer:** [pam.t̩ɛ.o.'ŋop.ju] PF n. *pamtseongopyu* (złożenie *pamtseo* *music* i *ngopyu* *creator*) eg. James Horner
- musieć:** ['z̩.ɛ.n̩.ɛ] PF CZ. np. mod. *zene*
- muzyk:** ['pam.t̩ɛ.o.tu] PF RZ. *pamtseotu* (utworzone z *pamtseo* *muzyka*)
- muzyka:** ['pam.t̩ɛ.o] PF RZ. *pamtseo* (złożenie *pam* *dźwięk* i *tseo* *sztuka*)
- my:** [aw.'ŋa] PF zaim. *awnga* (utworzone z *ayoeng* *my* (*włączające*))
- my dwaj, nas dwoje (inclusivus), ty i ja:** [wɛŋ] PF zaim. *oeng* (utworzone z *oe* *ja*)
- my, nas (wyłączające):** [aj.'o.ɛ] PF zaim. *ayoe* (utworzone z *oe* *ja*)

my, nas (włączające): [aj. 'wɛŋ] *PF* zaim. *ayo-*
eng (utworzone z *oe ja*) *ayoenga-* baza dla
sufiksów

myć: [j·ur] *PF* CZ. prz. *yur*

myśleć: [fp·il] *PF* CZ. prz. *fpil*

myślistwo: [ti.tu.'sa.ron] *PF* RZ. *titusaron* (ut-
worzone z *taron* *polować*)

móc, być w stanie: [ts·un] *PF* CZ. np. mod. *tsun*

mówca: [ft'u.'li.ʔu.ju] *PF* RZ. *ftxuli'uyu* (utwor-
zone z *ftxuli'u* *przemawiać*)

mówić: [p·ɛŋ] *PF* CZ. prz. *peng*

mówić, rozmawiać: [p·l.'t'·ɛ] *PF* CZ. *plltxe*

mówić, rozmawiać, gadać, gawędzić:
[p·æŋ.'k'·o] *PF* CZ. np. *pängkxo*

mózg: ['ɛl.tu] *PF* RZ. *eltu*

mądry: ['t'an.tslu.sam] *PF* przym. *txantslusam*
(złożenie *txan* *duży* i *tsl«us»am* *rozumieją-*
cy)

mąka: [tsj·o] *PF* RZ. *tsy*

mąż: [mun.'t'a.tan] *PF* RZ. *muntxatan* (utwor-
zone z *muntxatu* *współmałżonek*)

mężczyzna: [tu.'tan] *PF* RZ. *tutan* (utworzone
z *tute* *osoba*)

młode zwierząt, ptaków, ryb, owadów: ['li.ni]
PF RZ. *lini*

młody: [ʔɛ.wan] *PF* przym. *'ewan*

mżawka: [tom.pa.'mɛjp'] *PF* RZ. *tompameyp*
(utworzone z *tompa* *deszcz* oraz *meyp* *sła-*
by)

na: [sin] *PF* przym. *sìn-*

na drugą stronę, przez: [fɛw] *PF* przym. *few-*

na koniec, wreszcie: [ni.'sjɛn] *PF* przysł. *nìsy-*
en (utworzone z *syen* *ostatni*)

na korzyść (czegoś), dla: [fpi] *PF* przym. *fpi+*

na początku, pierwotnie: [ni.'sɲæ.ʔi] *PF*
przysł. *nìsngä'i* (utworzone z *sngä'i* *zaczy-*
nać)

na podstawie wyczucia, intuicyjnie: [ni.'ʔɛn]
PF przysł. *nì'en* (utworzone z *'en* *domysł*)

na przykład, przykładowo: [nat.'kɛ.noŋ] *PF*
spój. *natkenong* (złożenie *na* *jak* i *tikenong*
przykład)

na zewnątrz, z wewnątrz: ['ftum.fa] *PF* przy-
im. *ftumfa-* (utworzone z *mifa* *wnętrze,*
wewnątrz)

na zewnątrz, zewnątrz: ['wɹ.pa] *PF* RZ. *wrrpa*

Na'vijsko, jak Na'vi: [ni.'naʔ.vi] *PF* przysł. *nì-*
Na'vi (utworzone z *Na'vi* *Lud*)

na, w: [mi] *PF* przym. *mì+*

na, w: [ro] *PF* przym. *ro+*

nabierać, nabywać, zdobywać: ['k·a.n·om] *PF*
CZ. prz. *kanom*

nabytek, dorobek, zdobycz: [sæ.'ka.nom] *PF*
RZ. *säkanom* (utworzone z *kanom* *nabywać*)

nabywać, zdobywać, nabierać: ['k·a.n·om] *PF*
CZ. prz. *kanom*

**naciągnięcie, sztuczka, sposób, podstęp,
chwyt:** ['iŋ.jɛn.tsjip'] *PF* RZ. *ingyentsyip* (ut-
worzone z *ingyen* *poczucie tajemnicy*)

nadający się do jedzenia, świeży: ['p'a.sul] *PF*
przym. *pxasul*

nadal, jeszcze, ciągle: [mi] *PF* przysł. *mi*

nadmiar: [hawŋ] *PF* RZ. *hawng*

nadmiernie, nazbyt: [ni.'hawŋ] *PF* przysł. *nì-*
hawng (utworzone z *hawng* *nadmiar*)

nadmierny: [lɛ.'hawŋ] *PF* przym. *lehawng* (ut-
worzone z *hawng* *nadmiar*)

nadużywać, wyzyskiwać: ['kawŋ.s·aɛ] *PF* CZ.
prz. *kawngsar*

nadzieja (odczuwanie nadziei): [sæ.sil.'pej]
PF RZ. *säsilpey* (utworzone z *silpey* *mieć*
nadzieję)

nadzieja (pojęcie abstrakcyjne): [tsil.'pej] *PF*
RZ. *tsilpey* (utworzone z *silpey* *nadzieja*)

nagi, bez ubrań: [luk.'pɛn] *PF* przym. *lukpen*
(złożenie *luke* *bez* i *pen* *ubrania* (*l. mnoga*))

nagle, bez ostrzeżenia: [tsik] *PF* przysł. *tsik*

nagle, gwałtownie: [ni.'t'i] *PF* przysł. *nìtxi*
(utworzone z *txi* *pośpiech*)

nagły, gwałtowny: [lɛ.'t'i] *PF* przym. *letxi* (ut-
worzone z *txi* *pośpiech*)

nail, claw: [tsin] *PF* n. *tsin*

najbardziej, maksymalnie: [t'an.'t'ɛw.vaj] *PF*
przysł. *txantxewway* (utworzone z *txantxew*
maksimum)

najgorszy: [ʔɛ.ʔal] *PF* przym. *'e'al*

najlepiej, optymalnie: [ni.'swɛj] *PF* przysł.
nìswey (utworzone z *swɛy* *najlepszy*)

najlepszy: [swɛj] *PF* przym. *swey*

najmniej, minimalnie: [him.'t'ɛw.vaj] *PF*
przysł. *hìmtxewway* (utworzone z *hìmtxew*
minimum)

najpierw: [ni.'ʔaw.vɛ] *PF* przysł. *nì'awve* (ut-
worzone z *'awve* *pirwszy*)

najwyraźniej, widocznie, chyba: [tat.'lam]
PF przysł. *tatlam* (utworzone z *lam* *wyda-*
wać się)

- najwyraźniej, widocznie, chyba:** [ni.'lam] *PF* przysł. *n̄lam* (utworzone z **lam** *wydatować się*)
- namieszać, popełnić błąd:** [ti.'k'ɛj 's:i] *PF CZ.* np. *tikxey si* (utworzone z **tikxey** *niepoprawność*)
- napad depresji, okres smutku:** [sæ.ŋæ.'ʔæn] *PF RZ.* *sängä'än* (utworzone z **ngä'än** *cierpieć psychiczne lub emocjonalnie*)
- napełniać (rzecz napełniana w formie celownika):** [tɛ.'ja 's:i] *PF CZ.* np. *teya si* (utworzone z **teya** *pełny*)
- napierśnik (pancerz):** ['ma.sat] *PF RZ.* *masat*
- naprawę, rzeczywiście:** [ni.'ŋaj] *PF* przysł. *n̄ngay* (utworzone z **ngay** *prawdziwy*)
- naprawiać, leczyć:** [zɛj.'k.o] *PF CZ.* prz. *zeyko* (utworzone z **zo** *być w dobrym stanie* oraz «**eyk**» *wrostek strony sprawczej*)
- napój wyskokowy:** ['swo.a] *PF RZ.* *swoa*
- napój, coś dającego się wypić:** [na.'ɛɾ] *PF RZ.* *naer*
- napędzać, popychać:** ['sp.u.l.ɛ] *PF CZ.* prz. *spule*
- narzuta, peleryna, szal:** ['ʔa.ɾɛ] *PF RZ.* *'are*
- narzędzie:** ['sæ.ʔo] *PF RZ.* *sä'o*
- nas (wyłączające), my:** [aj.'o.ɛ] *PF* zaim. *ayoe* (utworzone z **oe ja**)
- nas (włączające), my:** [aj.'wɛŋ] *PF* zaim. *ayoeng* (utworzone z **oe ja**) **ayoenga**– baza dla sufiksów
- nas dwoje (inclusivus), my dwaj, ty i ja:** ['wɛŋ] *PF* zaim. *oeng* (utworzone z **oe ja**)
- nas dwoje, nasza dwójka (exclusivus):** ['mo.ɛ] *PF* zaim. *moe* (utworzone z **me** + *l. podwójna* oraz **oe ja**)
- nasiono:** [ri.'naʔ] *PF RZ.* *rina'* (utworzone z **atokirina'** *nasiona Drzewa Duszy*)
- następny weekend:** ['mun.tr̄.aj] *PF RZ.* *muntrray* (utworzone z **muntrr** *weekend*)
- następnie:** [ni.'haj] *PF* przysł. *n̄hay* (utworzone z **hay** *następny*)
- następny:** [haj] *PF* przym. *hay*
- następny tydzień:** ['kin.tr̄.aj] *PF RZ.* *kintrray* (utworzone z **kintrr** *tydzień*)
- następnym razem, innym razem:** [ha.'ja.lo] *PF* przysł. *hayalo* (złożenie **hay** *następny* i **alo** *raz*)
- nasza dwójka (exclusivus), nas dwoje:** ['mo.ɛ] *PF* zaim. *moe* (utworzone z **me** + *l. podwójna* oraz **oe ja**)
- naszyjnik, kołnierz:** [ʔa.'liʔ.æ] *PF RZ.* *'ali'ä*
- nasłuchiwać, słuchać:** [j̄.u.n.ɛ] *PF CZ.* prz. *yune*
- natchnienie:** [slan.ti.'ɾɛ] *PF RZ.* *slantire* (złożenie **slan** *wspierać* i **tirea** *duch*)
- natchnąć:** [slan.ti.'ɾɛ s:i] *PF CZ.* np. *slantire si* (utworzone z **slantire** *natchnienie*)
- natknąć się, spotkać przypadkiem (ii):** [ul.'t'a.f.un] *PF CZ.* prz. *ultxarun* (złożenie **ultxa** *spotkanie* i **run** *znajdować*)
- naturalnie, bez dodatków czy zmiany naturalny:** [ni.'jɾ] *PF* przysł. *n̄yrr* (utworzone z **yrr** *naturalny*)
- naturalny (będący w naturalnym, dziki, niezmiennym stanie):** [jɾ] *PF* przym. *yrr*
- natychmiast (nie tak szybko jak pxiswaway):** [p'i.'jɛʔ.ɾm] *PF* przysł. *pxiye'r̄in* (złożenie **ye'r̄in** *wkrótce* i **pxi** *dokładny*)
- nauczanie, dydaktyka:** [ti.ku.'sar] *PF RZ.* *tikusar* (utworzone z **kar** *uczyć*)
- nauczyciel:** ['kaɾ.ju] *PF RZ.* *karyu* (utworzone z **kar** *uczyć*)
- nauka o materialnym świecie, nauki ścisłe:** [ti.fti'.a ki.'fke.jæ] *PF RZ.* *tiftia kifkeyä* (złożenie **tiftia** *nauka* i **kifkey** *świat*)
- nauka, instruktor:** [sæ.'nu.mɛ] *PF RZ.* *sänume* (utworzone z **nume** *uczyć*)
- nauka, studia:** [ti.fti'.a] *PF RZ.* *tiftia* (utworzone z **ftia** *studiować*)
- nauki ścisłe, nauka o materialnym świecie:** [ti.fti'.a ki.'fke.jæ] *PF RZ.* *tiftia kifkeyä* (złożenie **tiftia** *nauka* i **kifkey** *świat*)
- nawet, aż:** [kɛŋ] *PF* przysł. *keng*
- nawiasem mówiąc, przy okazji, a propos:** [ni.'viŋ.kap̄] *PF* przysł. *n̄vingkap* (utworzone z **vingkap** *przyjść do głowy*)
- nazbyt, nadmiernie:** [ni.'hawŋ] *PF* przysł. *n̄hawng* (utworzone z **hawng** *nadmiar*)
- nazwa, imię, nazwisko:** [t̄st'o] *PF RZ.* *tstxo*
- nazwisko, imię, nazwa:** [t̄st'o] *PF RZ.* *tstxo*
- nazywać, wołać:** [sj.'aw] *PF CZ.* np. *syaw*
- necessarily:** [ni.'zɛŋ] *PF* adv. *n̄izen* (utworzone z **zene** *must*)
- nectar:** [t̄smi] *PF* n. *tsmi*
- nectar lantern, bladder lantern:** [t̄smi.snɾ] *PF* n. *tsmisnrr* (złożenie **tsmi** *nectar* i **nrr** *glow*)
- net, web:** [hæŋ] *PF* n. *hän*

nic, nijak, w żaden sposób: [ˈkɛ.ʔu] *PF* zaim., przysł. *ke'u* (złożenie *ke nie* i *'u rzecz*)
nie: [kɛ] *PF* przysł. *ke*
nie: [ˈkɛ.hɛ] *PF* part., wykrz. *kehe*
nie (używana do tworzenia zakazów): [ɾæ.ʔæ] *PF* part. *rä'ä*
nie fizycznie) pewny, silny (emocjonalnie, duchowo: [sɛj.ˈk'ɛl] *PF* przym. *seykxel*
nie ma mowy (wulgarne), do diabła z tym: [ˈp'a.sikʔ] *PF* wykrz. *pxasik*
nie móc, nie wolno (ii): [ˈz.ɛŋ.kɛ] *PF* CZ. np. mod. *zenke* (złożenie *zene musieć* i *ke nie*)
nie osiągnąć zamierzonych lub oczekiwanych rezultatów, zawieść, ponieść porażkę: [ˈn.u.i] *PF* CZ. np. *nui*
nie posiada liczby mnogiej), żywność (rz. zbiorowy: [ˈsj.u.vɛ] *PF* RZ. *syuve*
nie tak, miernie, lichy, kiepsko: [nik.'sran] *PF* przysł. *niskran* (utworzone z *kesran* *kiepski*)
nie trzeba dodawać (że), oczywiście: [kɛ.zɛm.pl.'t'ɛ] *PF* przysł. *kezemplltxe* (skrótowanie *ke+zene+pivlltxe*)
nie wolno (ii), nie móc: [ˈz.ɛŋ.kɛ] *PF* CZ. np. mod. *zenke* (złożenie *zene musieć* i *ke nie*)
niebezpieczeństwo, zagrożenie: [ˈhr.apʔ] *PF* RZ. *hrrap*
niebezpieczny: [ɛ.'hr.apʔ] *PF* przym. *lehrrap* (utworzone z *hrrap* *niebezpieczeństwo*)
niebieski (jak skóra): [ˈtaʔ.lɛ.ŋɛ.an] *PF* przym. *ta'lengean* (złożenie *ta'leng skóra* i *ean niebieski*)
niebieski, zielony: [ˈɛ.an] *PF* przym. *ean*
niebieski, zielony: [ˈɛ.am.pin] *PF* RZ. *eampin* (utworzone z *ean* *niebieski, zielony*)
niebo: [taw] *PF* RZ. *taw*
niedawny, świeży, ostatni: [sokʔ] *PF* przym. *sok*
niedobry, zły: [kawŋ] *PF* przym. *kawng*
niedojrzałe, jak dziecko: [ni.'ʔɛ.vɛŋ] *PF* przysł. *nì'eveng* (utworzone z *'eveng* *dziecko*)
niedouczony, niemądry: [ˈjaj.makʔ] *PF* przym. *yaymak*
niedowierzania, określenie zaskoczenie: [pakʔ] *PF* part. *pak*
niedziela: [tr.'ʔaw.vɛ] *PF* RZ. *trr'awve* (złożenie *trr dzień* i *'awve pierwszy*)
nielicznie: [ni.'hol] *PF* przysł. *nìhol* (utworzone z *hol* *nieliczny*)

nieliczny: [hol] *PF* przym. *hol*
nieliczny, mały: [him] *PF* przym. *hìm*
niemal, prawie: [stum] *PF* przysł. *stum*
niemiły dla zmysłów, przykry: [væʔ] *PF* przym. *vä'*
niemowlę, dziecko: [ˈpɾ.nɛn] *PF* RZ. *prnen*
niemożliwy: [kɛl.'tsun] *PF* przym. *keltsun* (złożenie *ke nie* i *tsun* *móc, być w stanie*)
niemądry, niedouczony: [ˈjaj.makʔ] *PF* przym. *yaymak*
nienawidzić: [v.ɛʔ.'k-i] *PF* CZ. prz. *ve'ki*
nienawistny, znienawidzony: [fkaɟ] *PF* przym. *fkay*
nienawiść: [ti.vɛʔ.'ki] *PF* RZ. *tìve'ki* (utworzone z *ve'ki* *nienawidzić*)
nieodłączny element, esencja, sedno; natura czegoś wynikająca z cech; najczęściej tłumaczone jako osobowość: [ran] *PF* RZ. *ran*
niepewność, zakłopotanie, zmieszanie: [ja.'jajɾ] *PF* RZ. *yayayr*
niepokojąco, niespokojnie: [ni.'sɟum] *PF* przysł. *nìsngum* (utworzone z *sngum* *obawa*)
niepokojący problem, źródło niepokoju: [sɟum.tsim] *PF* RZ. *sngumtsim* (złożenie *sngum* *obawa* i *tsim* *źródło*)
niepokojący, dokuczliwy: [ˈsɟu.ŋaʔ] *PF* przym. *sngunga'* (utworzone z *sngum* *obawa*)
niepokój, obawa: [sɟum] *PF* RZ. *sngum*
niepoprawność, błąd: [ti.'k'ɛj] *PF* RZ. *tikxey* (utworzone z *kxeyey* *błąd*)
niepoprawny, zły, błędny: [kɛ.'jawɾ] *PF* przym. *keyawr* (złożenie *ke nie* i *eyawr* *poprawny*)
nieporozumienie, kłótnia, spór, sprzeczka: [ti.wæ.'tɛ] *PF* RZ. *tìwäte* (utworzone z *wäte* *klócić się*)
niepotrzebnie, zbednie: [ni.kɛl.'kin] *PF* przysł. *nikelkin* (utworzone z *kelkin* *niepotrzebny*)
niepotrzebny, zbędny: [kɛl.'kin] *PF* przym. *kelkin*
niepowodzenie (pojęcie abstrakcyjne), rozczarowanie: [ti.'nu.i] *PF* RZ. *tìnuì* (utworzone z *nui* *zawieść, ponieść porażkę*)
niepowodzenie, porażka: [sæ.'nu.i] *PF* RZ. *sä-nui* (utworzone z *nui* *zawieść, ponieść porażkę*)

- niepowtarzalnie, wyjątkowo, jedynie, oryginalnie:** [ni.ˈt̪sim] PF przysł. *n̪tsim* (utworzone z *t̪sim* źródło)
- niepowtarzalny, wyjątkowy, jedyny, oryginalny:** [l̪.ˈt̪sim] PF przym. *letsim* (utworzone z *t̪sim* źródło)
- nieprzydatny, bezużyteczny:** [k̪l̪.ˈsar] PF przym. *kelsar* (złożenie *ke nie* i *lesar użyteczny*)
- nieprzyjemnie pachnący:** [on.ˈvæʔ] PF przym. *onvãʔ* (złożenie *ontu nos* i *vãʔ nie-miły*)
- nierówny, szorstki:** [ɛk̪.ˈt̪u] PF przym. *ektxtu*
- nieskazitelny, być doskonałym:** [j̪.ˈoʔ] PF svin. *yoʔ*
- niesmaczny:** [ft̪.ˈi.væʔ] PF przym. *ftx̪ivãʔ* (złożenie *ftx̪i język* i *vãʔ przykry*)
- niespiesznie:** [ni.ˈt̪i.lu.k̪e] PF przysł. *n̪txiluke* (złożenie *t̪xi pośpiech* i *luke bez*)
- niespiesznie:** [l̪.ˈt̪i.lu.k̪e] PF przym. *letxiluke* (złożenie *t̪xi pośpiech* i *luke bez*)
- niespodziewanym, być dziwnym, niezwykłym, dziwacznym, osobliwym:** [h̪.ɛk̪] PF CZ. np. *hek*
- niespokojnie, niepokojąco:** [ni.ˈs̪jum] PF przysł. *n̪s̪jum* (utworzone z *s̪jum obawa*)
- nieszczęśliwie, przykro:** [ni.k̪e.ˈft̪o] PF przysł. *n̪keftxo* (utworzone z *keftxo nieszczęśliwy*)
- nieszczęśliwy, przykry, 'Niedobrze!':** [k̪e.ˈft̪o] PF przym., wykrz. *keftxo*
- nieuporządkowany, chaotyczny, niezorganizowany:** [ˈv̪l̪.k̪e] PF przym. *velke* (złożenie *ve'o porządek* i *luke bez*)
- nieustannie, ciągle:** [ni.ˈtut] PF przysł. *n̪tut* (utworzone z *tut* oznaczenie kontynuacji)
- nieustannie, ciągle, bez przerwy:** [ni.l̪.k̪e.ˈft̪aŋ] PF przysł. *n̪l̪keftang* (złożenie *luke bez* i *ftang zaprzestać*)
- niewielki rozmiarem, mały:** [hi.ʔi] PF przym. *hiʔi*
- niewątpliwie:** [am.ˈʔa.lu.k̪e] PF przysł. *am'aluke* (utworzone z *am'ake pewny, zaufany*)
- niezapominalny:** [k̪e.t̪suk̪.ˈt̪swaʔ] PF przym. *k̪etsuk̪tswaʔ* (utworzone z *k̪etsuk-* zapomnieć oraz *t̪swa' forget*)
- niezbędny, potrzebny:** [l̪.ˈkin] PF przym. *lekin* (utworzone z *kin potrzebować*)
- niezdrowy:** [k̪l̪.f̪om.ˈtok̪] PF przym. *k̪elfpomtok̪* (złożenie *ke nie* i *f̪omtok̪ zdrowie*)
- niezmienionym stanie), dziki, naturalny (będący w naturalnym:** [j̪r̪] PF przym. *yrr*
- niezmierny, rozległy, obszerny, wylewny:** [ˈho.ɛt̪] PF przym. *hoet*
- nieznany, dziwny, obcy:** [st̪ˈoŋ] PF przym. *st̪xong*
- niezorganizowany, chaotyczny, nieuporządkowany:** [ˈv̪l̪.k̪e] PF przym. *velke* (złożenie *ve'o porządek* i *luke bez*)
- niezrozumiały, tajemniczy, zagadkowy:** [iŋ.j̪e.ŋaʔ] PF przym. *ingyengaʔ* (utworzone z *ingyem poczucie tajemnicy*)
- niezwykłym, być dziwnym, dziwacznym, niespodziewanym, osobliwym:** [h̪.ɛk̪] PF CZ. np. *hek*
- nieśmiały, wstydlivy:** [nim] PF przym. *nim*
- nieświadomie, przypadkiem:** [nit̪.ˈkan.lu.k̪e] PF przysł. *n̪tkanluke* (złożenie *n̪tkan celowo, świadomie* i *luke-bez*)
- nigdy:** [ˈkaw.k̪r̪] PF przysł. *kawkr̪* (złożenie *ke 'aw żaden* i *k̪r̪ czas*)
- nigdzie:** [ˈkaw.t̪s̪eŋ] PF przysł. *kawts̪eŋ* (złożenie *ke 'aw żaden* i *t̪s̪eŋ miejsce*)
- nijak, nic, w żaden sposób:** [k̪e.ʔu] PF zaim., przysł. *ke'u* (złożenie *ke nie* i *'u rzecz*)
- nikczemny, złośliwy:** [ˈkawŋ.lan] PF przym. *kawŋlan* (złożenie *kawŋ niedobry, zły* i *t̪e'lan serce*)
- nikt:** [kaw.tu] PF zaim. *kawtu* (złożenie *ke 'aw żaden* i *tute człowiek, osoba*)
- niski:** [t̪im] PF przym. *t̪im*
- niski poziom:** [ˈt̪im.ji] PF RZ. *t̪imyi* (złożenie *t̪im niski* i *yi poziom*)
- nisza, wykop, dół (z widocznym dnem):** [ˈt̪soŋ.rop̪] PF RZ. *t̪songrop̪* (złożenie *t̪song dolina* i *rop̪ dziura*)
- niszczyć, burzyć:** [sk̪.a.ˈʔ.a] PF CZ. prz. *ska'a*
- nić, watek:** [k̪iŋ] PF RZ. *king*
- noc:** [t̪ˈon] PF RZ. *txon*
- nocą, w nocy:** [ˈt̪ˈon.k̪r̪] PF przysł. *txonkr̪* (złożenie *txon noc* i *k̪r̪ czas*)
- noga:** [ki.ˈnam] PF RZ. *kinam*
- nogawice (używane w walce):** [ra.ˈspuʔ] PF RZ. *raspuʔ*

- noise. sound that is excessive, unnecessary, inappropriate, unexpected or startling:** [ˈhawm.pam] *PF* n. *hawmpam* (utworzone z **hawng** *overabundance* oraz **pam** *sound*)
- noise. ugly or unpleasant sound, screech:** [ˈvæ.pam] *PF* n. *vāpam* (utworzone z **vā** *unpleasant to the senses* oraz **pam** *sound*)
- noisily:** [ni.ˈhawm.pam] *PF* adv. *nihawmpam* (utworzone z **hawmpam** *noise*)
- noisy:** [lɛ.ˈhawm.pam] *PF* adj. *lehawmpam* (utworzone z **hawmpam** *noise*)
- nos:** [ˈon.tu] *JC* rz. *ontu*
- not hollow, solid:** [vawtˈ] *PF* adj. *vawt*
- not necessarily:** [kɛn.ˈzɛn] *PF* adv. *kenzen* (złożenie **ke** *not* i **nizen** *necessarily*)
- not notice, ignore, snub:** [j.ækˈ] *PF* vtr. *yäx*
- not only:** [kɛn.ˈʔaw] *PF* adv. *kenʔaw* (złożenie **ke** *not* i **nʔaw** *only*)
- not solid, hollow:** [ˈmo.mɛkˈ] *PF* adj. *momek*
- note, notice:** [ˈts.ɛ.ɪ] *PF* vtr. *tseri*
- notice, awareness:** [ti.ˈtsɛ.ri] *PF* n. *titseri* (utworzone z **tseri** *note, notice*)
- notice, note:** [ˈts.ɛ.ɪ] *PF* vtr. *tseri*
- nowina, informacja, coś do ogłoszenia:** [fmawn] *PF* rz. *fmawn*
- nowy:** [mipˈ] *PF* przym. *mip*
- nowy, osoba świeżo przybyła:** [zi.ˈma.ʔu.ju] *PF* rz. *zimaʔuyu*
- nucić, śpiewać bez słów:** [t-ɪŋ lawr] *PF* cz. np. *tɪŋ lawr* (utworzone z **lawr** *melodia*)
- nużać w cieczy:** [jɛm.ˈfpaɪ ˈs:i] *PF* cz. np. *yemf-pay si* (utworzone z **yemfpay** *zanużenie*)
- nóz:** [tstal] *PF* rz. *tstal*
- o słotkim zapachu (rodzaj przyjemnego zapachu kwiatowego lub drewna; może odnosić się do niektórych przypraw używanych przez Naʔvi):** [un.ˈjor] *PF* przym. *unyor*
- O! (partykuła wołacza):** [ma] *PF* part. *ma*
- o, dotyczący:** [tɛ.ˈri] *PF* przym. *teri*
- obawa, niepokój:** [sɲum] *PF* rz. *sngum*
- obchodzić święto, świętować:** [ftʰo.ˈzæ s:i] *PF* cz. np. *ftxoza si* (utworzone z **ftxoza** *świętowanie*)
- obcisły, ciasny:** [ʔɛ.ˈkʰin] *PF* przym. *ʔekxin*
- obcować, przebywać:** [ti.ˈtɛ.a.p.æŋ.kʰo] *PF* cz. *tireapängkxo* (złożenie **tirea** *duch* i **pängkxo** *rozmawiać, gadać*)
- obcy:** [ˈkɛ.tu.woŋ] *PF* rz. *ketuwong*
- obcy:** [ˈkɛ.woŋ] *PF* przym. *kewong*
- obcy, dziwny, nieznan:** [stʰoŋ] *PF* przym. *stxong*
- obecnie, ostatnio:** [ni.ˈfkɪ] *PF* przysł. *nɪfkrr* (utworzone z **fikrr** *ten czas*)
- obecny:** [lɛ.ˈfkɪ] *PF* przym. *lefkrr* (utworzone z **fikrr** *ten czas*)
- obejmować, tulić, trzymać kogoś za rękę:** [m.ɛ.ˈy.ɪm] *PF* cz. prz. *meyam*
- obiad, kolacja, serwowany posiłek:** [ˈwu.tso] *PF* rz. *wutso*
- obiecać (coś komuś) (ii):** [ˈpæ.nu.t-ɪŋ] *PF* cz. prz. *pānutɪŋ* (złożenie **pānu** *obietnica* i **tɪŋ** *dać*)
- obierać:** [ˈfk.a.ɪ.tʰ] *PF* cz. *fkarut*
- obietnica:** [ˈpæ.nu] *PF* rz. *pānu*
- object, thing (physical or tangible):** [zum] *PF* n. *zum*
- objęcie, uścisk:** [sæm.ˈyam] *PF* rz. *sāmyam* (utworzone z **meyam** *tulić*)
- obligation, duty, imposed requirement:** [tson] *PF* n. *tson*
- obok, przy:** [ˈro.fɑ] *PF* przym. *rofa*
- obowiązujący, właściwy:** [ka.ˈŋaj] *PF* przym. *kangay* (pochodny od **ngay** *prawdziwy*)
- obozować:** [ti.ˈʔawm ˈs:i] *PF* cz. np. *tɪʔawm si* (utworzone z **ʔawm** *obóz*)
- obozowisko:** [ti.ˈʔawm] *PF* rz. *tɪʔawm* (utworzone z **ʔawm** *obóz*)
- obracać (czymś), wirować:** [k-ɪm] *PF* cz. prz. *kɪm* **Pol rumit kolim** *Obracać piłkę*
- obracać, skręcać:** [m-in] *PF* cz. np. *mɪn* **Mɪn ne ftārpa** *Skręć w lewo*
- obraz:** [rɛl] *PF* rz. *rel*
- obraza, potwarz:** [zop.ˈlo] *PF* rz. *zoplo*
- obrzędek, ceremonia, rytuał:** [sæ.ˈʔɛ.o.i.o] *PF* rz. *sāʔeio* (utworzone z **ʔeio** *ceremonialny*)
- obszerny, rozległy, wylewny, niezmierny:** [ˈho.ɛtˈ] *PF* przym. *hoet*
- obwód, otoczka, granica:** [pʰaw.pa] *PF* rz. *pxawpa* (złożenie **pxaw** *wokół* i **paʰo** *strona*)
- obóz:** [ʔawm] *PF* rz. *ʔawm*
- oblawa, polowanie, łów:** [ti.ˈta.ron] *PF* rz. *tɪ-taron* (utworzone z **taron** *polować*)
- oblóczek:** [pi.ˈwopʰ.tɕjɪp] *PF* rz. *pɪwopxtɕjɪp* (utworzone z **piwopx** *chmura*) dosł. *chmurka*
- obląkany, szalony:** [lɛk.ˈjɛ.ʔuŋ] *PF* przym. *lekyeʔung* (utworzone z **keyeʔung** *szaleństwo*)

- obłąd, szaleństwo, głupota:** [kɛ.ˈjɛ.ʔuŋ] *PF* RZ. *keye'ung*
- ocalały (np.: pojedyncze jednostki z grupy, w której kilku zginęło):** [lɛm.ˈrɛj] *PF* przym. *lemrey* (utworzone z **emrey** *przetrwąć*)
- ocaleć, przetrwać, przeżyć:** [ɛm.ˈrɛj] *PF* CZ. np. *emrey*
- ocean, morze:** [tʰam.ˈpaj] *PF* RZ. *txampay* (złożenie **txan** *duży* i **pay** *woda*)
- ochrona, zabezpieczenie:** [ti.ˈhaw.nu] *PF* RZ. *tihawnu* (utworzone z **hawnu** *chronić*, **osłaniać**)
- ociężały, ospały, apatyczny, leniwy:** [ŋoŋ] *PF* przym. *ngong*
- oczekiwać, spodziewać się:** [sɛɛ.ˈfɛj] *PF* CZ. prz., cz. np. *srefey* (złożenie **sre+** *przed* (o czasie) i **pey** *czekać*)
- oczy (para):** [mɛ.ˈna.ri] *PF* RZ. *menari* (utworzone z **me+** *l. podwójna* oraz **nari** *oko*)
- oczywisty, jasny, pewny, wyraźny:** [law] *PF* przym. *law*
- oczywiście, nie trzeba dodawać (że):** [kɛ.zɛm.p.ˈtʰɛ] *PF* przysł. *kezemplltxe* (skrótowanie **ke+zene+pivlltxe**)
- od (chwili, która):** [ta.ˈkr.a] *PF* spój. *takrra* inna forma **akrrta** zł. **krr** *czas* i **ta** *od*
- od (której to chwili):** [a.ˈkr.ta] *PF* spój. *akrrta* inna forma **takrra** zł. **krr** *czas* i **ta** *od*
- od (o czasie):** [kam] *PF* przyim. *kam-*
- od teraz (o przyszłości), za:** [kaj] *PF* przyim. *kay-*
- od, z (miejsca):** [ta] *PF* przyim. *ta-*
- odbicie:** [ˈrɪʔ.ɪr] *PF* RZ. *rɪ'ir*
- odbijać, imitować:** [ˈrɪʔ.ɪr s-i] *PF* CZ. np. *rɪ'ir si* (utworzone z **rɪ'ir** *odbicie*)
- odchodzić, opuszczać:** [h-um] *PF* CZ. np. *hum*
- odcień białego, jasnokolorowy:** [nɛjn] *PF* przym. *neyn*
- odczucie:** [ti.ˈʔɛ.fu] *PF* RZ. *tɪ'efu* (utworzone z **'efu** *czuć*)
- odczuwać smak (czegoś):** [ˈɛw.k-u] *PF* CZ. prz. *ewku*
- odczuwać, czuć, spostrzegać:** [ˈʔɛ.f-u] *PF* CZ. prz. *'efu*
- oddech:** [ˈsjɛ.ha] *PF* RZ. *syeha*
- oddychać:** [ˈsjɛ.ha s-i] *PF* CZ. np. *syeha si* (utworzone z **syeha** *oddech*)
- oddział (jednostka wojskowa):** [ˈtsam.po.ŋu] *PF* RZ. *tsampongu* (złożenie **tsam** *wojna* i **pongu** *grupa*)
- oddział szkoły, klasa:** [ˈnum.t̪sɛŋ.vi] *PF* RZ. *numtsengvi* (utworzone z **numtseng** *szkoła*)
- oddział, brygada, klan wojowników:** [ˈwɛm.po.ŋu] *PF* RZ. *wempongu* (złożenie **wem** *walczyć* i **pongu** *grupa*)
- odkrywać (dosłownie i w przenośni), odsłaniać, ujawniać:** [ˈk-u.l-atʰ] *PF* CZ. prz. *kulat*
- odkryć, wynaleźć:** [r-un] *PF* CZ. prz. *run*
- odmawiać (wykonania czegoś):** [st-o] *PF* CZ. prz. mod. *sto*
- odmowa, odrzucenie:** [ti.ˈtsjæɾ] *PF* RZ. *titsyär* (utworzone z **tsyär** *odrzucać*)
- odnosić się do, wiązać się z, odpowiadać:** [ˈt-a.r-ɛ] *PF* CZ. prz. *tare*
- odnosnie, w stosunku do:** [mi.ˈftʰɛ.lɛ] *PF* przysł. *miftxele*
- odpadek, śmieć:** [sŋɛl] *PF* RZ. *sngel*
- odpoczynek:** [ti.ˈsjor] *PF* RZ. *tisyor* (utworzone z **syor** *odpoczywać*)
- odpoczywać:** [ˈts-u.ˈr-okʰ] *PF* CZ. np. *tsurokx*
- odpoczywać, rozluźniać się, uspokajać się, wyciszać się:** [sj-or] *PF* CZ. np. *syor*
- odpowiadać:** [ʔ-ɛjŋ] *PF* CZ. *'eyng*
- odpowiadać, wiązać się z, odnosić się do:** [ˈt-a.r-ɛ] *PF* CZ. prz. *tare*
- odpowiedni, właściwy, poprawny, sprawiedliwy:** [mu.ˈi.æ] *PF* przym. *muiä*
- odpowiedzi, która:** [ˈtɛjŋ.ta] *PF* RZ. *teyngta* (skrótowanie **tɪ'eyng-it a**)
- odpowieź, która:** [ˈtɛjŋ.a] *PF* RZ. *teynga* (skrótowanie **tɪ'eyng a**)
- odpowieź, która (forma ergatywu):** [ˈtɛjŋ.la] *PF* RZ. *teyngla* (skrótowanie **tɪ'eyng-il a**)
- odpowieź, odzew:** [ti.ˈʔɛjŋ] *PF* RZ. *tɪ'eyng* (utworzone z **'eyng** *odpowiadać*)
- odprawiać rytuał, uczestniczyć w obrządku:** [sæ.ˈʔɛ.o.i.o s-i] *PF* CZ. np. *sä'eoio si* (utworzone z **sä'eoio** *ceremonia*)
- odrobina, mała ilość:** [ni.ˈʔitʰ] *PF* przysł. *nɪ'it* (utworzone z **'it** *kawałek, częśćka*)
- odrzucać:** [ˈtsj-æɾ] *PF* CZ. prz. *tsyär*
- odrzuć, odmowa:** [ti.ˈtsjæɾ] *PF* RZ. *titsyär* (utworzone z **tsyär** *odrzucać*)
- odsłaniać, ujawniać, odkrywać (dosłownie i w przenośni):** [ˈk-u.l-atʰ] *PF* CZ. prz. *kulat*
- odwaga:** [ti.ˈtstɛw] *PF* RZ. *tɪtstew*
- odważny:** [ˈtstɛw] *PF* przym. *tstew tɪ*

- odważny, zuchwały:** [ti.ˈtstɛw.ŋaʔ] PF przym. *tɪstɛwŋaʔ* (utworzone z **tɪstɛw** odważny) nl (np.: zuchwały czyn)
- odwiedzający, gość:** [ˈfɪ.tu] PF RZ. *frrtu*
- odwiedzać:** [ˈfɪ.f.ɛn] PF CZ. prz. *frrfen*
- odwrotnie, przeciwnie:** [ni.ˈwæ] PF przysł. *nɪwä*
- odzew, odpowiedź:** [ti.ˈʔɛjŋ] PF RZ. *tɪʔeyng* (utworzone z **ʔeyng** odpowiadać)
- odzyskiwać, przywracać:** [sp.ɛŋ] PF CZ. prz. *speng*
- oferować, proponować:** [ˈst.ʔe.nu.t.ŋ] PF CZ. prz. *stxenutɪng* (utworzone z **stxenu** propozycja)
- oferta, propozycja:** [ˈst.ʔe.nu] PF RZ. *stxenu* (złożenie **stxeli** prezent i **lonu** uwolnić)
- ofiara, istota upolowana:** [smaɾ] PF RZ. *smar*
- oficjalny, formalny:** [ˈske.pekʔ] PF przym. *skepek*
- ogień:** [tʔɛpʔ] PF RZ. *txep*
- ogon:** [ˈkʔe.tse] PF RZ. *kxetse*
- ograniczony, skończony:** [ˈtʔɛw.ŋaʔ] PF przym. *txewŋaʔ* (złożenie **txew** granica, koniec i **ngaʔ** zawierać)
- ogół, całość:** [wotʔ] PF RZ. *wotx*
- ojciec:** [sem.pul] PF RZ. *sempul*
- ojej:** [ʔæʔ] PF wykrz. *ʔäʔ*
- ojej, wyrażenie pozytywnego zaskoczenia:** [ˈtɛw.ti] PF wykrz. *tewti*
- okazja, szczęście:** [ˈsja.j.vi] PF RZ. *syayvi* (utworzone z **syay** los)
- okazywać entuzjazm, emocjonować się, podniecać się:** [s.oʔ.h.a] PF CZ. prz. *soʔha* (Zauważ: Emocjonowanie się czymś jest w Naʔvi zawsze orzeczeniem przechodnim - PF)
- okazywać uczucie:** [z.ɛtʔ] PF CZ. prz. *zet*
- oko:** [ˈna.ri] PF RZ. *nari*
- około, zgrubnie:** [wum] PF przysł. *wum*
- okres przed zachodem słońca:** [sɾɛ.ton.ˈʔoŋ] PF RZ. *sretonʔong* (złożenie **sre** przed (o czasie) i **txonʔong** zmierzch)
- okres smutku, napad depresji:** [sæ.ŋæ.ˈʔæŋ] PF RZ. *sängäʔän* (utworzone z **ngäʔän** cierpieć psychiczne lub emocjonalnie)
- określenie zaskoczenie, niedowierzania:** [pakʔ] PF part. *pak*
- okrzyk bojowy:** [i.ˈlɛj] LA wykrz. *iley*
- okrzyk przerażenia:** [a.ˈu] LA wykrz. *au*
- old (opposite of mip):** [la] PF adj. *lal* nfp.
- on:** [po.ˈan] PF zaim. *poan* (utworzone z **po** on, ona, ono)
- on, ona, ono:** [po] PF zaim. *po*
- ona:** [po.ˈɛ] PF zaim. *poe* (utworzone z **po** on, ona, ono)
- ona, on, ono:** [po] PF zaim. *po*
- one individual:** [ˈʔaw.po] PF pn. *ʔawpo*
- one with authority over another, commander:** [kʔim.ju] PF n. *kxɪmyu* (utworzone z **kxɪm** command, order, assign tasks)
- one, oni:** [aj.ˈfo] or [ˈa.j.fo] PF zaim. *ayfo* (utworzone z **po** on, ona, ono)
- one, oni:** [fo] PF zaim. *fo* (utworzone z **ay+** pominięty przedrostek l. mnogiej powodujący lenicję oraz **po** on, ona, ono)
- one, they (singular usage) (unspecified agent):** [fko] PF pn. *fko*
- oni, one:** [aj.ˈfo] or [ˈa.j.fo] PF zaim. *ayfo* (utworzone z **po** on, ona, ono)
- oni, one:** [fo] PF zaim. *fo* (utworzone z **ay+** pominięty przedrostek l. mnogiej powodujący lenicję oraz **po** on, ona, ono)
- ono, on, ona:** [po] PF zaim. *po*
- opanować, wyćwiczyć:** [tsul.ˈfæ.ˈs.i] PF CZ. np. *tsulfä si* (utworzone z **tsulfä** mistrzostwo)
- oparty na domysłach, spekulatywny, intuicyjny:** [le.ˈʔɛn] PF przym. *leʔen* (utworzone z **ʔen** domysł) nl
- opaska na ramię:** [pʔaw.pʔun] PF RZ. *pxawpxun* (złożenie **pxaw** wkoło i **pxun** arm)
- open or borderless area, space:** [ŋipʔ] PF n. *ngip*
- opiekować się:** [v.ɛwŋ] PF CZ. prz. *vewng*
- opis:** [ti.ˈslaʔ.tsu] PF RZ. *tɪslaʔtsu* (utworzone z **slaʔtsu** opisywać)
- opisywać:** [ˈsl.aʔ.tɪs.u] PF CZ. prz. *slaʔtsu*
- opowieść, historia:** [vur] PF RZ. *vur*
- optymalnie, najlepiej:** [ni.ˈswɛj] PF przysł. *nɪswey* (utworzone z **swɛy** najlepszy)
- opuszczać, odchodzić:** [h.um] PF CZ. np. *hum*
- opuszczać, porzucać:** [tʔ.ŋ] PF CZ. prz. *txɪng*
- opóźniać, wstrzymywać:** [fp.akʔ] PF CZ. *fpak*
- or group of avatars, clan:** [u.nil.ti.ˈran.tokʔ.o.loʔ] PF n. *uniltɪrantokxoloʔ* (złożenie **uniltɪran**-tokx avatar, dreamwalker body i **oloʔ** clan)
- order, command, assign a task:** [kʔim] PF vtr. *kxɪm*

- ordering, commanding, assigning tasks:** [ti.k'ɪm] *PF* n. *tikxim* (utworzone z *kxim* *command, order, assign tasks*)
- organizować, sprzątać:** [vɛ.zɛj.ko] *PF* cz. prz. *vezeyko* (utworzone z *vezo* *być uporządkowanym*)
- oryginalnie, wyjątkowo, jedynie, niepowtarzalnie:** [ni.'tsim] *PF* przysł. *nitsim* (utworzone z *tsim* *źródło*)
- oryginalny, wyjątkowy, jedyny, niepowtarzalny:** [lɛ.'tsim] *PF* przym. *letsim* (utworzone z *tsim* *źródło*)
- osada:** [tsɔ.aj] *PF* rz. *tsray*
- osiem:** [vol] *PF* licz. *vol*
- osiągnięcie, wielkie dokonanie:** [sæ.'ro.ʔa] *PF* rz. *säro'a*
- osiągnąć, zrealizować:** [ha.'sɛj 's-i] *PF* cz. np. *hasey si* (utworzone z *hasey* *zrobiony*)
- osoba:** [tu.tɛ] *PF* rz. *tute*
- osoba cierpliwa:** [ma.'wɛj.pɛj.ju] *PF* rz. *maweypeyyu* (utworzone z *maweypey* *być cierpliwym*)
- osoba utęskniona:** [lom.tu] *PF* rz. *lomtu* (utworzone z *lom* *utęskniony*)
- osoba świeżo przybyła, nowy:** [zi.'ma.ʔu.ju] *PF* rz. *zima'uyu*
- osobisty, subiektywnie istotny:** [t'an.wa.'wɛ] *PF* przym. *txanwawe* (złożenie *txan* *duży* i *wawe* *waga*)
- osobliwym, być dziwnym, niezwykłym, dziwnym, niespodziewanym:** [h.ɛk'] *PF* cz. np. *hek*
- osowobodzić, uwolnić:** [l-o.'n-u] *PF* cz. prz. *lonu*
- ospale, apatycznie:** [ni.'ŋoŋ] *PF* przysł. *nŋong* (utworzone z *ngong* *leniwy*)
- ospałość, apatia:** [ti.'ŋoŋ] *PF* rz. *tŋong* (utworzone z *ngong* *leniwy*)
- ospały, ociężały, apatyczny, leniwy:** [ŋoŋ] *PF* przym. *ngong*
- ostateczny, ostatni:** [tor] *PF* przym. *tor* (utworzone z *toruk* *ostatni cień*)
- ostatni, końcowy:** [sʃɛn] *PF* przym. *syen*
- ostatni, niedawny, świeży:** [sok'] *PF* przym. *sok*
- ostatni, ostateczny:** [tor] *PF* przym. *tor* (utworzone z *toruk* *ostatni cień*)
- ostatnio, obecnie:** [ni.'fkɪ] *PF* przysł. *nifkrr* (utworzone z *fikrr* *ten czas*)
- ostrożnie:** [nik.tuŋ.'zup'] *PF* przysł. *niktungzup* (utworzone z *ke tungzup* *nie upuszczać*) dosł. 'nie pozwalając spaść'
- ostry:** [lit'] *PF* przym. *litx*
- ostrzeżenie lub wyrażenie frustracji czy gniewu, cholera!:** ['wi.ja] *ZS* wykrz. *wiya*
- ostrzeżenie lub wyrażenie frustracji czy gniewu, kurwa!, do diabła!:** [tsa.'hɛj] *ZS* wykrz. *tsa-hey*
- osłaniać, chronić:** [h-aw.n-u] *PF* cz. prz. *hawnu*
- osłaniać, chronić:** [ti.'haw.nu 's-i] *PF* cz. np. *tihawnu si* (utworzone z *tihawnu* *ochrona*)
- osłonięty, zamknięty:** [tstu] *PF* przym. *tstu*
- otawrta przestrzeń:** [mo] *PF* rz. *mo*
- otoczka, obwód, granica:** [p'aw.pa] *PF* rz. *pxawpa* (złożenie *pxaw* *wokół* i *pa'o* *strona*)
- otrzymywać, dostawać:** [t-ɛl] *PF* cz. prz. *tel*
- otwarty teren, równina, płaszczyna:** [t'a.jo] *PF* rz. *txayo*
- otwarty, bezchmurny (o niebie):** [pi.'ak'] *PF* przym. *piak*
- otwierać:** [pi.'ak' s-i] *PF* cz. np. *piak si* (utworzone z *piak* *otwarty*)
- oval, ring, closed shape roughly circular:** [ko.ʔon] *PF* n. *ko'on* (utworzone z *koum* *rounded, curved* oraz *'on* *shape*)
- owad, robak:** [hi.'ʔaŋ] *PF* rz. *hi'ang* (złożenie *hi'i* *mały* i *ioang* *zwierzę*)
- owadów, młode zwierząt, ptaków, ryb:** [li.ni] *PF* rz. *lini*
- ozdoba lub uroczyste szaty:** [i.'o.i] *PF* rz. *ioi*
- ozdoba włosów:** [nik.'ro.i] *PF* rz. *nikroi* (złożenie *nikre* *włosy* i *ioi* *ozdoba*)
- oznaczać, wskazywać na:** [v-ɪ] *PF* cz. np., cz. prz. *vll*
- oznaczenie kontynuacji:** [tut'] *PF* part. *tut*
- oślepiający, jasny:** [t'a.na.tan] *PF* przym. *txanatan* (złożenie *txan* *duży* i *atan* *światło*)
- oświadczenie, stwierdzenie:** [sæ.pɪ.'t'ɛ] *PF* rz. *säplltxe* (utworzone z *plltxe* *speak*)
- ożenić się, zwiazać się (z kimś), wyjść za mąż:** [mun.'t'a 's-i] *PF* cz. np. *muntxa si* (utworzone z *muntxa* *żonaty, zamężna*)
- pachnący gnijącym mięsem, rozkładem:** [k'æ.næŋ] *PF* przym. *kxänäng*
- pachnący zbutwiałym drewnem lub gnijącymi liśćmi:** [ŋɛt'] *PF* przym. *ngɛt*

- pachnący zywymi zwierzętami, jak przy wodopoju:** [a.'t'ar] *PF* przym. *atxar*
- pagórek:** [ʼram.ʼtsjipʼ] *PF* RZ. *ramtsyip* (utworzone z **ram** góra)
- palec:** [ʼzək.wæ] *PF* RZ. *zekwä*
- palec u stopy:** [ʼven.zəkʼ] *PF* RZ. *venzek* (złożenie **venu** stopa i **zekwä** palec)
- palenisko, miejsce ogniska:** [ʼt'ɛp.ʼtsɛŋ] *PF* RZ. *txeptseng* (złożenie **txep** ogień i **tseng** miejsce)
- palenisko, miejsce ogniskowe:** [ʼj].t'ɛpʼ] *PF* RZ. *ylltxep* (złożenie **yll** wspólny i **txep** ogień)
- palić, pochłaniać:** [n.ɛkʼ] *PF* CZ. PRZ. *nekx*
- pamiętać:** [ʼz.ɛ.ʼɔkʼ] *PF* CZ. *zerok*
- panikować:** [l.ɔpʼ] *PF* CZ. NP. *lopx*
- paproć:** [l.'p'a] *RL,PF* RZ. *ipxa*
- para:** [ʼmun.sna] *PF* RZ. *munsna* (utworzone z **mune** dwa oraz **sna'o** zbiór, grupa)
- para, mgła:** [ʼja.paj] *PF* RZ. *yapay* (złożenie **ya** powietrze i **pay** woda)
- pasja:** [ti.'ft'a.vaŋ] *PF* RZ. *tiftxawang* (utworzone z **ftxawang** żarliwy)
- pasja, hobby:** [sæ.'su.lm] *PF* RZ. *säsulin* (utworzone z **sulin** być zajęty (w pozytywnym sensie))
- pasować, uzupełniać, dopełniać:** [h.aʔ] *PF* CZ. NP. *ha'*
- patrzeć:** [ʼt.ɪŋ ʼna.ri] *PF* CZ. NP. *ting nari* (utworzone z **ting** dać oraz **nari** oko)
- patrzeć na, spoglądać:** [n.nm] *PF* CZ. PRZ. *nin*
- pałka, maczuga:** [ʼt'ɛwkʼ] *PF* RZ. *txewk*
- pchać:** [kæ.'ʔ.æ.ʼɪpʼ] *PF* CZ. PRZ. *kä'ärıp* (złożenie **kä** iść i **'ärıp** ruszać)
- pebble, small stone polished smooth by natural forces:** [ʼtsk'ɛ.vi] *PF* N. *tskxevi* (utworzone z **tskxe** rock, stone)
- peleryna, narzuta, szal:** [ʼʔa.ʼfɛ] *PF* RZ. *'are*
- pendulum drum:** [wok.'a.u] *JC,PF* N. *wokau* (złożenie **wok** loud i **au** drum)
- perform a task, run an errand:** [ʼtm.vi s.i] *PF* VIN. *tinvi si* (utworzone z **tinvi** task, errand)
- personal belongings rack:** [ʼsnok.fjan] *PF* N. *snokfyan* (złożenie **sno** his self, her self, its self i **kurfyan** hamper or suspended rack)
- personal style or aesthetic, presence:** [ʼsno.lupʼ] *PF* N. *snolup* (złożenie **sno** self i **lupra** style)
- personally significant or beloved place, Heimat (ger.):** [ʼʼan.'wɛ.ʼtsɛŋ] *PF* N. *txanwetseng* (utworzone z **txanwawe(a)** personally meaningful, significant oraz **tseng** place)
- pewnie:** [nam.'ʔa.kɛ] *PF* PRZYSŁ. *nam'ake* (utworzone z **am'ake** pewny, zaufany)
- pewność, wiarygodność, solidność:** [ti.'mal] *PF* RZ. *timal* (utworzone z **mal** godny zaufania)
- pewny, jasny, oczywisty, wyraźny:** [law] *PF* PRZYM. *law*
- pewny, zaufany:** [am.'ʔa.kɛ] *PF* PRZYM. *am'ake* (złożenie **am'a** wątpliwość i **ke** nie)
- pełnoletni, dorosły (osoba dorosła):** [ʼfjɛjn.tu] *PF* RZ. *fyeyntu* (utworzone z **fyeyn** dorosły, dojrzały)
- pełny:** [tɛ.'ja] *PF* PRZYM. *teya*
- pierwotnie, na początku:** [ni.'sɲæ.ʔi] *PF* PRZYSŁ. *nisngä'i* (utworzone z **sngä'i** zaczynać)
- pierwotny, istniejący od początku, rozpoczynający:** [lɛ.'sɲæ.ʔi] *PF* PRZYM. *lesngä'i* (utworzone z **sngä'i** zaczynać)
- pierwszy:** [ʼʔaw.vɛ] *PF* PRZYM. *'awve* (utworzone z **'aw** jeden)
- pieśń:** [ti.'rol] *PF* RZ. *tirol* (utworzone z **rol** śpiewać)
- pieśń (starożytna, ceremonialna):** [wa.j] *PF* RZ. *way*
- pionowo:** [ni.'k'ɛm] *PF* PRZYSŁ. *nikxem* (utworzone z **kxem** być pionowym)
- piorun (grom i błyskawica):** [ʼrawm.p'om] *PF* RZ. *rawmpxom* (utworzone z **rawm** błyskawica oraz **'rrpxom** grom)
- pisać:** [pam.'ɛl 's.i] *PF* CZ. NP. *pamrel si* (utworzone z **pamrel** pismo)
- pismo:** [pam.'ɛl] *PF* RZ. *pamrel* (złożenie **pam** dźwięk i **rel** obraz)
- pisownia:** [pam.'ɛl.fja] *PF* RZ. *pamrelfya* (utworzone z **pamrel** pismo oraz **fya'o** ścieżka, droga)
- piątek:** [tɪ.'pu.vɛ] *PF* RZ. *trrupve* (złożenie **trr** dzień i **puve** szósty)
- piąty:** [ʼmɪ.vɛ] *PF* PRZYM. *mrrve* (utworzone z **mrr** pięć)
- pić:** [n.ækʼ] *PF* CZ. PRZ. *näk*
- piękno:** [ti.'lof] *PF* RZ. *tilor* (utworzone z **lor** piękny)
- piękny (piekno wewnętrzne):** [ʼju.ɛj] *PF* PRZYM. *yuey tl*

- piękny, przyjemny dla zmysłów:** [lɔŋ] PF przym. *lor*
- pięć:** [mɿ] PF licz. *mrr*
- piłka:** [ɾum] PF RZ. *rum*
- plan, przygotowania:** [ti.'hawl] PF RZ. *tihawl* (utworzone z *hawl* *szykować*)
- plate, (for food):** [ʃom.jo] PF n. *yomyo* (złożenie *yom eat* i *yo table, elevated utilitarian surface* (colloquial form of *fyanyo*))
- pleasant sounding, beautiful sounding:** [mik.'lɔŋ] PF adj. *miklor* (utworzone z *mi-kyun ear* oraz *lor beautiful*)
- plecy:** [t'al] PF RZ. *txal*
- po (chwili, która):** [maw.'kɾ.a] PF spój. *mawkrra* inna forma *akrrmaw* zł. *krr* czas i *maw po*
- po (której to chwili):** [a.'kɾ.maw] PF spój. *akrrmaw* inna forma *mawkrra* zł. *krr* czas i *maw po*
- po (o czasie):** [maw] PF przym. *maw-*
- po naszymu (w wymowie potocznej[naj.'wɛŋ]), jak my:** [ni.aj.'wɛŋ] PF przysł. *n̄ayoeng* (utworzone z *ayoeng my* (włączające))
- po północy:** [k'am.t'o.maw] PF RZ. *kxamtjomaw* (złożenie *kxamtjon północ* i *maw po*)
- po to aby, żeby:** [ftɛ] PF spój. *fte* (z orzeczeniem w trybie łączącym w zdaniu podrzędnym)
- pobliski:** [a.'sim] PF przysł. *asim* (utworzone z *sim blisko*)
- pocałunek:** [sæ.'pom] PF RZ. *sāpom* (utworzone z *pom całować*)
- pochmurny:** [lɛp.'wop'] PF przym. *lepwox* (utworzone z *p̄iwopx chmura*)
- pochylić się:** [t.u.v.on] PF CZ. *tuwon*
- pochłaniać, palić:** [n.ɛk'] PF CZ. prz. *nekx*
- poczucie tajemnicy, braku rozumienia:** [iŋ.jɛn] PF RZ. *ingyen*
- początek, miejsce startu, pozycja początkowa:** [sŋæ.ʔi.tɕɛŋ] PF RZ. *sngä'itseng* (złożenie *sngä'i zaczynać* i *tseng miejsce*)
- początek, moment rozpoczęcia:** [sŋæ.ʔi.kɾ] PF RZ. *sngä'ikrr* (złożenie *sngä'i zaczynać* i *krr* czas)
- początkujący:** [sŋæ.ʔi.ju] PF RZ. *sngä'iyu* (utworzone z *sngä'i zaczynać*)
- początkujący nauczyciel:** [kaɾ.ju.'naj] PF RZ. *karyunay* (utworzone z *karyu nauczyciel*)
- pod, gourd:** [ʔɛ.'ʔin] PF n. *'e'in*
- podarunek, prezent:** [st'ɛ.li] PF RZ. *stxeli*
- podbić, pokonać:** [l.æ.'t'ajɿ] PF CZ. prz. *lätxayn*
- podbródek, broda:** [t̄suk.sim] PF RZ. *tsuksim*
- podbój, pokonanie:** [sæ.læ.'t'ajɿ] PF RZ. *sälätxayn* (utworzone z *lätxayn pokonać*)
- podczas gdy, kiedy:** [tɛŋ.'kɾ] PF spój. *tengkrr* (złożenie *teng taki sam* i *krr* czas)
- poddać się, uznać się za pokonanego:** [v.ɛ.l.ɛk'] PF CZ. np. *velek*
- podejście, procedura, proces, algorytm:** [vɛ.fja] PF RZ. *vefya* (złożenie *ve'o porządek* i *fya'o sposób, droga*)
- podniecać się, emocjonować się, okazywać entuzjizm:** [s.oʔ.h.a] PF CZ. prz. *so'ha* (Zauważ: Emocjonowanie się czymś jest w Na'vi zawsze orzeczeniem przechodnim - PF)
- podnieść:** [k'ɛ.l.t.ɛk] PF CZ. prz. *kxeltex*
- podobnie:** [ni.'stɛŋ] PF przysł. *n̄isteng* (utworzone z *steng podobny*)
- podobnie, też, tak samo:** [ni.'tɛŋ] PF przysł. *n̄iteng* (utworzone z *teng taki sam*)
- podobny:** [stɛŋ] PF przym. *steng*
- podpowiedź, wskazówka:** [st̄uŋ.t̄sjiɿ'] PF RZ. *srungtsyip* (utworzone z *srung pomoc*)
- podróż:** [ti.'sop'] PF RZ. *tisop* (utworzone z *sop podróżować*)
- podróżnik:** [sop.ju] PF RZ. *sopyu* (utworzone z *sop podróżować*)
- podróżować:** [s.op'] PF CZ. np. *sop*
- podstawowo, zasadniczo, przede wszystkim:** [ni.'ran] PF przysł. *n̄iran* (utworzone z *ran esencja, sedno*)
- podstawowy, główny:** [t'in] PF przym. *txin*
- podstęp, sztuczka, sposób, naciągnięcie, chwyt:** [iŋ.jɛn.t̄sjiɿ'] PF RZ. *ingyentsyip* (utworzone z *ingyen poczucie tajemnicy*)
- podtrzymywać:** [fm.al] PF CZ. prz. *fmal*
- podzielony, rozerwany:** [kɛ.'ʔaw] PF przym. *ke'aw* (złożenie *ke nie* i *'aw jeden*)
- podziękowanie, dzięki:** [i.'ra.jo] JC RZ., wykrz. *irayo*
- podążając za, przez, zgodnie z:** [i.læ] or [i.'læ] PF przym. *ilä+*
- podążać (za):** [n.on] PF CZ. *nong*
- podążać za, śledzić:** [s.ut'] PF CZ. prz. *sutx*

- poezja śpiewana:** [waj a ɾol] *PF* ZW. *way a rol* (utworzone z **way** *pieśń*)
- pogarszać się:** [ʔe.ʔul] *PF* CZ. NP. *fe'ul* (złożenie **fe'** *zły* i **'ul** *zwiększać*)
- pogawędka, mała rozmowa:** [ti.pæŋ.'k'o.tʃjipʔ] *PF* RZ. *tipängkxotsyip* (utworzone z **tipängkxo** *rozmowa*)
- pogoda:** [ʔja.fkejʔ] *PF* RZ. *yafkeyk* (utworzone z **fkeytok** *istnieć*)
- pogorszenie (konkretna zmiana stanu):** [sæ.'fe.ʔul] *PF* RZ. *säfe'ul* (utworzone z **fe'ul** *pogarszać się*)
- pogorszenie (w ogólnym lub abstrakcyjnym znaczeniu):** [ti.'fe.ʔul] *PF* RZ. *tife'ul* (utworzone z **fe'ul** *pogarszać się*)
- poinowego klifu lub z dryfujących gór (policzalny), pojedynczy, wysoki, wąski wodospad wypływający z wysokiego:** [sɛ.'ʔajl] *PF* RZ. *se'ayl*
- point of divergence, fork, branch:** [jakʔ] *PF* N. *yak*
- pojmnie, schwytnie:** [ti.spɛ.'ʔe] *PF* RZ. *tispe'e* (utworzone z **spe'e** *schwytać*)
- pojawiać się:** [sɛ.ɛɾ] *PF* CZ. NP. *sɛr*
- pojedynczy wodospad lub seria mniejszych wypływających kolejno wzdłuż strumienia lub grupy akwenów (policzalny):** [ʔja.nan] *PF* RZ. *syanan*
- pojedynczy, wysoki, wąski wodospad wypływający z wysokiego, poinowego klifu lub z dryfujących gór (policzalny):** [sɛ.'ʔajl] *PF* RZ. *se'ayl*
- pojmąć, złapać:** [sp.ɛ.'ʔ.ɛ] *PF* CZ. PRZ. *spe'e*
- pojutrze:** [mɛ.sɾ.'aj] *PF* RZ., PRZYSŁ. *mesrray* (utworzone z **trr** *dzień*)
- pojęcie, rzecz (przedmiot, fakt):** [ʔu] *PF* RZ. *'u*
- pokaz, wystawa:** [sæ.wim.'t'u] *PF* RZ. *säwintxu* (utworzone z **wintxu** *pokazywać*)
- pokazywać:** [w-im.'t'u] *PF* CZ. PRZ. *wintxu*
- pokojowo, spokojnie:** [nim.'wej] *PF* PRZYSŁ. *nimwey* (utworzone z **mawey** *spokojny*)
- pokonanie, podbój:** [sæ.læ.'t'ajn] *PF* RZ. *sälätxayn* (utworzone z **lätxayn** *pokonać*)
- pokonać (przeszkodę), zdać (test, egzamin):** [ɛm.'z'a.ʔ-u] *PF* CZ. PRZ. *emza'u* (pochodzi od **za'u** *przyjść*)
- pokonać, podbić:** [læ.'t'ajn] *PF* CZ. PRZ. *lätxayn*
- pokrywa, wieko:** [lɛw] *PF* RZ. *lew*
- polegać na, zależeć od, ufać:** [m-on] *PF* CZ. PRZ. *mong*
- polepszać się:** [ʔsan.ʔul] *PF* CZ. NP. *tsan'ul* (złożenie **siltsan** *dobry* i **'ul** *zwiększać*)
- policzek:** [flawm] *PF* RZ. *flawm*
- polowanie, łowy:** [sæ.'ta.ɾon] *PF* RZ. *sätaron* (utworzone z **taron** *polować*)
- polowanie, łów, obława:** [ti.'ta.ɾon] *PF* RZ. *tätaron* (utworzone z **taron** *polować*)
- polować:** [ʔa.r-on] *JC,PF* CZ. PRZ. *taron*
- pomagać:** [ʔruŋ 's-i] *PF* CZ. NP. *srung si* (utworzone z **srung** *pomoc*)
- pomarańcz, czerwień:** [ʔtum.pin] *PF* RZ. *tumpin* (utworzone z **tun** *czerwony*, **pomarańczowy**)
- pomarańczowy, czerwony:** [tun] *PF* PRZYM. *tun*
- pomimo to, jednak:** [ʔsa.l.su.'ŋaj] *PF* PRZYSŁ. *tsalsungay*
- pomimo, chociaż, aczkolwiek:** [hu.'fwa] *PF* SPÓJ. *hufwa*
- pomoc, wsparcie:** [ʔruŋ] *PF* RZ. *srung*
- pomocnik, asystent:** [ʔruŋ.si.ju] *PF* RZ. *srungsiyu* (utworzone z **srung** *pomoc*)
- pomysł, idea:** [sæ.'fpil] *PF* RZ. *säfpil* (utworzone z **fpil** *myśleć*)
- pomyłka, błąd:** [k'ɛ.jɛj] *PF* RZ. *kxeyey*
- pomyślny, korzystny, łaskawy:** [ɛt.rɪpʔ] *PF* PRZYM. *etrip*
- ponad:** [i.o] *PF* PRZYM. *io-*
- pond, pool:** [ʔo.ra.tʃjipʔ] *PF* N. *'oratsyip* (utworzone z **'ora** *lake*)
- poniedziałek:** [tɾ.'mu.vɛ] *PF* RZ. *trrmuɛ* (złożenie **trr** *dzień* i **muɛ** *drugi*)
- ponieważ ... tak (bardzo):** [a.'kum] *PF* SPÓJ. *akum* (utworzone z **kum** *wynik*) następuje po zdaniu podrzędnym stopnia i miary, np.: 'Lu poe sevin niftxan kuma yawne slo lu oer' (*Zakochałem się w niej, ponieważ była tak piękna.*); patrz też 'kuma'
- ponieważ, dlatego że, gdyż, bowiem:** [ta.'wejk(a)] *PF* SPÓJ. *taweyk(a)*
- ponieważ, z powodu:** [ta.'lun(a)] *PF* SPÓJ. *talun(a)* (złożenie **ta** z **i lun** *powód*)
- ponieważ, z tego powodu:** [a.'lun.ta] *PF* SPÓJ. *alunta*
- ponieść porażkę, zawieść, nie osiągnąć zamierzonych lub oczekiwanych rezultatów:** [n-u.i] *PF* CZ. NP. *nui*

- poniżej:** [ʰæ.o] *PF* przyim. *äo-*
- pool, pond:** [ʰo.ra.tʃɪpʰ] *PF* n. 'oratsyip (utworzone z 'ora lake)
- popęlić błąd, namieszać:** [ti.'k'ej 's:i] *PF* CZ. np. *tikxey si* (utworzone z *tikxey* niepoprawność)
- popiół, proch:** [t'ɛ.pi.va] *PF* RZ. *txepiva* (utworzone z *txep* ogień oraz *ilva* drobina)
- popołudnie:** [ha.ʔ.'ɲiɛ] *PF* RZ. *ha'ngir*
- poprawa (konkretna zmiana stanu):** [sæ.'tsan.ʔul] *PF* RZ. *sätsan'ul* (utworzone z *tsan'ul* polepszać się)
- poprawa (w ogólnym lub abstrakcyjnym znaczeniu):** [ti.'tsan.ʔul] *PF* RZ. *titsan'ul* (utworzone z *tsan'ul* polepszać się)
- poprawnie, właściwie:** [ni.'p'im] *PF* przysł. *nipxim* (utworzone z *pxim* właściwy, poprawny)
- poprawność:** [ti.'jawɛ] *PF* RZ. *tiyawɛr* (utworzone z *eyawɛr* poprawny)
- poprawny, właściwy:** [ɛ.'jawɛ] *PF* przyim. *eyawɛr*
- poprawny, właściwy:** [p'im] *PF* przyim. *pxim*
- poprawny, właściwy, odpowiedni, sprawiedliwy:** [mu.'i.æ] *PF* przyim. *muiä*
- poprzedim razem:** [ha.'ma.lo] *PF* przysł. *hamalo* (złożenie *ham* poprzedni i *alo* raz)
- poprzedni:** [ham] *PF* przyim. *ham*
- poprzedni miesiąc:** [vo.sp'i.'am] *PF* RZ. *vospxiäm* (utworzone z *vospxi* miesiąc)
- poprzedni tydzień:** ['kin.tɾam] *PF* RZ. *kintrram* (utworzone z *kintrr* tydzień)
- poprzedni weekend:** ['mun.tr.am] *PF* RZ. *muntrram* (utworzone z *muntr* weekend)
- poprzedniej nocy:** [t'o.'nam] *PF* przysł. *txonam* (utworzone z *txon* noc oraz *ham* poprzedni)
- poprzedza czasownik w trybie łączącym), gdyby tylko(wyrażenie nierealnych marzeń:** [ni.'ra.ɲal] *PF* przysł. *nirangal* (utworzone z *rangal* mieć nadzieję)
- poprzez:** [ka] *PF* przyim. *ka-*
- poprzez (przez środek):** ['k'am.læ] *PF* przyim. *kxamlä-* (utworzone z *kxam* środek)
- popychać, napędzać:** ['sp.u.l.ɛ] *PF* CZ. prz. *spule*
- pora roku:** ['zi.si.kr] *PF* RZ. *zìsikrr* (utworzone z *zìsìt* rok oraz *krr* czas)
- poranek:** ['ɛ.won] *PF* RZ. *rewon*
- porażka, niepowodzenie:** [sæ.'nu.i] *PF* RZ. *sänui* (utworzone z *nui* zawieść, ponieść porażkę)
- poruszać się, zmieniać miejsce:** [ɾ'ik'] *PF* CZ. np. *rikx*
- porzebować, wymagać, żądać:** [ɲ.ɔʔ] *PF* CZ. prz. *ɲgo'*
- porzucać, opuszczać:** [t'.'ɲ] *PF* CZ. prz. *txìng*
- porządek:** ['vɛʔ.o] *PF* RZ. *və'o*
- porządnie, dobrze:** [ni.l.'tsan] *PF* przysł. *nilt-san* (utworzone z *siltan* dobry)
- poseł, zastępca wodza, delegat:** [ɛjk.ta.'naj] *JC,PF* RZ. *eyktanay* (utworzone z *eyktan* przywódca)
- postscriptum (P.S.), dodatek:** [ti.'suɲ] *Lance* RZ. *tisung* (utworzone z *sung* dodać)
- postępować, posuwać się:** [s.a.'l.ɛw] *PF* CZ. *salew*
- posuwać się, postępować:** [s.a.'l.ɛw] *PF* CZ. *salew*
- potrzeba:** [ti.'kin] *PF* RZ. *tikin* (utworzone z *kin* potrzebować)
- potrzebny, niezbędny:** [lɛ.'kin] *PF* przyim. *lekin* (utworzone z *kin* potrzebować)
- potrzebować:** [k'in] *PF* CZ. prz. *kin*
- potwarz, obraza:** [zop.'lo] *PF* RZ. *zoplo*
- potwierdzić, zatwierdzić:** [ka.'ɲaj s:i] *PF* CZ. np. *kangay si* (utworzone z *kangay* właściwy)
- potężny:** [fkɛw] *PF* przyim. *fkew*
- potężny:** [t'an.tur] *PF* przyim. *txantur* (złożenie *txan* duży i *txur* silny)
- pouczający, mający znaczenie:** [ʰal.ɲaʔ] *PF* przyim. *ralnga'* (złożenie *ral* znaczenie i *nga'* zawierać)
- powab, czar:** [ti.'ho.na] *PF* RZ. *tihona* (utworzone z *hona* czarujący)
- powerful:** [ti.'t'ur. ɲaʔ] *PF* adj. *tìtxurnga'* (utworzone z *tìtxur* strength, power) nfp.
- powierzchnia:** [jo] *PF* RZ. *yo*
- powierzchnia pionowa, sciana:** [k'ɛm.jo] *PF* RZ. *kxemyo* (złożenie *kxem* być pionowym i *yo* powierzchnia)
- powietrze:** [ja] *PF* RZ. *ya*
- powieść się, udać się:** [fl.æ] *PF* CZ. np. *flä*
- powinno się:** [swej.l.u] *PF* CZ. *sweylu* (utworzone z *swey* najlepszy oraz *lu* być)
- powodując zawód, rozczarowująco:** [ni.'jɛw.la] *PF* przysł. *nìyewla* (utworzone

- z **yewla** *rozczarowanie*)
- powodzenie (jednorazowe zakończenie czegoś powodzeniem), sukces:** [sæ.'flæ] *PF* rz. *säflä* (utworzone z **flä** *powodzić się*)
- powodzenie (w pojęciu uogólnym), sukces:** [ti.'flæ] *PF* rz. *tiflä* (utworzone z **flä** *powodzić się*)
- powoli:** [nik.'ʔoŋ] *PF* przysł. *nik'ong* (utworzone z **ki'ong** *wolny*)
- powolny, wolny:** [ki.'ʔoŋ] *PF* przym. *ki'ong*
- powracać do zdrowia, życia (przenośnie):** [spæ.'p·ɛŋ] *PF* cz. np. *späpeng* (utworzone z **speng** *przywracać, odzyskiwać*)
- powtarzać:** [l·ɛjn] *PF* cz. prz. *leyn*
- powód:** [lun] *PF* rz. *lun*
- powód zakłopotania, coś kłopotliwego:** [ja.'jajc.t̩sim] *PF* rz. *yayayrtsim* (złożenie *yayayr* *zakłopotanie* i **tsim** *źródło*)
- powód, przyczyna:** [o.'ɛjkʷ] *PF* rz. *oeyk*
- poza, w dużej odległości od:** [nu.æ] *PF* przylim. *nuä+*
- pozdrowić, witać:** [kal.'tʰi 's·i] *PF* cz. np. *kaltxì* *si* (utworzone z **kaltxì** *cześć*)
- poziom, pulka, krawędź, stopień, szczebel:** [ji] *PF* rz. *yì* (Może być użyte jako metafora w odniesieniu do poziomu rzeczy skalowalnych - wszystko co może mieć poziomy lub stopnie, poziom wody, temperatury, talentu, gniewu, itp.)
- poziomo, płasko, horyzontalnie:** [ni.'tʰaj] *PF* przysł. *nitxay* (utworzone z **txay** *być poziomym*)
- pozostawać w kontakcie:** [l·a.t̩s·i] *LA* cz. *latsi*
- pozostać, zostać:** [ʔ·i.'ʔ·awn] *PF* cz. np. *'i'awn*
- pozwalać:** [t·uŋ] *PF* cz. *tung*
- pozycja:** [k̩.t̩sɛŋ] *PF* rz. *kltseng* (utworzone z **tseng** *miejsce*)
- pozycja początkowa, początek, miejsce startu:** [sɲæ.ʔi.t̩sɛŋ] *PF* rz. *sngä'itseng* (złożenie **sngä'i** *zaczynać* i **tseng** *miejsce*)
- połowa:** [mawl] *PF* rz. *mawl*
- połowa, środek:** [k'am] *PF* rz. *kxam*
- południe:** [k'am.tr] *PF* rz. *kxamtrr* (złożenie **kxam** *środek* i **trr** *dzień*)
- połączenie, związek:** [sæ.'ta.rɛ] *PF* rz. *sätare* (utworzone z **tare** *connect, relate to*)
- pośledni, kiepski, mierny, lichy, taki sobie:** [kɛ.'sran] *PF* przym. *kesran* (złożenie **ke** *nie*
- i **sran** *tak*) (Pochodzenie tego słowa nie jest jasne⁴. Możliwe, iż pierwotnie brzmiało ono *kesrankekehe* dosł. 'nie tak, nie nie' w odniesieniu, że dana akcja nie została dokonana ani właściwie, ani niewłaściwie, a z biegiem czasu uległo skruceniu do *kesran* oraz znaczenie uległo rozszerzeniu do opisywania pośledniej jakości)
- pośpiech, gwałt:** [t'i] *PF* rz. *txi*
- pośród:** [fkipʷ] *PF* przylim. *fkip-*
- pożyczać (komuś):** [kæ.'sɛ·m] *PF* cz. prz. *käs-rìn* (utworzone z **sɛrìn** *przenieść tymczasowo od jednej osoby do drugiej*)
- pożyczać (od kogoś):** [za.'sɛ·m] *PF* cz. prz. *zäs-rìn* (utworzone z **sɛrìn** *przenieść tymczasowo od jednej osoby do drugiej*)
- praca:** [ti.'kaŋ.kɛm] *PF* rz. *tikangkem* (utworzone z **kem** *czynność, dokonanie*)
- pracować:** [ti.'kaŋ.kɛm 's·i] *PF* cz. np. *tikangkem si* (utworzone z **tikangkem** *praca*)
- pragnienie:** [ti.'væŋ] *PF* rz. *tiväng* (utworzone z **väng** *spragniony*)
- praktyka, doświadczenie:** [li.ɛ] *PF* rz. *lie*
- prawda:** [ti.'ŋaj] *PF* rz. *tینگay* (utworzone z **ngay** *prawdziwy*)
- prawdopodobnie, prawdopodobny:** [sk'a.kɛpʷ] *PF* przym., przysł. *skxakep*
- prawdopodobny, prawdopodobnie:** [sk'a.kɛpʷ] *PF* przym., przysł. *skxakep*
- prawdziwy:** [ŋaj] *PF* przym. *ngay*
- prawie, niemal:** [stum] *PF* przysł. *stum*
- prawnik:** [pæŋ.'k'o.ju ɛ.ko.'rɛn] *PF* rz. *pängkxoyu lekoren* (złożenie **pängkxoyu** *mówiący* i **lekoren** *prawnie*)
- prawnny:** [ɛ.ko.'rɛn] *PF* przym. *lekoren* (utworzone z **koren** *zasada*)
- prawy (nie lewy):** [ski.ɛn] *PF* przym. *skien*
- preferować (ii), woleć:** [nul.n·ɛw] *PF* cz. prz. mod. *nulnew* (utworzone z **new** *chcieć*)
- presence, personal style or aesthetic:** [sno.lupʷ] *PF* n. *snolup* (złożenie **sno** *self* i **lupra** *style*)
- prezent, podarunek:** [st'ɛ.li] *PF* rz. *stxeli*
- prezentować, przedstawiać:** [mu.w·m.'t'·u] *PF* cz. prz. *muwintxu* (utworzone z **wintxu** *pokazywać*)
- problem (zagadnienie):** [t'ɛ.lɛ] *PF* rz. *txele*

⁴Polskiemu czytelnikowi zwrot „nie tak” jest jednak znajomy (przyp. tłum.)

- problem, kłopot:** [ti.'ŋæ.zik⁷] *PF* rz. *tìngäzìk* (utworzone z *ngäzìk* *trudny*)
- procedura, podejście, proces, algorytm:** [vɛ.fja] *PF* rz. *vefya* (złożenie *ve'o* *porządek* i *fya'o* *sposób, droga*)
- proces, podejście, procedura, algorytm:** [vɛ.fja] *PF* rz. *vefya* (złożenie *ve'o* *porządek* i *fya'o* *sposób, droga*)
- proch, popiół:** [t'ɛ.pi.va] *PF* rz. *txepìva* (utworzone z *txep* *ogień* oraz *ilva* *drobina*)
- produkować, wytwarzać:** [slɛj.'k.u] *PF* cz. prz. *sleyku* (utworzone z *slu* *stawać się* oraz «*eyk*» *wrostek strony sprawczej*)
- produkty mięsne, mięso:** [vɛj] *PF* rz. *vey*
- produkty mączne, żywność produkowana z mąki:** [tsj'o.sju] *PF* rz. *tsyosyu* (złożenie *tsyo* *mąka* i *syuve* *żywność*)
- projekt (konkretny projekt czegoś):** [sæ.'re.ŋop⁷] *PF* rz. *särengop* (utworzone z *rengop* *projektować*)
- projekt, zlecenie, zadanie:** [ti.'kaŋ.kɛm.vi] *PF* rz. *tikangkemvi* (utworzone z *tikangkem* *praca*)
- projektowanie (proces lub sztuka projektowania):** [ti.'re.ŋop⁷] *PF* rz. *tirengop* (utworzone z *rengop* *projektować*)
- projektować:** [re.ŋ.op⁷] *PF* cz. prz. *rengop* (złożenie *renu* *wzór, wzorzec* i *ngop* *tworzyć*)
- promień (światła):** [a.'tan.vi] *PF* rz. *atanvi* (utworzone z *atan* *światło*)
- proof (particular instance):** [sæ.wi.'ŋaj] *PF* n. *säwìngay* (utworzone z *wìngay* *proof*)
- proof, proving (abstract):** [ti.wi.'ŋaj] *PF* n. *tìwìngay* (utworzone z *wìngay* *prove*)
- proponować, oferować:** [st'ɛ.nu,t.ŋ] *PF* cz. prz. *stxenutìng* (utworzone z *stxenu* *propozycja*)
- propozycja, oferta:** [st'ɛ.nu] *PF* rz. *stxenu* (złożenie *stxeli* *prezent* i *lonu* *uwolnić*)
- prosić (zdanie podrzędne przyłączone spójnikiemtsni):** [æ.'t'æ.le 's-i] *PF* cz. np. *ätxäle si* (utworzone z *ätxäle* *prośba*)
- prosić, pytać:** [p.awm] *PF* cz. np. *pawm*
- prosić, żądać:** [v.in] *PF* cz. prz. *vin*
- prosty:** [jɛj] *PF* przym. *yey*
- prosty:** [fjin] *PF* przym. *fyin*
- prosty, łatwy:** [ftu.ɛ] *PF* przym. *ftue*
- prosze o wybaczenie (potwierdzenie winy czy żalu), przepraszam:** [ŋaj.'t'o.a] *PF* wykrz. *ngaytxoa* (złożenie *ngeyä* *twój* i *txoa* *przebaczenie*)
- proszę:** [ru.'t'ɛ] *PF* wykrz. *rutxe*
- prove:** [w-i.'ŋaj] *PF* vtr. *wìngay* (utworzone z *wìntxu* *show* oraz *ngay* *true*)
- proving (abstract), proof:** [ti.wi.'ŋaj] *PF* n. *tìwìngay* (utworzone z *wìngay* *prove*)
- prowadzić, przewodzić:** [ɛjk⁷] *JC,PF* cz. prz. *eyk*
- prowadzić, przewodzić (obiekt przewodzony, przewodzony w formie celownika):** [fja.w.m.'t'u] *PF* cz. np. *fyawìntxu* (złożenie *fya'o* *sposób, droga* i *wìntxu* *pokazywać*)
- przewodzony w formie celownika, prowadzić, przewodzić (obiekt przewodzony):** [fja.w.m.'t'u] *PF* cz. np. *fyawìntxu* (złożenie *fya'o* *sposób, droga* i *wìntxu* *pokazywać*)
- prośba, żądanie:** [æ.'t'æ.le] *PF* rz. *ätxäle*
- pruszenie śniegu:** [hɛt.'mej⁷] *PF* rz. *hermeyp* (utworzone z *herwi* *śnieg* oraz *meyp* *słaby*)
- przebaczenie, wybaczenie:** [t'o.a] *PF* rz. *txoa*
- przebiegły, cwany:** [lɛt.'wan] *PF* przym. *letwan* (utworzone z *tute* *osoba* oraz *wan* *chować*)
- przebudzony, czuwający:** [t'ɛn] *PF* przym. *txen*
- przebywać, obcować:** [ti.'rɛ.a.p.æŋ.k'o] *PF* cz. *tireapängkxo* (złożenie *tirea* *duch* i *pängkxo* *rozmawiać, gadać*)
- przeciw (np.: walczyć przeciw):** [wæ] *PF* przym. *wä+*
- przeciwnie, odwrotnie:** [ni.'wæ] *PF* przysł. *nìwä*
- przeciwnik:** [wæ.tu] *PF* rz. *wätu* (utworzone z *wä-* *przeciw*)
- przeciwny, znajdujący się po przeciwnej stronie:** [fɛw.tu.sok⁷] *PF* przym. *fewtusok* (utworzone z *few-* *przez*) (w mowie potocznej, *fewtsok* (*few.t̥sok*))
- przed (o czasie):** [sɛɛ] *PF* przym. *sre+*
- przed (o miejscu):** [ɛ.o] *PF* przysł. *eo-*
- przed brzaskiem:** [sɛɛ.sɪ.'ʔoŋ] *PF* rz. *sresrr'ong* (złożenie *sre* *przed* i *trr'ong* *brzask*)
- przed chwilą:** [p'i.swaw.'am] *PF* przysł. *pxiswawam* (złożenie *swaw* *chwila* i *-am* *past*)
- przed północą:** [sɛɛ.'kam.t'on] *PF* rz. *srekamtxon* (złożenie *sre* *przed* i *kxamtxon* *północ*)
- przed, do, aż do, ale nie później:** [li.sɛɛ] *PF* przym. *lisre+* (złożenie *li* *już* i *sre+* *przed*)

- przede wszystkim, zasadniczo, podstawowo:** [ni.'ran] *PF* przysł. *nìran* (utworzone z *ran* *esencja, sedno*)
- przedmiot sporu, kość niezgody:** [sæ.wæ.'tɛ] *PF* RZ. *sāwāte* (utworzone z *wāte* *klócić się*)
- przedstawiać, prezentować:** [mu.w.m.'t'·u] *PF* CZ. PRZ. *muwintxu* (utworzone z *wintxu* *pokazywać*)
- przedwczoraj:** [mɛ.sɹ.'am] *PF* RZ., przysł. *mesram* (utworzone z *trr* *dzień*)
- przedział, zbiór, grupa, sterta:** ['sna.'ʔo] *PF* RZ. *sna'o* nl
- przeigrany:** ['sna.j.tu] *PF* RZ. *snaytu* (utworzone z *snaytx* *tracić*)
- przejaw, cecha, znamię, właściwość, charakterystyka, sedno, aspekt:** [sjon] *PF* RZ. *syon*
- przekłucie:** [tsaŋ] *PF* RZ. *tsang*
- przemawianie, wygłoszenie mowy:** [ti.ft'u.'li.'ʔu] *PF* RZ. *tiftxuli'u* (utworzone z *ftxuli'u* *przemawiać*)
- przemawiać, wygłaszać mowę:** [ft'·u.'li.'ʔu] *PF* CZ. NP. *ftxuli'u* (złożenie *täftxu* *tkać* i *li'u* *słowo*)
- przemieszczać, ruszać:** ['ʔ.æ.r.ipʷ] *PF* CZ. PRZ. *'äríp*
- przemówienie, mowa:** [sæ.ft'u.'li.'ʔu] *PF* RZ. *säftxuli'u* (utworzone z *ftxuli'u* *przemawiać*)
- przenieść tymczasowo od jednej osoby do drugiej (rzadko używany bez przedrostka):** [sɹ.m] *PF* CZ. PRZ. *sɹin*
- przepaska biodrowa:** [tɛwŋ] *PF* RZ. *tewng*
- przepowiadać, wieszczyc, wróżyć:** [sɹɛ.s.ɛ.'ʔ.a] *PF* CZ. *sɹesé'a* (złożenie *sre+* *przed* i *tse'a* *widzieć*)
- przepowiednia:** [ti.'sɹɛ.sɛ.'ʔa] *PF* RZ. *tisɹesé'a* (utworzone z *sɹesé'a* *wieszczyc*)
- przepraszam:** [hi.'t'·o.a] *PF* WYKRZ. *hitxoá* (utworzone z *hi'i* *mały* oraz *txoa* *przebaczenie*)
- przepraszam, proszę o wybaczenie (potwierdzenie winy czy żalu):** [ŋaj.'t'·o.a] *PF* WYKRZ. *ngaytxoa* (złożenie *ngeyä* *twój* i *txoa* *przebaczenie*)
- przepraszać:** [tsap.'ʔa.lu.tɛ 's.i] *PF* CZ. NP. *tsap'alute si* (utworzone z *tsap'alute* *przeprosiny*)
- przeprosiny:** [tsap.'ʔa.lu.tɛ] *PF* RZ. *tsap'alute*
- przerażający, straszny:** [t'ɛwm] *PF* PRZYM. *txewm*
- przerażający, straszny:** [sɹɛw.sjɛ] *PF* PRZYM. *sɹewsye* (złożenie *sɹew* *zacieśniać* i *syeha* *oddech*)
- przerwa, szczelina:** [mɛk.tɕɛŋ] *PF* RZ. *mekt-seng* (złożenie *mek* *pusty* i *tseng* *miejsce*)
- przerwa, zwarcie krtaniowe:** [ti.'ftaŋ] *PF* RZ. *tiftang* (utworzone z *ftang* *zaprzestać*)
- przerywać, wyprowadzać z równowagi:** [m.æ.'k'u] *PF* CZ. PRZ. *mäku* (utworzone z *kxu* *ranić*)
- przestrzegać, brać pod uwagę:** [l.ɛkʷ] *PF* CZ. PRZ. *lek*
- przestrzeń własna, schronienie:** [sno.mo] *PF* RZ. *snomo* (złożenie *sno* *swój własny* i *mo* *przestrzeń*)
- przeszkadzać, denerwować:** [sɹ.æ'tʰ] *PF* CZ. PRZ. *sɹätx*
- przeszkoda, barykada:** [ɛ.'k'an] *PF* RZ. *ekxan*
- przeszłość:** [ftaw.'nɛm.kɹ] *PF* RZ. *ftawnemkrr* (złożenie *ft«awn»em* *minięty* i *krr* *czas*)
- przetrawianie:** [tɛm.'ɹɛj] *PF* RZ. *temrey* (utworzone z *emrey* *przetrawiać*)
- przetrawać, przeżyć, ocaleć:** [ɛm.'ɹ.ɛj] *PF* CZ. NP. *emrey*
- przewodnictwo:** [ti.fja.win.'t'u] *PF* RZ. *tifyawintxu* (utworzone z *fyawintxu* *prowadzić*, *przewodzić*)
- przewodzący (obiekt przewodzący, przewodzący, przewodzący w formie celownika):** [fja.w.m.'t'·u] *PF* CZ. NP. *fyawintxu* (złożenie *fya'o* *sposób, droga* i *wintxu* *pokazywać*)
- przewodzący, prowadzący:** [ɛjkʷ] *JC,PF* CZ. PRZ. *eyk*
- przez przyadek, przypadkiem:** [ni.'sja.j.vi] *PF* PRZYSŁ. *nìsyayvi* (utworzone z *syayvi* *szczęście*)
- przez, na drugą stronę:** [fɛw] *PF* PRZYIM. *fɛw-*
- przez, podążając za, zgodnie z:** [i.læ] or [i.'læ] *PF* PRZYIM. *ilä+*
- przeznaczenie, los:** [sja.j] *PF* RZ. *syay*
- przełamać na pół, łamać:** [k'·akʷ] *PF* CZ. NP. *kxakx*
- przełknąć:** [k'·ukʷ] *PF* CZ. PRZ. *kxukx*
- przeżyć, przetrwać, ocaleć:** [ɛm.'ɹ.ɛj] *PF* CZ. NP. *emrey*
- przodek:** [pi.za.ju] *PF* RZ. *pizayu*
- przy okazji, a propos, nawiasem mówiąc:** [ni.'viŋ.kapʷ] *PF* PRZYSŁ. *nìvingkap* (utworzone z *vingkap* *przyjść do głowy*)

- przy pomocy:** [fa] *PF* przyim. *fa-*
- przy, obok:** [ʰo.fo] *PF* przyim. *rofa-*
- przybycie:** [ti.ʰpæ.həm] *PF* rz. *tìpähem* (utworzone z *pähem* *przybywać*)
- przybyć, dotrzeć:** [ʰp.æ.h.əm] *PF* cz. np. *pähem*
- przybyć, dotrzeć na miejsce:** [ʰp.a.t.ɛ] *ZS* cz. *pate*
- przychodzić:** [ʰz.a.ʔ.u] *PF* cz. np. *za'u*
- przyczyna, powód:** [o.ʰejkʰ] *PF* rz. *oeyk*
- przydatny, użyteczny:** [le.ʰsar] *PF* przyim. *lesar* (utworzone z *sar* *używać*)
- przygotowania, plan:** [ti.ʰawl] *PF* rz. *tìhawł* (utworzone z *hawł* *szykować*)
- przyjaciel:** [ʰʔej.lan] *PF* rz. *'eylan*
- przyjaźń:** [ti.ʰʔej.lan] *PF* rz. *tì'eylan* (utworzone z *'eylan* *przyjaciel*)
- przyjemnie pachnący:** [on.ʰlor] *PF* przyim. *on-lor* (złożenie *ontu* *nos* i *lor* *piękny*)
- przyjemnie, w sposób dający przyjemność:** [ni.ʰʔoʔ] *PF* przysł. *nì'o'* (utworzone z *'o'* *ekscytujący*)
- przyjemnie, z radością, z przyjemnością:** [ni.ʰpɾ.teʔ] *PF* przysł. *nìprte'* (utworzone z *prte'* *przyjemny*)
- przyjemność:** [ti.ʰpɾ.teʔ] *PF* rz. *tìprte'* (utworzone z *prte'* *przyjemny*)
- przyjemny dla zmysłów, piękny:** [lor] *PF* przyim. *lor*
- przyjemny, miły (fizycznie, seksualnie):** [mo.ʰwan] *PF* przyim. *mowan*
- przyjemny, miły (o czynności):** [ʰpɾ.teʔ] *PF* przyim. *prte'*
- przyjemny, szczęśliwy, spokojny, radosny:** [le.ʰfpom] *PF* przyim. *lefpom* (utworzone z *fpom* *dobrobyt*) *nl*
- przyjmować, przyznawać, dopuszczać:** [p.ʰ.ʰaj] *PF* cz. np. *plngay* (utworzone z *plltxe* *speak* oraz *ngay* *true*)
- przyjęcie, zgoda, akceptacja:** [ti.ml.ʰʔan] *PF* rz. *tìml'an* (utworzone z *mll'an* *akceptować*)
- przyjść do głowy, przyjść na myśl:** [ʰv.ij.k.apʰ] *PF* cz. prz. *vingkap*
- przyjść na myśl, przyjść do głowy:** [ʰv.ij.k.apʰ] *PF* cz. prz. *vingkap*
- przykro, nieszczęśliwie:** [ni.ke.ʰft'o] *PF* przysł. *nikeftxo* (utworzone z *keftxo* *nieszczęśliwy*)
- przykry, niemiły dla zmysłów:** [væʔ] *PF* przyim. *vä'*
- przykry, nieszczęśliwy, 'Niedobrze!':** [ke.ʰft'o] *PF* przyim., wykrz. *keftxo*
- przykrywać:** [ʰlew 's.i] *PF* cz. np. *lew si* (utworzone z *lew* *przykrycie*)
- przykład:** [ti.ʰke.noŋ] *PF* rz. *tikenong* (utworzone z *kenong* *demonstrować*, *reprezentować*)
- przykładowo, na przykład:** [nat.ʰke.noŋ] *PF* spój. *natkenong* (złożenie *na jak* i *tikenong* *przykład*)
- przynosić (coś):** [za.ʰm.u.ŋ.ɛ] *PF* cz. prz. *zamunge* (utworzone z *munge* *brać*)
- przypadkiem, nieświadomie:** [nit.ʰkan.lu.ke] *PF* przysł. *nìtkanluke* (złożenie *nìtkan* *celowo*, *świadomie* i *luke-* *bez*)
- przypadkiem, przez przyadek:** [ni.ʰsjaj.vi] *PF* przysł. *nìsyayvi* (utworzone z *syayvi* *szczęście*)
- przypuszczenie, domysł, intuicja, wycucie:** [ʔɛn] *PF* rz. *'en*
- przyspieszać, czynić szybszym:** [ʰwin 's.i] *PF* cz. np. *win si* (utworzone z *win* *szybki*)
- przystojny:** [saj.ʰipʰ] *PF* przyim. *sayrìp* *tl* (o mężczyznach)
- przyszłość:** [zu.ʰsaw.kɾ] *PF* rz. *zusawkrr* (złożenie *z«us»a'u* *przychodzący* i *krr* *czas*)
- przyszły miesiąc:** [vo.sp'ʰi.aj] *PF* rz. *vospxiay* (utworzone z *vospxi* *miesiąc*)
- przyszły rok:** [ʰzi.sit.aj] *PF* rz. *zìsitay* (utworzone z *zìsit* *rok*)
- przywiązywać, zamykać, zapinać:** [j.æŋ] *PF* cz. prz. *yän*
- przywracać, odzyskiwać:** [sp.ɛŋ] *PF* cz. prz. *speng*
- przywódca:** [ɛjk.tan] *JC* rz. *eyktan* (utworzone z *eyk* *przewodzić*)
- przywódca klanu:** [o.lo.ʰʔejk.tan] *JC* rz. *olo'eyktan* (złożenie *olo'* *klan* i *eyktan* *przywódca*)
- przywództwo:** [ti.ʰejk.tan] *PF,JC* rz. *tìeyktan* (utworzone z *eyktan* *przywódca*)
- przyzdabiać, stroić się:** [i.ʰo.i s.i] *PF* cz. np. *ioi si* (utworzone z *ioi* *ozdoba*)
- przyznawać, dopuszczać, przyjmować:** [p.ʰ.ʰaj] *PF* cz. np. *plngay* (utworzone z *plltxe* *speak* oraz *ngay* *true*)
- przód:** [za.ʰp'i] *PF* rz. *zapxi* (utworzone z *hapxi* *część*)

- próba:** [ti.'fme.tok⁷] *PF* RZ. *tifmetok* (utworzone z *fmetok* *sprawdzać*)
- próba:** [ti.'fmi] *PF* RZ. *tifmi* (utworzone z *fmi* *próbować*)
- próbować:** [fm'i] *PF* CZ. prz. mod. *fmi* (z trybem łączącym)
- próbować, usiłować, starać się:** [m'ajʔ] *PF* CZ. prz. mod. *may'*
- prążek na twarzy:** [pil] *PF* RZ. *pil*
- pręt, laska, tyczka:** [swək⁷] *PF* RZ. *swək*
- ptak:** [ʃa.jo] *PF* RZ. *yayo* (złożenie *ya* *powietrze* i *ioang* *zwierzę*)
- ptaków, młode zwierząt, ryb, owadów:** [ʃli.ni] *PF* RZ. *lini*
- ptasie gniazdo:** [ʃa.jo.tʃɹul] *PF* RZ. *yayotsrul* (złożenie *yayo* *ptak* i *tsrul* *gniazdo*)
- purpura, fiolet, magenta:** [ʔom.pin] *PF* RZ. *'ompin* (utworzone z *'om* *purpurowy*)
- purpurowy, fioletowy, magenta:** [ʔom] *PF* przym. *'om*
- pusty, w przenośni: bezwartościowy:** [mɛk⁷] *PF* przym. *mek*
- put away, store:** [n'op⁷] *PF* VTR. *nopx*
- pułapka:** [sæ.'sjɛp⁷] *PF* RZ. *säsyep* (utworzone z *syep* *łapać*)
- pułka, krawędź, poziom, stopień, szczebel:** [ʃi] *PF* RZ. *yì* (Może być użyte jako metafora w odniesieniu do poziomu rzeczy skalowalnych - wszystko co może mieć poziomy lub stopnie, poziom wody, temperatury, talentu, gniewu, itp.)
- pycha, samozachwył (znaczenie negatywne):** [sno.'nr̩.a] *PF* RZ. *snonrra* (złożenie *sno* *swój własny* i *nr̩ra* *duma*)
- pyszny (pełen pychy):** [ɛ.sno.'nr̩.a] *PF* przym. *lesnonrra* (utworzone z *snonrra* *pycha*)
- pyszny, wyśmienity:** [ft̩.'lor] *PF* przym. *ftx-ilor* (złożenie *ftxì* *język* i *lor* *piękny*)
- pytajnik tak/nie:** [ʃsɹak(ɛ)] *PF* PART. *sɹak(e)*
- pytanie:** [ti.'pawm] *PF* RZ. *tìpawm* (utworzone z *pawm* *pytać*)
- pytać, prosić:** [p'awm] *PF* CZ. NP. *pawm*
- półmrok, czas po zachodzie słońca:** [t'on.'ʔon̩.maw] *PF* RZ. *txon'ongmaw* (złożenie *txon'ong* *zachód* i *maw* *po*)
- północ:** [k'am.t'on] *PF* RZ. *kxamtixon* (złożenie *kxam* *środek* i *txon* *noc*)
- późne popołudnie:** [kajm] *PF* RZ. *kaym*
- później:** [maw.kɹ̩] *PF* przysł. *mawkr̩r* (złożenie *maw* *po* i *kr̩r* *czas*)
- późno, za późno:** [hawŋ.kɹ̩] *PF* przysł. *hawŋkr̩r* (złożenie *hawŋ* *nadmiar* i *kr̩r* *czas*)
- późny, spóźniony:** [ɛ.'hawŋ.kɹ̩] *PF* przym. *le-hawŋkr̩r* (utworzone z *hawŋkr̩r* *za późno*)
- pączek (rośliny):** [pɹ̩.ne.sjɹul] *PF* RZ. *pr̩nesyul* (złożenie *pr̩nen* *dziecko* i *syulang* *kwiat*)
- pępek:** [ŋɛp⁷] *PF* RZ. *ngɛp*
- pląc wężowilka, wycie:** [ŋu.waj] *PF* RZ. *nguwaj* (utworzone z *waj* *pieśń*)
- plakać, szlochać:** [tʃɹ̩.ɹ̩.ɹ̩.v'ik⁷] *PF* CZ. NP. *tsngawik*
- płasko, poziomo, horyzontalnie:** [ni.'t'aj] *PF* przysł. *nìtxay* (utworzone z *txay* *być poziomym*)
- płasczyzna, otwarty teren, równina:** [t'a.jo] *PF* RZ. *txayo*
- płatki śniegu:** [hɛɹ.wi.va] *PF* RZ. *herwiva* (utworzone z *herwi* *śnieg* oraz *ilva* *drobina*)
- płatki, kropla, drobina:** [il.va] *PF* RZ. *ilva*
- plomyczek:** [t'ɛp.tʃjip⁷] *PF* RZ. *txeptsyip* (utworzone z *txep* *ogień*)
- płuco:** [tso.pi] *PF* RZ. *tsopi*
- płynnie, w stanie ciekłym:** [ni.'næk⁷] *PF* przysł. *nìnæk* (utworzone z *næk* *pić*)
- płynąć:** [sl̩.ɛ.l̩.ɛ] *PF* CZ. NP. *slele*
- plytki (fizycznie):** [ɹɛŋ] *PF* przym. *reng* *nl*
- quiver (attached to ikran's saddle):** [swi.'zaw.se.na] *PF* N. *swizawsena* (złożenie *swizaw* *arrow* i *sähena* *carrier*)
- raczej niż, zamiast:** [tup⁷] *PF* SPÓJ. *tup*
- radosny (o ludziach):** [nit.'ram] *PF* przym. *nitr̩am*
- radosny, szczęśliwy, spokojny, przyjemny:** [ɛ.'fpom] *PF* przym. *lefpom* (utworzone z *fpom* *dobrobyt*) *nl*
- radość, dobrobyt, spokój:** [fpom] *PF* RZ. *fpom*
- ramię:** [p'un] *PF* RZ. *pxun*
- ramię, bark:** [ʔɛt.naw] *PF* RZ. *'etnaw*
- rana:** [sk'ir] *PF* RZ. *skxir*
- random, irregular:** [ɹɛ.nul.kɛ] *PF* ADJ. *renulke* (utworzone z *renu* *pattern* oraz *luke* *wit-hout*)
- ranić:** [sk'ir 's-i] *PF* CZ. NP. *skxir si* (utworzone z *skxir* *rana*)
- ranić (kogoś lub coś):** [ti.'sɹaw se.j.'k'i] *PF* CZ. prz. *tìsɹaw seyki* (złożenie *tìsɹaw* *ból* i *s«eyk»i* *sprawiać* (*strona sprawcza*))

- ranny:** [lɛ.'sk'iɾ] *PF* przym. *leskxir* (utworzone z *skxir rana*)
- rather (self-correcting), I mean:** [ko.'lan] *PF* intj. *kolan* (utworzone z *kan aim, intend*)
- ratować, bronić:** [z.oŋ] *PF* CZ. *zong*
- raz, jedna z wielu powtarzających się czynności:** [ʼa.lo] *PF* RZ. *alo*
- razem jako członkowie jednej rodziny, rodzinnie:** [ni.so.'a.i.a] *PF* przysł. *nisoaia* (utworzone z *soaia rodzina*)
- razem, wspólnie:** [ʔaw.si.'tɛŋ] *PF* przysł. *'aw-siteng* (złożenie *'aw jeden i teng taki sam*)
- razem, wspólnie:** [ni.'j] *PF* przysł. *nìyll* (utworzone z *yll wspólny*)
- recytowany wiersz (deklamacja do melodii):** [waj a p].t.'ɛ] *PF* ZW. *way a plltxe* (utworzone z *way pieśń*)
- regularnie, codziennie:** [ni.'tr̩.tr̩] *PF* przysł. *nìrrrrr* (utworzone z *trr dzień*)
- reprezentować (ii), demonstrować:** [k.ɛ.n.oŋ] or [kɛ.n.oŋ] *PF* CZ. *kenong* (złożenie *ke nie i nong podążać*)
- researcher:** [ti.fti'.a.tu] *PF* N. *tiftiatu* (utworzone z *tiftia study*)
- restroom (on Earth):** [fjæʔ.tɛŋ] *PF* N. *fngä'tseng* (złożenie *fngä' relieve oneself i tseng place*)
- restroom (on Earth):** [mo a 'fjæʔ] *PF* N. *mo a fngä'* (złożenie *mo space, enclosed open area i (a) fngä' relieve oneself*)
- rezultat, wynik:** [kum] *PF* RZ. *kum*
- rich, savory, umami:** [fwaj] *PF* przym. *fwang*
- right way (of doing something), correct path:** [e.'jawɾ.fya] *PF* N. *eyawɾfya* (utworzone z *eyawɾ correct, right* oraz *fya'o path, way, manner*)
- rightly, correctly:** [ni.'jawɾ] *PF* ADV. *nìyawɾ* (utworzone z *eyawɾ correct, right*)
- ring, oval, closed shape roughly circular:** [k'o.ʔon] *PF* N. *ko'on* (utworzone z *koum rounded, curved* oraz *'on shape*)
- rise to a challenge:** [s.a] *PF* VIN. *sa*
- robak:** [ŋawŋ] *PF* RZ. *ngawng*
- robak, owad:** [hi.'ʔaŋ] *PF* RZ. *hì'ang* (złożenie *hì'i mały i ioang zwierzę*)
- robić:** [kɛm 's.i] *PF* CZ. NP. *kem si* (utworzone z *kem czynność, dokonanie*)
- robić wielkie rzeczy:** [sæ.'ro.ʔa s.i] *PF* CZ. NP. *säro'a si* (utworzone z *säro'a osiągnięcie, wielkie dokonanie*)
- roboczy, strój użytkowy:** [p'ɛn] *PF* RZ. *pxen*
- rodzaj, typ:** [fnɛl] *PF* RZ. *fnel*
- rodzeństwo:** [tsmukʔ] *PF* RZ. *tsmuk*
- rodzeństwo:** [tsmuk.tu] *PF* RZ. *tsmuktu* (utworzone z *tsmuk rodzeństwo*)
- rodzice:** [saʔ.sɛm] *PF* RZ. *sa'sem* (utworzone z *sa'nok matka* oraz *sempul ojciec*)
- rodzinnie, razem jako członkowie jednej rodziny:** [ni.so.'a.i.a] *PF* przysł. *nisoaia* (utworzone z *soaia rodzina*)
- rodzić się:** [ʔ.o.ŋ.okʔ] *PF* CZ. NP. *'ongokx* (złożenie *'ong rozwijać i nokx urodzić*)
- rok:** [ʔi.sitʔ] *PF* RZ. *zìsìt*
- rola w społeczeństwie, zawód:** [t'in.tm] *PF* RZ. *txintin* (złożenie *txin główny i tin zajmująca czynność*)
- roll:** [ʔ.ɾ.k.o] *PF* VIN. *'rrko*
- rosnąć:** [tsawl 'sl.u] *PF* CZ. NP. *tsawl slu* (złożenie *tsawl duży i slu stawać się*)
- rot, decay, degrade over time:** [sn.æm] *PF* VIN. *snäm*
- rounded, curved:** [ko.um] *PF* ADJ. *koum*
- rozbity, złamany:** [fwɛl] *PF* przym. *fwel*
- rozbić, rozdeptać:** [sɾ.uʔ] *PF* CZ. PRZ. *sru'*
- rozczarowanie, niepowodzenie (pojęcie abstrakcyjne):** [ti.'nu.i] *PF* RZ. *tinui* (utworzone z *nui zawieść, ponieść porażkę*)
- rozczarowanie, zawód:** [jɛw.la] *PF* RZ. *yewla*
- rozczarowująco, powodując zawód:** [ni.'jɛw.la] *PF* przysł. *nìyewla* (utworzone z *yewla rozczarowanie*)
- rozczarowujący:** [lɛ.'jɛw.la] *PF* przym. *leyewla* (utworzone z *yewla rozczarowanie*)
- rozdeptać, rozbić:** [sɾ.uʔ] *PF* CZ. PRZ. *sru'*
- rozentuzjzmowany, zainteresowany, zapalony:** [lɛ.'soʔ.ha] *PF* przym. *leso'ha* (utworzone z *so'ha emocjonować się* tł)
- rozerwany, podzielony:** [kɛ.'ʔaw] *PF* przym. *ke'aw* (złożenie *ke nie i 'aw jeden*)
- rozgrywka, wyścig:** [sæ.'wæ.sul.tɕjɪpʔ] *PF* RZ. *säväsultsyip* (utworzone z *säväsul konkurs*)
- rozkładem, pachnący gnijącym mięsem:** [k'æ.næŋ] *PF* przym. *kxänäng*
- rozległy, obszerny, wylewny, niezmierny:** [ho.ɛtʔ] *PF* przym. *hoet*
- rozluźnić się, odpoczywać, uspokajać się, wyciszać się:** [sj.oɾ] *PF* CZ. NP. *syor*

- rozmawiać, dyskutować, rozprawić:** [l·awkʰ] PF CZ. prz. *lawk*
- rozmawiać, gadać, gawędzić, mówić:** [p·æŋ.ʰkʰo] PF CZ. np. *pängkxo*
- rozmawiać, mówić:** [p·l.ʰtʰ·ɛ] PF CZ. *plltxe*
- rozmiar, wielkość:** [tsawl.ʰhʰʰ] PF RZ. *tsawlhìʰ* (złożenie *tsawl duży* i *hìʰi mały*)
- rozmowa, dyskusja:** [ti.pæŋ.ʰkʰo] PF RZ. *tìpängkxo* (utworzone z **pängkxo** *rozmawiać, gadać*)
- rozmówca, mowiący:** [pæŋ.ʰkʰo.ju] PF RZ. *pängkxoyu* (utworzone z **pängkxo** *rozmawiać, gadać*)
- rozpoczynający, pierwotny, istniejący od oczatku:** [lɛ.ʰsɲæ.ʰi] PF przym. *lesngäʰi* (utworzone z *sngäʰi* *zaczynać*)
- rozpoczęcie cytowania:** [san] PF przysł. *san*
- rozprawić, rozmawiać, dyskutować:** [l·awkʰ] PF CZ. prz. *lawk*
- rozprzestrzeniać się, mnożyć:** [v·i.ʰt·æ] PF CZ. *virä*
- rozum, umysł:** [ʰron.sɛm] PF RZ. *ronsem*
- rozumiem, jasne:** [tslo.ʰlam] PF wykrz. *tslo-lam* (utworzone z **tslam** *rozumieć* oraz «ol» *wrostek aspektu dokonanego*)
- rozumieć:** [tsl·am] PF CZ. prz. *tslam*
- rozumieć, czuć, czytać (np.: las), zdobyć wiedzę przez obserwację:** [·i.ʰn·an] PF CZ. prz. *inan* (akcent przesuwany na pierwszą sylabę z *wrostkiem*)
- rozumieć, widzieć, zaglądać, wiedzieć (w sensie duchowym):** [k·a.m·ɛ] PF CZ. prz. *kame*
- rozwijać, kwitnąć:** [ʰoŋ] PF CZ. *ʰong*
- rozwój, kwitnienie:** [ti.ʰoŋ] PF RZ. *tìʰong* (utworzone z *ʰong* *rozwijać*)
- roślina:** [ʰɛ.w] PF RZ. *ewll*
- roślinach lub zwierzętach), sezonowy (o jedzeniu):** [ki.ʰmaɛ] PF przym. *kimar*
- run an errand, perform a task:** [ʰtm.vi s·i] PF vin. *tinvi si* (utworzone z *tinvi task, errand*)
- ruszać, przemieszczać:** [ʰæ.ɾ·ipʰ] PF CZ. prz. *ärìp*
- ryb, młode zwierząt, ptaków, owadów:** [ʰli.ni] PF RZ. *lini*
- ryba:** [paj.ʰo.aŋ] PF RZ. *payoang* (złożenie *pay woda* i *ioang zwierzę*)
- rym:** [ʰnam.pam] PF RZ. *ngampam* (złożenie *ngam echo* i *pam dźwięk*)
- rymować:** [ʰnam.pam s·i] PF CZ. np. *ngampam si* (utworzone z *ngampam rym*)
- rysować, ilustrować:** [w·ɛjn] PF CZ. *weyn*
- rytm:** [ʰka.to] PF RZ. *kato*
- rytuał, ceremonia, obrządek:** [sæ.ʰɛ.o.i.o] PF RZ. *säʰeoio* (utworzone z *ʰeoio* *ceremonialny*)
- rywalizacja, współzawodnictwo, konkurencja:** [ti.ʰwæ.sul] PF RZ. *tìwäsul* (utworzone z *wäsul* *rywalizować*)
- rywalizować, współzawodniczyć:** [ʰwæ.s-ul] PF CZ. np. *wäsul*
- rzecz (przedmiot, fakt, pojęcie):** [ʰu] PF RZ. *ʰu*
- rzecz pożyczona:** [sæ.ʰsɪm] PF RZ. *säsɪm* (utworzone z *sɪm* *przenieść tymczasowo od jednej osoby do drugiej*)
- rzeczownik:** [ʰtstʰo.li.ʰu] PF RZ. *tstxoliʰu* (złożenie *tstxo imię* i *liʰu słowo*)
- rzeczy:** [a.ʰju] PF RZ. *ayu* (utworzone z *ʰu* *rzecz*) forma l. mnogiej nigdy **u**
- rzeczywiście, naprawdę:** [ni.ʰŋaj] PF przysł. *ningay* (utworzone z *ngay* *prawdziwy*)
- rzeka:** [kil.ʰvan] PF RZ. *kilvan*
- rzeźbione w drewnie itd.), gogle (wykonane z owadzich skrzydeł:** [ʰɾɛn.tɛn] PF RZ. *ɾɛn-ten*
- rzucać:** [ʰtsɾ·ɛ.ʰi] PF CZ. prz. *tsɾeʰi*
- równie, jak, tak jak, tak samo:** [ʰtɛŋ.fja] PF spój. *tengfya* (złożenie *teng taki sam* i *fyaʰo sposób, droga*)
- równie, jak, tak jak, tak samo:** [ni.ʰtɛŋ.fja] PF przysł. *nìtengfya* (utworzone z *tengfya jak, tak jak, równie, tak samo* (spój.))
- również, też, także:** [kopʰ] PF przysł. *kop*
- równina, otwarty teren, płaszczyna:** [ʰtʰa.jo] PF RZ. *txayo*
- równo, identycznie, tak samo:** [ni.ʰɛŋ] PF przysł. *nìʰeng* (utworzone z *ʰengeng równy*)
- równowaga (w pojęciu ogólnym), harmonia:** [ti.ʰmɛ.ʰɛm] PF RZ. *tìmeʰem* (utworzone z *meʰem harmonious*)
- Równowaga Życia:** [ɾɛj.ʰɛŋ] PF RZ. *reyʰeng* (utworzone z *rey życie*)
- równy:** [ʰɛŋ.ɛŋ] PF przym. *ʰengeng*
- równy, taki sam:** [tɛŋ] PF przym. *teng*
- różnica:** [ti.ʰkɛ.tɛŋ] PF RZ. *tiketeng* (złożenie *kie nie* i *teng taki sam*)
- ręka:** [ʰtsjokʰ] PF RZ. *tsyokx*
- rękawiczka:** [hawn.ʰtsjokʰ] PF RZ. *hawntsyoqx* (złożenie *hawnu chronić, osłaniać* i *tsyokx*)

- ręka*)
- sad:** [ti.kɛ.'ft'o.ŋaʔ] *PF* adj. *tikeftxonga'* (utworzone z *keftxo unhappy*) nfp.
- sadness:** [ti.kɛ.'ft'o] *PF* n. *tikeftxo* (utworzone z *keftxo unhappy*)
- samotnie (w pojedynkę):** [ni.'ʔaw.tu] *PF* przysł. *nì'awtu* (złożenie 'aw jeden i tute człowiek, osoba)
- samozachwyt (znaczenie negatywne), pycha:** [sno.'nɪ.a] *PF* rz. *snonrra* (złożenie *sno swój własny* i *nrda duma*)
- sand:** [nɛ.ni] *PF* n. *neni*
- savory, umami, rich:** [fwaŋ] *PF* przym. *fwaŋ*
- scale (pulling entire body up), climb:** [tsj·il] *PF* vtr. *tsjil*
- schody, układ powierzchni po której da się wejść:** [sna.'ji] *PF* rz. *snayì* (utworzone z *yì poziom*)
- schorzenie, choroba:** [sæ.'sp'in] *PF* rz. *säspxin* (utworzone z *spxin chory*)
- schronienie, azyl, bezpieczne miejsca:** [ʔon.ʔsɛŋ] *PF* rz. *zongtseng* (złożenie *zong bronić, ratować* i *tseng miejsce*)
- schronienie, przestrzeń własna:** [sno.mo] *PF* rz. *snomo* (złożenie *sno swój własny* i *mo przestrzeń*)
- schwytnie, pojmnie:** [ti.spɛ.'ʔɛ] *PF* rz. *tìspe'e* (utworzone z *spe'e schwytać*)
- ściana, powierzchnia pionowa:** [k'ɛm.jo] *PF* rz. *kxemyo* (złożenie *kxem być pionowym* i *yo powierzchnia*)
- scientist:** [ti.fti'a.tu kì.'fkɛj.jæ] *PF* n. *tiftiatu kifkeyä* (złożenie *tiftiatu researcher* i *kifkey world*)
- ścieżka, sposób, zwyczaj:** [ʔja.'ʔo] *PF* rz. *fya'o*
- screech, noise, ugly or unpleasant sound:** [væ.pam] *PF* n. *väpam* (utworzone z *vä unpleasant to the senses* oraz *pam sound*)
- sedno, cecha, znamię, właściwość, charakterystyka, przejaw, aspekt:** [sjon] *PF* rz. *syon*
- sedno; natura czegoś wynikająca z cech; najczęściej tłumaczone jako osobowość, nieodłączny element, esencja:** [ran] *PF* rz. *ran*
- sekretnie, tajemniczo, w tajemnicy:** [ni.'wan] *PF* przysł. *nìwan* (utworzone z *wan chować*)
- seksualnie, przyjemny, miły (fizycznie):** [mo.'wan] *PF* przym. *mowan*
- sekunda, chwila:** [hi.kɪ] *PF* rz. *hikrr* (złożenie *hi'i mały, nieduży* i *krr czas*)
- sekunda, krótka chwila:** [swaw.ʔsɪpʔ] *PF* rz. *swawotsyip* (utworzone z *swaw chwila*)
- selfishness, individuality (negative connotation):** [ti.'ʔaw.po] *PF* n. *tì'awpo* (utworzone z 'awpo one individual)
- sen:** [u.nil] *JC* rz. *unil*
- sensownie, logicznie:** [ni.'lun] *PF* przysł. *nìlun*
- serce:** [t'ɛʔ.'lan] *PF* rz. *txe'lan*
- serwowany posiłek, kolacja, obiad:** [wu.ʔso] *PF* rz. *wutso*
- sezonowy (o jedzeniu, roślinach lub zwierzętach):** [ki.'mar] *PF* przym. *kìmar*
- shaman:** [ti.'re.tu] *PF* n. *tiretu* (utworzone z *ti-rea spirit* oraz *tute person*)
- shape, form:** [ʔon] *PF* n. 'on
- shelf:** [ʔjan.ji] *PF* n. *fyanjì* (złożenie *fyan constructed device for keeping something off the ground and clean* i *yì shelf, ledge, level, step, rung*)
- shell (from the ocean):** [sum] *PF* n. *sum*
- shove, kick:** [p'·ɛkʔ] *PF* vtr. *pxek*
- siadać:** [h·ɛju] *PF* cz. np. *heyn*
- siedem:** [ki.næ] *PF* licz. *kinä*
- silny (emocjonalnie, duchowo, nie fizycznie) pewny:** [sej.'k'ɛl] *PF* przym. *seykxel*
- silny (fizycznie):** [t'ur] *PF* przym. *txur*
- single-person hammock:** [sno.ni.vi] *PF* n. *snonivi* (złożenie *sno his/her self* i *nivi sleeping hammock*)
- siniak, skaleczenie, draśnięcie:** [sk'ir.ʔsɪpʔ] *PF* rz. *skxirtsyip* (utworzone z *skxir rana*)
- siostra:** [ʔsmu.kɛ] *PF* rz. *tsmuke* (utworzone z *tsmuk rodzeństwo*)
- siódmy:** [ki.vɛ] *PF* przym. *kive* (utworzone z *kinä siedem*)
- sięgać (po coś):** [w·o] *PF* cz. prz. *wo*
- siła:** [ti.'t'ur] *PF* rz. *tìtxur* (utworzone z *txur silny*)
- skakać:** [sp·æ] *PF* cz. *spä*
- skaleczenie, draśnięcie, siniak:** [sk'ir.ʔsɪpʔ] *PF* rz. *skxirtsyip* (utworzone z *skxir rana*)
- skaza, wada, deformacja:** [ʔɛʔ.ran.vi] *PF* rz. *fe'ranvi* (utworzone z *fe'ran wypaczenie*)
- skała, kamień:** [ʔsk'ɛ] *PF* rz. *tskxe*
- sklaniać do śpiewu, grać muzykę:** [ɛj.'kol] *PF* cz. prz. *reykol* (utworzone z *rol śpiewać* oraz «eyk» *wrostek strony sprawczej*)

- skończony, ograniczony:** [t'ɛw.ŋaʔ] *PF*
przym. *txewŋga'* (złożenie *txew* granica, koniec i *nga'* zawierać)
- skończony, zrobiony:** [ha.'sɛj] *PF* przym. *hasɛy*
- skrupulatność, zwracanie uwagi na szczegóły:** [ti.'no] *PF* rz. *tino*
- skrupulatny, skupiony na szczegółach (o osobie):** [lɛ.'no] *PF* przym. *leno*
- skrzydło:** [tsjal] *PF* rz. *tsyal*
- skręcać, obracać:** [m·m] *PF* CZ. np. *mìn Mìn ne ftärpa* Skręć w lewo
- skull:** [tɛk.rɛ] *PF* n. *tekre*
- skupać się, koncentrować się:** [k·an.fɪl] *PF* CZ. np. *kanfpil* (złożenie *kan* zamierzać i *fpil* myśleć)
- skupiać się, specjalizować się, być szczególnie zainteresowanym:** [k·an.ʔ·m] *PF* CZ. prz. *kan'in* (złożenie *kan* być zajęтым i 'in be busy)
- skupiony na szczegółach (o osobie), skrupulatny:** [lɛ.'no] *PF* przym. *leno*
- skóra:** [taʔ.lɛŋ] *PF* rz. *ta'leng*
- skóra (wyprawiona):** [flawk'] *PF* rz. *flawkx*
- sleeping hammock (general term):** [ni.vi] *PF* n. *nivi*
- smak (czegoś):** [sur] *PF* rz. *sur*
- smak (zmysł):** [ɛwk.tswɔ] *PF* rz. *ewktswo* (utworzone z *ewku* odczuwać smak)
- small stone polished smooth by natural forces, pebble:** [tsk'ɛ.vi] *PF* n. *tskxevi* (utworzone z *tskxe* rock, stone)
- smooth (for motion), steady:** [lɛɾ] *PF* adj. *ler*
- snack, light meal:** [tsjɛj] *PF* n. *tsyey*
- snow field:** [hɛɾ.t'a.jo] *PF* n. *hertxayo* (utworzone z *herwì* snow oraz *txayo* field)
- snub:** [sæ.'jæk'] *PF* n. *säyäkx* (utworzone z *yäkx* not notice, ignore, snub)
- snub, not notice, ignore:** [j·æk'] *PF* vtr. *yäkx*
- snubbing, lack of notice:** [ti.'jæk'] *PF* n. *tìyäkx* (utworzone z *yäkx* not notice, ignore, snub)
- sobota:** [tr.'ki.vɛ] *PF* rz. *trrkive* (złożenie *trr* dzień i *kive* siódmy)
- socially unacceptable, coarse, vulgar:** [ræp.'tum] *PF* adj. *räptum*
- solicit agreement:** [ko] *PF* part. *ko*
- solid, not hollow:** [vawt'] *PF* adj. *vawt*
- solidnie, trwale, dokładnie:** [nik.lo.'nu] *PF* przysł. *nìklonu* (utworzone z *ke lonu* nie uwolnić) dosł.: 'nie wypuszczając'
- solidność, wiarygodność, pewność:** [ti.'mal] *PF* rz. *timal* (utworzone z *mal* godny zaufania)
- song cord:** [waj.tɛ.lɛm] *PF* n. *waytelem* (złożenie *way* song i *telem* cord)
- sorrow:** [jɛŋ.'wal] *PF* n. *yengwal*
- space, open or borderless area:** [ŋip'] *PF* n. *ngip*
- spadać na ziemię, lądować:** [kl.'p·æ] *PF* CZ. np. *klpä* (złożenie *klte* ziemia i *pähem* przybywać)
- spać:** [h·a.h·aw] *PF* CZ. np. *hahaw*
- spaść:** [z·up'] *PF* CZ. np. *zup*
- speaker:** [pl.'t'ɛ.ju] *PF* n. *plltxeyu* (utworzone z *plltxe* speak)
- specjalizować się, skupiać się, być szczególnie zainteresowanym:** [k·an.ʔ·m] *PF* CZ. prz. *kan'in* (złożenie *kan* być zajęтым i 'in be busy)
- specjalny, wyjątkowy:** [zɛj] *PF* przym. *zey*
- spekulatywny, intuicyjny, oparty na domysłach:** [lɛ.'ʔɛn] *PF* przym. *le'en* (utworzone z 'en domysł) nł
- spierać się, klócić się, kwestionować:** [wæ.'t·ɛ] *PF* CZ. prz. *wäte*
- spieszyć się:** [win sæ.'p·i] *PF* CZ. np. *win säpi* (złożenie *win* szybki i s«äp»i robić (w stronie zwrotnej))
- spirala:** [ʔi.'hɛ.ju] *PF* rz. *'ihɛyu*
- spit out, spit:** [hi·up'] *PF* vin., vtr. *hiup*
- spit, spit out:** [hi·up'] *PF* vin., vtr. *hiup*
- spić się, być pijanym:** [t·o·u] *PF* CZ. np. *rou* (przykład uzycia: *rou fa pxir*)
- spodziewać się, oczekiwać:** [sɛɛ.'f·ɛj] *PF* CZ. prz., CZ. np. *srefey* (złożenie *sre+* przed (o czasie) i *pey* czekać)
- spoglądać, patrzeć na:** [n·m] *PF* CZ. prz. *nìn*
- spokojnie, pokojowo:** [nim.'wɛj] *PF* przysł. *nimwey* (utworzone z *mawey* spokojny)
- spokojny:** [ma.'wɛj] *CM* przym. *mawey*
- spokojny, szczęśliwy, radosny, przyjemny:** [lɛ.'fpom] *PF* przym. *lefpom* (utworzone z *fpom* dobrobyt) nł
- spokój:** [tam 'tam] *M* wykrz. *tam tam*
- spokój, dobrobyt, radość:** [fpom] *PF* rz. *fpom*
- spomiędzy:** [ta.'kip'] *PF* przyim. *takip-* (złożenie *ta* od i *kip-* wśród)

- spora część, większość:** [t'am. 'p'i] *PF* RZ. *txam-pxi* (utworzone z *txan* duży)
- sporny, kłótkiwy:** [lɛ.wæ.'tɛ] *PF* przym. *lewäte* (utworzone z *wäte* kłócić się)
- sport, ćwiczenia fizyczne:** [u.'van lɛ.'tok'] RZ. *uwan letokx* (złożenie *uwan* gra i *letokx* cielesny, fizyczny)
- spostrzegać, czuć, odczuwać:** [ʔ.ɛ.f.u] *PF* CZ. prz. 'efu
- sposób gotowania, kuchnia:** [ti.'ʔɛm] *PF* RZ. *t'i'em* (utworzone z 'em gotować)
- sposób myślenia:** [ʔpɪl.fja] *PF* RZ. *ʔpɪlfya* (złożenie *ʔpɪl* myśleć i *fya'o* ścieżka, droga)
- sposób życia, kultura:** [ʔɛj.fja] *PF* RZ. *reyfya* (złożenie *rey* życie i *fya'o* sposób, droga)
- sposób, sztuczka, naciągnięcie, podstęp, chwyt:** [ʔiŋ.jɛn.tɕɪpʔ] *PF* RZ. *ɪŋyentsyɪp* (utworzone z *ɪŋyen* poczucie tajemnicy)
- spotkanie:** [ul.'t'a] *PF* RZ. *ultxa*
- spotkać przypadkiem (ii), natknąć się:** [ul.'t'a.r.un] *PF* CZ. prz. *ultxarun* (złożenie *ultxa* spotkanie i *run* znajdować)
- spotykać się celowo (używa hu z):** [ul.'t'a 's:i] *PF* CZ. np. *ultxa si* (utworzone z *ultxa* spotkanie)
- spotykać się, spędzać czas ze sobą:** [ʔk.æ.tɛŋ] *PF* CZ. np. *käteng*
- społeczne lub osobiste), wsparcie (emocjonalne):** [ti.'slan] *PF* RZ. *tɪslan* (utworzone z *slan* wspierać) tɪ
- społecznie lub osobiście), wspierać (emocjonalnie):** [sl.an] *PF* CZ. prz. *slan* tɪ
- spośród:** [ta.'fkɪpʔ] *PF* przym. *tafkɪp-* (złożenie *ta* od i *fkɪp-* pośród)
- spragniony:** [væŋ] *PF* przym. *väng*
- sprawdzać, badać:** [ʔfm.ɛ.t.okʔ] *PF* CZ. *fmetok*
- sprawdzać, badać:** [st.ɛ.'ft'.aw] *PF* CZ. prz. *stɛftxaw*
- sprawiedliwość:** [tɪm.'wi.æ] *PF* RZ. *tɪmwiä* (utworzone z *muiä* sprawiedliwy)
- sprawiedliwy, właściwy, poprawny, odpowiedni:** [mu.'i.æ] *PF* przym. *muiä*
- sprytnie, inteligentnie:** [ni.'ka.nu] *PF* przysł. *nikanu* (utworzone z *kanu* sprytny, inteligentny)
- sprytny, inteligentny:** [ʔka.nu] *PF* przym. *kanu* tɪ
- sprytny, mądry:** [sil.'ron.sem] *PF* przym. *sil-ronsem* (złożenie *siltsan* dobry i *ronsem* umysł)
- sprzeczką, kłótnia, spór, nieporozumienie:** [ti.wæ.'tɛ] *PF* RZ. *tɪwäte* (utworzone z *wäte* kłócić się)
- sprzątać, organizować:** [vɛ.zɛj.'ko] *PF* CZ. prz. *vezeyko* (utworzone z *vezo* być uporządkowanym)
- sposób, zwyczaj, ścieżka:** [ʔja.ʔo] *PF* RZ. *fya'o*
- spód, dno:** [ʔkɪ.pa] *PF* RZ. *klɪpa*
- spór, kłótnia, sprzeczką, nieporozumienie:** [ti.wæ.'tɛ] *PF* RZ. *tɪwäte* (utworzone z *wäte* kłócić się)
- spółgłoska ejektywna, ejektyw:** [p'or.pam] *PF* RZ. *pxorpam* (złożenie *pxor* eksplodować i *pam* dźwięk)
- spóźniony, późny:** [lɛ.'hawŋ.kɪ] *PF* przym. *le-hawŋkɪr* (utworzone z *hawŋkɪr* za późno)
- spędzać czas ze sobą, spotykać się:** [ʔk.æ.tɛŋ] *PF* CZ. np. *käteng*
- stan przebudzenia, czyjność:** [ti.'t'ɛn] *PF* RZ. *tɪtxen* (utworzone z *txen* przebudzony)
- stan, forma, sytuacja:** [ti.'fkej.tokʔ] *PF* RZ. *tɪfkeytok* (utworzone z *fkeytok* istnieć)
- starać się, próbować, usiłować:** [m.ajʔ] *PF* CZ. prz. mod. *may'*
- staruszek:** [ʔko.ak.tan] *PF* RZ. *koaktan* (utworzone z *koak* stary)
- staruszka:** [ʔko.ak.tɛ] *PF* RZ. *koakte* (utworzone z *koak* stary)
- stary (o istotach żywych):** [ʔko.akʔ] *PF* przym. *koak*
- stary, dawny:** [ʔspu.win] *PF* przym. *spuwin* nɪ
- starzec (osoba stara):** [ʔko.ak.tu] *PF* RZ. *koaktu* (utworzone z *koak* stary)
- statycznie:** [nik.'æ.tɪpʔ] *PF* przysł. *nik'ärɪp* (utworzone z *ke ärɪp* nie ruszać) dosł. 'nie ruszając'
- staw:** [til] *PF* RZ. *til*
- stawać się możliwym, mieć możliwość:** [ʔts.un.sl.u] *PF* CZ. np. *tsunslu* (złożenie *tsun* móc, być w stanie i *slu* stawać się)
- stać:** [ʔkɪ.'k'.ɛm] *PF* CZ. np. *klɪkxɛm*
- stać się, zdarzyć się:** [l.ɛn] *PF* CZ. np. *len*
- stały ład, ziemia, grunt:** [at'.k'ɛ] *PF* RZ. *atxkxɛ*
- steadily:** [ni.'lɛɪ] *PF* adv. *nɪlɛɪ* (utworzone z *ler* steady, smooth)
- steady, smooth (for motion):** [lɛɪ] *PF* adj. *ler*
- step (in an instruction), task, errand:** [tɪm.vɪ] *PF* n. *tɪmvi*

- sterta, zbiór, grupa, przedział:** [ˈsna.ʔo] *PF* RZ. *sna'o* nł
- stool, chair, bench; any tool or device to facilitate sitting:** [sɛjn] *PF* n. *seyn* (utworzone z *sä'o* *tool* oraz *heyn* *sit*)
- stopa:** [ˈvɛ.nu] *PF* RZ. *venu*
- stopień swobody (ciasność, luźność):** [ʔɛ.k'i.num] *PF* RZ. *'ekxinum* (złożenie *'ekxin* *ciasny* i *um* *luźny*)
- stopień, pułka, krawędź, poziom, szczebel:** [ji] *PF* RZ. *yì* (Może być użyte jako metafora w odniesieniu do poziomu rzeczy skalowalnych - wszystko co może mieć poziomy lub stopnie, poziom wody, temperatury, talentu, gniewu, itp.)
- store, put away:** [n.op'] *PF* vtr. *nopx*
- stosować, używać:** [s.aɾ] *PF* CZ. prz. *sar*
- strach:** [ˈt'o.pu] *PF* RZ. *txopu*
- straight ahead, in a straight line:** [ni.'jɛj.fja] *PF* adv. *nìyeyfya* (utworzone z *yeyfya* *straight line*)
- straight line:** [jɛj.fja] *PF* n. *yeyfya* (utworzone z *yey* *straight* oraz *fya'o* *path*)
- straight to the point, directly:** [ni.'jɛj] *PF* adv. *nìyey* (utworzone z *yey* *straight*)
- straszny, przerażający:** [t'ɛwm] *PF* przym. *txewm*
- straszny, przerażający:** [ˈsnɛw.sjɛ] *PF* przym. *snewsye* (złożenie *snew* *zacieśniać* i *syeha* *oddech*)
- strata:** [ti.'snajt'] *PF* RZ. *tìsnaytx* (utworzone z *snaytx* *tracić*)
- streszczenie, zarys:** [ˈvuɾ.vi] *PF* RZ. *vurvi* (utworzone z *vur* *opowieść*)
- stretcher:** [ˈtut.sɛ.na] *PF* n. *tutsena* (złożenie *tute* *person* i *sähena* *carrier*)
- stroić się, przyzdabiać:** [i.'o.i s-i] *PF* CZ. np. *ioi si* (utworzone z *ioi* *ozdoba*)
- strona:** [ˈpa.ʔo] *PF* RZ. *pa'o*
- strona prawa:** [ˈski.ɛm.pa] *PF* RZ. *skiempa* (złożenie *skien* *prawy* i *pa'o* *strona*)
- strumień:** [ˈpa.j.fja] *PF* RZ. *payfya* (złożenie *pay* *woda* i *fya'o* *ścieżka, droga*)
- strzała:** [swi.'zaw] *PF* RZ. *swizaw*
- strzelać:** [t.ɛm] *PF* CZ. np. *tem*
- strzelać:** [t.ol.'t.ɛm] *PF* CZ. prz. *toltem*
- strzelać, zgadywać:** [ˈʔɛn 's-i] *PF* CZ. np. *'en si* (utworzone z *'en* *domysł*)
- strój użytkowy, roboczy:** [p'ɛn] *PF* RZ. *pxen*
- student, uczeń:** [ˈnu.mɛ.ju] *PF* RZ. *numeyu* (utworzone z *nume* *uczyć*)
- studia, nauka:** [ti.fti'.a] *PF* RZ. *tiftia* (utworzone z *ftia* *studiować*)
- studiować, uczyć się:** [ft.i.'a] *PF* CZ. prz. *ftia*
- studnia:** [ra.'mu.noŋ] *PF* RZ. *ramunong*
- stwierdzenie, oświadczenie:** [sæ.pl.'t'ɛ] *PF* RZ. *säplltxe* (utworzone z *plltxe* *speak*)
- stworzenie, akt stworzenia:** [ti.'ŋop'] *PF* RZ. *tìngop* (utworzone z *ngop* *tworzyć*)
- stworzenie, istota:** [swi.'ræ] *PF* RZ. *swirä*
- style:** [ˈlup.ra] *PF* n. *lupra*
- stępiony, tępy:** [fwɛm] *PF* przym. *fwem*
- subiektywnie istotny, osobisty:** [t'an.wa.'wɛ] *PF* przym. *txanwawe* (złożenie *txan* *duży* i *wawe* *waga*)
- sublime in style, exquisite:** [ˈfjo.lup'] *PF* adj. *fyolup* (złożenie *fyole* *sublime* i *lupra* *style*)
- substytut, część zamienna:** [sæ.'rawn] *PF* RZ. *säravn* (utworzone z *rawn* *wymieniać*)
- subtelność, delikatność:** [ti.'flɾ] *PF* RZ. *tiflrr* (utworzone z *flrr* *łagodny*)
- subtelny, łagodny, delikatny (odnośnie ludzi lub rzeczy):** [flɾ] *PF* przym. *flrr*
- suchy:** [u.'k'o] *PF* przym. *ukxo*
- sugerowanie:** [ti.'mok'] *PF* RZ. *tìmok* (utworzone z *mok* *sugerować*)
- sugerować:** [m.ok'] *PF* CZ. prz. *mok*
- sugestia:** [sæ.'mok'] *PF* RZ. *sämok* (utworzone z *mok* *sugerować*)
- sukces, powodzenie (jednorazowe zakonczenie czegoś powodzeniem):** [sæ.'flæ] *PF* RZ. *säflä* (utworzone z *flä* *powodzić się*)
- sukces, powodzenie (w pojęciu ogólnym):** [ti.'flæ] *PF* RZ. *tiflä* (utworzone z *flä* *powodzić się*)
- sunąć, ślizgać się:** [fw-i] *PF* CZ. np. *fwi*
- sweet berry (term of endearment):** [pa.ska.'lin] *PF* n. *paskalin* (utworzone z *pasuk* *berry* oraz *(a)kalin* *sweet*)
- swobowny, luźny:** [um] *PF* przym. *um*
- swędzieć:** [ˈfk'.a.k.ɛ] *PF* CZ. *fkxake*
- syczeć:** [o.'iss s-i] *PF* CZ. np. *oïss si* (utworzone z *oïss* *wyrażenie gniewu*)
- sycący:** [ˈjɛ.hak'] *PF* przym. *yehakx* (utworzone z *ye* *zaspokojony* oraz *ohakx* *głodny*)
- syn:** [ˈʔi.tan] *JC,PF* RZ. *'itan*
- sypać, lać:** [sl-o.'an] *PF* CZ. prz. *sloan*

- sytuacja, stan, forma:** [ti.'fkej.tok⁷] *PF* rz. *tif-keytok* (utworzone z **fkeytok** *istnieć*)
- szacunek:** [lɛ.i.o.'a.ɛ] *PF* rz. *leioae*
- szal, narzuta, peleryna:** [ʔa.rɛ] *PF* rz. *'are*
- szaleństwo, głupota, obłąd:** [kɛ.'jɛ.ʔuŋ] *PF* rz. *keye'ung*
- szalony, obłąkany:** [lɛk.'jɛ.ʔuŋ] *PF* przym. *le-kye'ung* (utworzone z **keye'ung** *szaleństwo*)
- szanować, darzyć szacunkiem:** [lɛ.i.o.'a.ɛ s-i] *PF* cz. np. *leioae si* (utworzone z **leioae** *szacunek*)
- szansa, możliwość:** [sk'om] *PF* rz. *skxom*
- szarość:** [ʔul.pin] *PF* rz. *ngulpin* (utworzone z **ngul** *szary*)
- szary, bury, bezbarwny:** [ʔul] *PF* przym. *ngul*
- szarża:** [k'ɿ] *PF* rz. *kxll*
- szarżować:** [k'ɿ 's-i] *PF* cz. np. *kxll si* (utworzone z **kxll** *szarża*)
- szczebel, pułka, krawędź, poziom, stopień:** [ji] *PF* rz. *yì* (Może być użyte jako metafora w odniesieniu do poziomu rzeczy skalowalnych - wszystko co może mieć poziomy lub stopnie, poziom wody, temperatury, talentu, gniewu, itp.)
- szczegółowo, gruntownie, wylewnie:** [ni.'no] *PF* przysł. *nino*
- szczelina, przerwa:** [mek.tɛŋ] *PF* rz. *mekt-seng* (złożenie **mek** *pusty* i **tseng** *miejsce*)
- szczyćcie, okazja:** [sʃaj.vi] *PF* rz. *syayvi* (utworzone z **syay** *los*)
- szczęśliwie, wesoło:** [nɛt.rɪp⁷] *PF* przysł. *netrip*
- szczęśliwy, spokojny, radosny, przyjemny:** [lɛ.'fpom] *PF* przym. *lefpom* (utworzone z **fpom** *dobrobyt*) nl
- szegółowy, dokładny, zawiły:** [hi.'no] *PF* przym. *hino*
- szept:** [sæ.'tsɿ.syi] *PF* rz. *sätsisyì* (utworzone z **tsisyì** *szeptać*)
- szeptać:** [tsɿ.syi] *PF* cz. np. *tsisyì*
- szeptem:** [ni.'tsɿ.syi] *PF* przysł. *nìtsisyì* (utworzone z **tsisyì** *szeptać*)
- szeroki:** [slo.a] *PF* przym. *sloa*
- szerokość:** [slo.'snɛp⁷] *PF* rz. *slosnep* (utworzone z **snep** *wąski*)
- sześć:** [pu.kap⁷] *PF* licz. *pukap*
- sześćdziesiąt cztery:** [zam] *PF* licz. *zam*
- szkielet:** [sna.'t'æ.rɛm] *PF* rz. *snatxärem* (złożenie **sna'o** *zbiór*, *grupa* i **txärem** *kość*)
- dosł. *'zbiór kości'*
- szkolenie, ćwiczenie:** [tsk'ɛ.kɛŋ] *PF* rz. *tskxekeng*
- szkoła:** [num.tɛŋ] *PF* rz. *numtseng* (złożenie **nume** *uczyć* i **tseng** *miejsce*)
- szlachetny, wielki:** [nawm] *PF* przym. *nawm*
- szlochać, płakać:** [tsŋ.aw.v-ik⁷] *PF* cz. np. *tsngawvik*
- sznur:** [tɛ.'lɛm] *PF* rz. *telem*
- szorstki, nierówny:** [ɛk'.t'u] *PF* przym. *ekx-txu*
- szuczka, sposób, naciągnięcie, podstęp, chwyt:** [iŋ.jɛn.tɕip⁷] *PF* rz. *ingyentsyip* (utworzone z **ingyen** *poczucie tajemnicy*)
- szukać:** [fw.ɛw] *PF* cz. prz. *fwew*
- szybki:** [win] *PF* przym. *win*
- szybko:** [ni.'win] *PF* przysł. *nìwin* (utworzone z **win** *szybki*)
- szyja:** [pɛwn] *PF* rz. *pewn*
- szykować:** [h-awl] *PF* cz. prz. *hawł*
- szósty:** [pu.vɛ] *PF* przym. *puve* (utworzone z **pukap** *sześć*)
- słabo, luźno:** [ni.'mɛjp⁷] *PF* przysł. *nimeyp* (utworzone z **meyp** *słaby*)
- słabość:** [ti.'mɛjp] *PF* rz. *tìmeyp* (utworzone z **meyp** *słaby*)
- słaby:** [mɛjp⁷] *PF* przym. *meyp*
- słaby:** [snu.mi.na] *CP* przym. *snumina* tl (osoba słaba, schorowana, nie w pełni sił)
- słodki w smaku:** [ka.'lin] *PF* przym. *kalin*
- słodki, czarujący, ujmujący:** [ho.na] *PF* przym. *hona*
- słony:** [wip⁷] *PF* przym. *wip*
- słowo:** [li.ʔu] *PF* rz. *li'u*
- słońce:** [tsaw.kɛ] *PF* rz. *tsawke*
- słuch:** [stawm.tswɔ] *PF* rz. *stawmtswo* (utworzone z **stawm** *słyszec*)
- słuchać:** [t-ŋ 'mik.jun] *PF* cz. np. *tìng mikyun* (utworzone z **tìng** *dać* oraz **mikyun** *ucho*)
- słuchać, nasłuchiwać:** [j.u.n-ɛ] *PF* cz. prz. *yune*
- służba, usługa:** [ki.tɛ.'ʔɛ] *PF* rz. *kite'e*
- służyć, usługiwać:** [ki.tɛ.'ʔɛ 's-i] *PF* cz. np. *kì-te'e si* (utworzone z **kite'e** *służba, usługa*)
- słynąć, być znanym:** [t'an.'r-o.ʔ-a] *PF* cz. np. *txanro'a* (złożenie **txan** *duży* i **ro'a** *imponować*)
- słyszec:** [st-awm] *PF* cz. prz. *stawm*

- ta (osoba lub rzecz):** [ˈfi.po] *PF* zaim. *fipo* (utworzone z **po** *on, ona, ono*)
- ta (rzecz):** [fi.ˈʔu] *PF* zaim. *fi’u* (utworzone z **’u** *rzecz*)
- ta dwójka, tych dwoje:** [ˈmɛ.fo] *PF* zaim. *me-fo* (utworzone z **me+** *przedrostek l. podwójnej* oraz **po** *on, ona, ono*)
- ta, ten, to (o czynności):** [fi.ˈkɛm] *PF* zaim. *fi-kem* (utworzone z **kem** *czynność, dokonanie*)
- table, elevated utilitarian surface:** [ˈfjan.jo] *PF* n. *fyanyo* (złożenie **fyan** *constructed device for keeping something off the ground and clean* i **yo** *surface*) Note: colloquially, **yo** can be used in place of **fyanyo**.
- tacky, in poor taste:** [ˈfɛ.lupˀ] *PF* adj. *fe’lup* (złożenie **fe’** *bad* i **lupra** *style*)
- tajemnica, zagadka:** [iŋ.jɛn.tsim] *PF* rz. *ingyentsim* (złożenie **ingyen** *poczucie tajemnicy* i **tsim** *źródło*)
- tajemniczo, sekretnie, w tajemnicy:** [ni.ˈwan] *PF* przysł. *nìwan* (utworzone z **wan** *chować*)
- tajemniczo, w niezrozumiały sposób:** [ˈniŋ.jɛn] *PF* przysł. *nìngyen* (utworzone z **ingyen** *poczucie tajemnicy*)
- tajemniczy, niezrozumiały, zagadkowy:** [iŋ.jɛ.ŋaʔ] *PF* przym. *ingyenga’* (utworzone z **ingyen** *poczucie tajemnicy*)
- tak:** [ˈsra.nɛ] *PF* part., wykrz. *srane*
- tak (bardzo)... ,że:** [ˈkum.a] *PF* spój. *kuma* (utworzone z **kum** *wynik*) poprzedza zdanie podrzędne stopnia i miary, np.: ‘Lu poe sevin niftxan kuma yawne slołu oer’ (*Była tak piękna, że się w niej zakochałem.*); patrz też ‘akum’
- tak (potocznie):** [sran] *PF* part., wykrz. *sran*
- tak ajk jest znany, w znany sposób:** [ni.aw.ˈno.mum] *PF* przysł. *niawnomum* (utworzone z «**awn**» *wrostek imiesłowu przymi-otnikowego biernego* oraz **omum** *wiedzieć*)
- tak badzo, tak:** [fi.ˈt’an] *PF* przysł. *fitxan* (utworzone z **txan** *duży*)
- tak bardzo, tak:** [ni.ˈft’an] *PF* przysł. *niftxan* (utworzone z **fitxan** *tak, tak badzo*)
- tak jak, jak, równie, tak samo:** [ˈtɛŋ.fja] *PF* spój. *tengfya* (złożenie **teng** *taki sam* i **fya’o** *sposób, droga*)
- tak jak, jako:** [p’ɛl] *PF* przyim. *pxel-*
- tak jak, równie, jak, tak samo:** [ni.ˈtɛŋ.fja] *PF* przysł. *nìtengfya* (utworzone z **tengfya** *tak jak, równie, tak samo* (spój.))
- tak samo, jak, tak jak, równie:** [ˈtɛŋ.fja] *PF* spój. *tengfya* (złożenie **teng** *taki sam* i **fya’o** *sposób, droga*)
- tak samo, równie, jak, tak jak:** [ni.ˈtɛŋ.fja] *PF* przysł. *nìtengfya* (utworzone z **tengfya** *tak jak, równie, tak samo* (spój.))
- tak samo, równo, identycznie:** [ni.ˈʔɛŋ] *PF* przysł. *nì’eng* (utworzone z **’engeng** *równy*)
- tak samo, też, podobnie:** [ni.ˈtɛŋ] *PF* przysł. *nìteng* (utworzone z **teng** *taki sam*)
- tak, tak badzo:** [fi.ˈt’an] *PF* przysł. *fitxan* (utworzone z **txan** *duży*)
- tak, tak bardzo:** [ni.ˈft’an] *PF* przysł. *niftxan* (utworzone z **fitxan** *tak, tak badzo*)
- taki:** [na.fi.ˈʔu] *PF* przym. *nafi’u* (złożenie **na** *jak* i **fi’u** *to*)
- taki sam, równy:** [tɛŋ] *PF* przym. *teng*
- taki sobie, kiepski, mierny, lichy, pośledni:** [kɛ.ˈsran] *PF* przym. *kesran* (złożenie **ke** *nie* i **sran** *tak*) (Pochodzenie tego słowa nie jest jasne⁵. Możliwe, iż pierwotnie brzmiało ono *kesrankekehe* dosł. ‘nie tak, nie nie’ w odniesieniu, że dana akcja nie została dokonana ani właściwie, ani niewłaściwie, a z biegiem czasu uległo skruceniu do *kesran* oraz znaczenie uległo rozszerzeniu do opisywania pośledniej jakości)
- taktowny, uprzejmy, troskliwy:** [ˈtstun.wi] *PF* przym. *tstunwi*
- także, też, również:** [kopˀ] *PF* przysł. *kop*
- talent:** [ti.ˈnaw.ri] *PF* n. *tinawri* (utworzone z **nawri** *talented*)
- talented:** [ˈnaw.ri] *PF* adj. *nawri*
- tam gdzie, gdzie:** [ˈtɛ.ŋa] *PF* spój. *tsenga* (utworzone z **tseng** *miejsce*)
- tam, w tamtym miejscu:** [ˈtsa.ˈtɛŋ] or [ˈtsa.ˈtɛŋ] *PF* zaim. wsk., rz. *tsatseng* (złożenie **tsa** *tamten* i **tseng** *miejsce*)
- tamta (czyność):** [ˈtsa.kɛm] or [ˈtsa.ˈkɛm] *PF* zaim. wsk. *tsakem* (utworzone z **tsa-** *tamten* oraz **kem** *czynność*)
- tamta (rzecz):** [ˈtsa.ʔu] *PF* zaim. wsk. *tsa’u* (złożenie **tsa** *tamten* i **’u** *rzecz*)
- tamta (rzecz):** [ˈtsaw] *PF* zaim. wsk., zaim. *tsaw*
- tamta (rzecz) (ergatyw):** [ˈtsal] *PF* zaim. *tsal*

⁵Polskiemu czytelnikowi zwrot „nie tak” jest jednak znajomy (przyp. tłum.)

- tamta osoba:** [t̂sa.tu] _{PF} zaim. wsk. *tsatu* (złożenie *tsa tamten* i *tute osoba*)
- tamta, tamten, tamto:** [t̂sa.po] _{PF} zaim. *tsapo* (złożenie *tsa– tam* i *po on, ona, ono*)
- tamten, tamta, tamto:** [t̂sa.po] _{PF} zaim. *tsapo* (złożenie *tsa– tam* i *po on, ona, ono*)
- tamto:** [sat̂] _{PF} zaim. *sat* (form *tsat* z lenicją)
- tamto:** [tsat̂] _{PF} zaim. *tsat*
- tamto, tamten, tamta:** [t̂sa.po] _{PF} zaim. *tsapo* (złożenie *tsa– tam* i *po on, ona, ono*)
- task, errand, step (in an instruction):** [t̂in.vi] _{PF} n. *t̂invi*
- tata:** [ŝem.pu] _{PF} rz. *sempu* (zdrobnienie *sempul ojciec*)
- tańczyć:** [ŝf.ɛw] _{PF} cz. np. *srew*
- tchurz:** [fna.'wɛʔ.tu] _{PF} rz. *fnawe'tu* (utworzone z *fnawe' tchurzliwy*)
- tchurzliwy:** [fna.'wɛʔ] _{PF} przym. *fnawe'*
- te słowa:** [faj.'lu.ta] _{PF} rz. *fayluta* (skrótowiec *fay+li'u–t a*, forma biernika)
- tekstura, dotyk:** [zir] _{PF} rz. *zir*
- telefon:** [spul.'mok.ri] _{PF} rz. *spulmokri* (utworzone z *spule napędzać* oraz *mokri głos*)
- temperatura:** [som.'wɛw] _{PF} rz. *somwew* (utworzone z *som gorący* oraz *wew zimny*)
- ten, który:** [a] _{PF, LN} part. *a*
- ten, ta, to (o czynności):** [fi.'kɛm] _{PF} zaim. *fi-kem* (utworzone z *kem czynność, dokonanie*)
- teraz:** [set̂] _{PF} przysł. *set*
- teraźniejszość:** [ŝɛ.kr̂] _{PF} rz. *sekr̂* (złożenie *set teraz* i *kr̂ czas*)
- terytorium:** [kl̂.'p̂il.tu] _{PF} rz. *kl̂pxiltu*
- też, również, także:** [kop̂] _{PF} przysł. *kop*
- też, tak samo, podobnie:** [ni.'tɛŋ] _{PF} przysł. *n̂iteng* (utworzone z *teng taki sam*)
- then (counterfactual use):** [zɛl] _{PF} adv. *zel*
- they (singular usage) (unspecified agent), one:** [fko] _{PF} pn. *fko*
- thick, viscous, gelatinous:** [k'um] _{PF} adj. *kx-um*
- thing (physical or tangible), object:** [zum] _{PF} n. *zum*
- threat:** [k'ap̂] _{PF} n. *kxap*
- threaten:** [k'ap s-i] _{PF} vin. *kxap si* (utworzone z *kxap threat*)
- threatening:** [k'ap.ŋaʔ] _{PF} adj. *kxapŋa'* (utworzone z *kxap threat*) nfp.
- threateningly:** [ni.'k'ap̂] _{PF} adv. *n̂ikxap* (utworzone z *kxap threat*)
- tiny bite:** [t̂sjej.t̂sjip̂] _{PF} n. *tsyeytsyip* (utworzone z *tsyey snack, light meal*)
- tkacz:** [tæ.'ft'u.ju] _{PF} rz. *t̂äftxuyu* (utworzone z *t̂äftxu tkać* oraz *–yu przyrostek wykonawcy*)
- tkać:** [t.æ.'ft'u] _{PF} cz. prz. *t̂äftxu*
- to (o czynności), ten, ta:** [fi.'kɛm] _{PF} zaim. *fi-kem* (utworzone z *kem czynność, dokonanie*)
- to (with kxim):** [t̂son.ta] _{PF} conj. *tsonta* (utworzone z *tson obligation, duty, imposed requirement*) (contraction of *tsonit a*)
- to jest, innymi słowy:** [a.lu] _{PF} spój. *alu* (utworzone z *a który* oraz *lu być*) (Używane z przydawkami.)
- to the left:** [ni.'ftæf] _{PF} adv. *n̂iftär* (utworzone z *ftär left*)
- to the right:** [ni.'ski.ɛn] _{PF} adv. *n̂iskien* (utworzone z *skien right*)
- tokarz:** [min.ju] _{PF} rz. *m̂inyu* (utworzone z *m̂in obracać*)
- totem, amulet:** [lo.ʔa] _{PF} n. *lo'a*
- touch (intentionally):** [t̂i.ŋ 'zɛk.wæ] _{PF} vin. *t̂ing zekwä* (utworzone z *t̂ing give* oraz *zekwä finger*)
- tracić świadomość czegoś, gubić ślad:** [t̂a.t.ɛp̂] _{PF} cz. prz. *tatep*
- tracić, gubić:** [sn.ajt̂] _{PF} cz. prz. *snaytx*
- translation, interpretation:** [ti.'ral.'pɛŋ] _{PF} n. *t̂iralpeng* (utworzone z *ral meaning* oraz *peng tell*)
- transportation tool or device:** [ŝæ.'mu.ŋɛ] _{PF} n. *ŝämunge* (utworzone z *munge take, bring*)
Note: In compounds, the ä and e drop, yielding *–smung*
- trawa:** [zɛ.swa] _{PF} rz. *zeswa*
- trawiasty:** [lɛ.'zɛ.swa] _{PF} przym. *lezeswa* (utworzone z *zeswa trawa*)
- treasure; something rare and of great value:** [t̂sjejm] _{PF} n. *tsyeym*
- trenować, ćwiczyć:** [t̂sk'ɛ.kɛŋ 's-i] _{PF} cz. np. *tskxekeng si* (utworzone z *tskxekeng ćwiczenie*)
- trochę, mało:** [ʔa.ʔaw] _{PF} przym. *'a'aw* (Stosowane z rzeczownikami policzalnymi w l. pojedynczej.)
- trop (zwierzęcia lub człowieka), ślad:** [t̂smim] _{PF} rz. *tsm̂im*
- troskliwy, uprzejmy, taktowny:** [t̂stun.wi] _{PF} przym. *t̂stunwi*
- trucizna:** [t'um] _{PF} rz. *txum*

- trudny:** [ʔjæ.zikʷ] *PF* przym. *ngäzik*
- trudny, złożony:** [ɛp.ʔaŋ] *PF* przym. *ep'ang*
- trujący:** [t'um.ŋaʔ] *PF* przym. *txumnga'* (utworzone z *txum trucizna* oraz *nga'* *zawierać*)
- trwale, solidnie, dokładnie:** [nik.lo.'nu] *PF* przysł. *niklonu* (utworzone z *ke lonu nie uwolnić*) dosł.: 'nie wypuszczając'
- tryskać:** [ts.æʔ] *PF* cz. *tsä'*
- trzeci:** [p'ej.vɛ] *PF* przym. *pxeyve* (utworzone z *pxey trzy*)
- trzy:** [p'ej] *PF* licz. *pxey*
- trzy dni temu:** [p'ɛ.sɿ.'am] *PF* rz., przysł. *px-esrram* (utworzone z *trr dzień*)
- trzykrotnie:** [p'ɛ.lo] *PF* przysł. *pxelo* (utworzone z *pxe+ przedrostek l. potrójnej* oraz *alo raz*)
- trzymać kogoś za rękę, tulić, obejmować:** [m.ɛ.'y.am] *PF* cz. prz. *meyam*
- trzymać, chwycić:** [fj.ɛpʷ] *PF* cz. prz. *fyep*
- tulić, obejmować, trzymać kogoś za rękę:** [m.ɛ.'y.am] *PF* cz. prz. *meyam*
- tunel:** [roŋ] *PF* rz. *rong*
- turniej, konkurs, zawody:** [sæ.'wæ.sul] *PF* rz. *säwäsul* (utworzone z *wäsul rywalizować*)
- tutaj, w tym miejscu:** [fi.'tsɛŋ(ɛ)] *PF* przysł., rz. *fitseng(e)* (utworzone z *tseng miejsce*)
- tuż po:** [p'i.'maw] *PF* przym. *pximaw-* (złożenie *maw po* i *pxi dokładny*)
- tuż przed (o czasie):** [p'i.'sɛ] *PF* przym. *px-isre+* (złożenie *sre przed (o czasie)* i *pxi dokładny*)
- twardy:** [t'aʔ] *PF* przym. *txa'*
- twarz:** [kɛj] *PF* rz. *key*
- twarzy), dołeczek (na policzku:** [tsoŋ.tsjip] *PF* rz. *tsongtsyip* (utworzone z *tsong dolina*)
- tworzyć:** [ŋ.opʷ] *PF* cz. prz. *ngop*
- tworzyć, czasownik posiłkowy robić:** [s:i] *PF* si zrostek słowotwórczy
- twórca:** [ʔop.ju] *PF* rz. *ngopyu* (utworzone z *ngop tworzyć*)
- ty:** [ŋa] *PF* zaim. *nga*
- ty (forma grzecznościowa, szacowna):** [ŋɛ.'ŋa] *PF* zaim. *ngenga* (utworzone z *nga ty*)
- ty (zdrobniale):** [ŋa.tsjipʷ] *PF* zaim. *ngatsyip* (utworzone z *nga ty*)
- ty i ja, my dwaj, nas dwoje (inclusivus):** [wɛŋ] *PF* zaim. *oeng* (utworzone z *oe ja*)
- tych dwoje, ta dwójka:** [mɛ.fo] *PF* zaim. *me-fo* (utworzone z *me+ przedrostek l. podwójnej* oraz *po on, ona, ono*)
- tyczka, pręt, laska:** [swɛkʷ] *PF* rz. *swɛk*
- tydzień:** [kin.tr] *PF* rz. *kintrr* (utworzone z *kinä siedem* oraz *trr dzień*)
- tydzień roboczy (pięciodniowy):** [mɿ.tr] *PF* rz. *mrrtrr* (utworzone z *mrr pięć* oraz *trr dzień*)
- typ, rodzaj:** [fnɛl] *PF* rz. *fnɛl*
- tył:** [kæ.'p'i] *PF* rz. *käpxi* (złożenie *kä iść* i *hapxi część*)
- tyłek, dupa:** [t'im] *PF* rz. *txim*
- tępy (o ostrzu):** [tɛ.tɛ] *PF* przym. *tete*
- tępy, stępiony:** [fwɛm] *PF* przym. *fwɛm*
- tęsknić:** [ʔ.an.l.a] *PF* cz. prz. 'anla
- tęsknota:** [sæ.'ʔan.la] *PF* rz. *sä'anla* (utworzone z 'anla *tęsknić*)
- ubierać, zakładać:** [j.ɛm.stokʷ] *PF* cz. prz. *yemstokx* (złożenie *yem sin umieszczać* i *to-kx ciało*)
- ucho:** [mik.jun] *JC* rz. *mikyun*
- uchwyt:** [sæ.'fjɛpʷ] *PF* rz. *säfyep* (utworzone z *fyep trzymać*)
- uciec:** [h.i.fw.o] *PF* cz. np. *hifwo*
- uczestniczyć w obrządku, odprawiać rytuał:** [sæ.'ʔe.o.i.o s:i] *PF* cz. np. *sä'eoio si* (utworzone z *sä'eoio ceremonia*)
- uczestnik spotkania:** [ul.'t'a.tu] *PF* rz. *ultxatu* (utworzone z *ultxa spotkanie*)
- uczeń, student:** [nu.mɛ.ju] *PF* rz. *numeyu* (utworzone z *nume uczyć*)
- uczucie dumy, duma:** [nr.a] *PF* rz. *nrara*
- uczulony:** [fnɛ.'t'um] przym. *fnɛtxum* (utworzone z *txum trucizna*)
- uczyć:** [n.u.m.ɛ] *PF* cz. *nume*
- uczyć (kogoś):** [k.af] *PF* cz. prz. *kar*
- uczyć się, studiować:** [ft.i.'a] *PF* cz. prz. *ftia*
- udać się, powieść się:** [fl.æ] *PF* cz. np. *flä*
- uderzać:** [t.a.k.ukʷ] *PF* cz. prz. *takuk*
- uderzenie (rytmiczne):** [ʔɛ.koŋ] *PF* rz. 'ekong
- udzielić (ii):** [tɛ.'swɔ.t-iŋ] *PF* cz. prz. *teswoting* (pochodzi od *tɪŋ dać*)
- ufać, zależeć od, polegać na:** [m.oŋ] *PF* cz. prz. *mong*
- ufnie, bez wahania:** [ni.'mal] *PF* przysł. *nimal* (utworzone z *mal godny zaufania*)
- ufnie, z nadzieją:** [ni.sil.'pej] *PF* przysł. *nisil-pey* (utworzone z *silpey mieć nadzieję*)

- ugly, unsightly:** [naɾ.ˈvæʔ] *PF* adj. *narvǎ'* (utworzone z *nari eye* oraz *vǎ' unpleasant to the senses*)
- ujawniać, odsłaniać, odkrywać (dosłownie i w przenośni):** [ˈk.u.l.atʰ] *PF* cz. prz. *kulat*
- ujmujący, czarujący, słodki:** [ˈho.na] *PF* przym. *hona*
- ukochany:** [ˈjaw.nɛ] *PF* przym. *yawne*
- ukochany (osoba kochana):** [ˈjaw.nɛ.tu] *PF* rz. *yawnetu* (utworzone z *yawne ukochany*)
- ukochany (osoba kochana):** [ˈjawn.tu] *PF* rz. *yawntu* (utworzone z *yawne ukochany*)
- układ powierzchni po której da się wejść, schody:** [sna.ˈji] *PF* rz. *snayì* (utworzone z *yì poziom*)
- ulegać poprawie, goić się, dochodzić do siebie:** [ˈzo.sl.u] *PF* cz. np. *zoslu* (złożenie *zo być w dobrym stanie* i *slu stawać się*)
- ulewa, burza:** [tʰan.ˈtom.pa] *PF* rz. *txantompa* (złożenie *txan duży* i *tompa deszcz*)
- umami, savory, rich:** [fwaŋ] *PF* przym. *fwang*
- umiarkowany, łagodny:** [ˈtsja.fɛ] *PF* przym. *tsyafe*
- umieszczać, kłaść:** [j.ɛm] *PF* cz. prz. *yem*
- umrzeć:** [t.ɛɾ.k.upʰ] *PF* cz. np. *terkup*
- umysł, rozum:** [ˈron.sɛm] *PF* rz. *ronsem*
- unawareness, lack of notice:** [tik.ˈtsɛ.ri] *PF* n. *tiktseri* (utworzone z *tseri note, notice*)
- uncomfortable:** [kɛl.ˈho.an] *PF* adj. *kelhoan* (utworzone z *hoan comfort*)
- uncountable, infinite:** [kɛ.ˈtsuk.ˈti.am] *PF* adj. *ketsuktiam* (utworzone z *ketsuk– not able to do* oraz *tiam count*)
- unexpected or startling, noise. sound that is excessive, unnecessary, inappropriate:** [ˈhawm.pam] *PF* n. *hawmpam* (utworzone z *hawng overabundance* oraz *pam sound*)
- unhealthy (mentally):** [kɛ.fpom.ˈro.ŋaʔ] *PF* adj. *kefpomronga'* (złożenie *ke not* i *fpomronga' healthful (mentally)*) nfp.
- unhealthy (physically):** [kɛ.fpom.ˈtok'.ŋaʔ] *PF* adj. *kefpomtokxnga'* (złożenie *ke not* i *fpomtokxnga' healthful (physically)*) nfp.
- unhealthy (mentally):** [kɛl.fpom.ˈron] *PF* adj. *kelfpomron* (złożenie *ke not* i *lefpomron healthy (mentally)*) ofp.
- unikać:** [ˈʔ.aw.nim] *PF* cz. prz. *'awnim* (złożenie *'ʔawn pozostać* i *alim daleko*)
- unnecessary, noise. sound that is excessive, inappropriate, unexpected or startling:** [ˈhawm.pam] *PF* n. *hawmpam* (utworzone z *hawng overabundance* oraz *pam sound*)
- unosić się w powietrzu, dryfować:** [l.ŋ] *PF* cz. np. *ling*
- unsightly, ugly:** [naɾ.ˈvæʔ] *PF* adj. *narvǎ'* (utworzone z *nari eye* oraz *vǎ' unpleasant to the senses*)
- uporządkowany, zorganizowany:** [ˈvɛ.ŋaʔ] *PF* przym. *venga'* (złożenie *ve'o porządek* i *nga' zawierać*)
- uprzejmość:** [ti.ˈtstun.wi] *PF* rz. *tiststunwi* (utworzone z *tstunwi uprzejmy*)
- uprzejmy, troskliwy, taktowny:** [ˈtstun.wi] *PF* przym. *tstunwi*
- upside, advantage, benefit, gain:** [ˈtsan(ŋ).kum] *PF* n. *tsankum* (złożenie *tsan'ul improve, get better* i *kum result*)
- upuszczać (ii):** [t.uŋ.ˈz.upʰ] *PF* cz. prz. *tungzup* (złożenie *tung pozwolić* i *zup spaść*)
- urgh, exclamation upon exertion:** [sa.ˈu] *LA* intj. *sau*
- uroczo, czarująco:** [ni.ˈho.na] *PF* przysł. *nihona* (utworzone z *hona czarujący*)
- urodzić:** [n.okʰ] *PF* cz. prz. *nokx*
- urojenie, wyobrażenie:** [ˈron.sɾɛl] *PF* rz. *ronsrel* (utworzone z *ronsrelnogp wyobrażać*)
- urojony, wyimaginowany:** [lɛ.ˈron.sɾɛl] *PF* przym. *leronsrel* (utworzone z *ronsrelnogp wyobrażać*)
- usable without much expenditure of effort, convenient:** [nikʰ] *PF* adj. *nik*
- usatysfakcjonowany, zaspokojony, zadowolony:** [jɛ] *PF* przym. *ye*
- used for drinking intoxicating beverages, kava bowl (constructed from seed pods, hand-sized):** [ˈswo.a.sɛj] *PF* n. *swoasey* (złożenie *swoa intoxicating beverage* or "sprints" i *sey cup* or *bowl minimally modified from naturally occurring resources*)
- usiłować, próbować, starać się:** [m.a.jʔ] *PF* cz. prz. mod. *may'*
- usmiechać się:** [ˈlɾ.tokʰ ˈs.i] *PF* cz. np. *lrrtok si* (utworzone z *lrrtok uśmiech*)
- uspokajać się, odpoczywać, rozluźniać się, wyciszać się:** [sj.ɔɾ] *PF* cz. np. *syor*
- usta:** [k'a] *PF* rz. *kxa*

- ustanawiać więź, wiązać się:** [t̥sa.'hɛjɫ 's-i] PF CZ. np. *tsaheyl si* (utworzone z *tsaheylu* więź)
- ustąpić miejsca, cofnąć się:** [t̥-t̥iŋ 't̥sɛŋ] PF CZ. np. *t̥iŋ tseng* (utworzone z *t̥iŋ dać* oraz *tseng ziemia*)
- usunąć, zabierać, zwolnić:** [ʔ̥.a.k-u] PF CZ. prz. *'aku*
- usługa, służba:** [k̥i.tɛ.'ʔɛ] PF RZ. *k̥ite'e*
- usługiwać, służyć:** [k̥i.tɛ.'ʔɛ 's-i] PF CZ. np. *k̥ite'e si* (utworzone z *k̥ite'e służba, usługa*)
- utrudniać:** [h̥.ul.'t̥st'ɛm] PF CZ. prz. *hultstxem*
- utęskniony (osoba za którą się tęskni):** [lom] PF przym. *lom*
- uważać:** [na.ri s-i] PF CZ. np. *nari si* (utworzone z *nari oko*)
- uwolnić, osowobodzić:** [l-o.'n-u] PF CZ. prz. *lonu*
- uznać się za pokonanego, poddać się:** [v̥.ɛ.l-ɛkʷ] PF CZ. np. *velek*
- uzupełniać, pasować, dopełniać:** [h̥.aʔ] PF CZ. np. *ha'*
- uścisk, objęcie:** [sæm.'yam] PF RZ. *sămyam* (utworzone z *meyam tulić*)
- uśmiech:** [l̥r.tokʷ] PF RZ. *lrrtok*
- użyteczny, przydatny:** [lɛ.'sar] PF przym. *lesar* (utworzone z *sar używać*)
- użytkownicy języka, grupa językowa:** [liʔ.fja.o.'loʔ] PF RZ. *li'fyaolo'* (złożenie *li'fya język* i *olo' klan*)
- używana z imionami:** [tɛ] JC part. *te*
- używać, stosować:** [s-aʔ] PF CZ. prz. *sar*
- variegated, colorful, multicolored:** [p'aj.o.pin] PF adj. *pxayopin* (złożenie *pxay many* i *'opin color*)
- version:** [sɛɛ] PF n. *srey*
- very old, ancient:** [t̥'an.lal] PF adj. *txanlal* (złożenie *txan much* i *lal old*)
- vessel, container, carrier:** [sæ.'hɛ.na] PF n. *să-hena* (utworzone z *hena carry*)
- vibrating tongue (Na'vi idiom), day time smoking pleasure:** [p̥r.k'ɛn.t̥r.k̥r] *Skxawng* n. *prrkxentrkr̥r* (c.w. from *prte'* pleasurable, *kxener smoke*, *trr day* and *krr time*)
- video, movie, film:** [rel a.ru.'sikx] PF n. *rel arusikx* (złożenie *rel picture* i *rikkx move*)
- viscous liquid, gel:** [k'um.paj] PF n. *kxumpay* (utworzone z *kxum viscous, gelatinous, thick*)
- viscous, gelatinous, thick:** [k'um] PF adj. *kxum*
- volcano:** [t'ɛp.'ram] PF n. *txepram* (złożenie *txep fire* i *ram mountain*)
- vomit up, vomit:** [-u.'ɛʔ] PF vtr., vin. *ue'*
- vomit, vomit up:** [-u.'ɛʔ] PF vtr., vin. *ue'*
- vulgar, coarse, socially unacceptable:** [ræp.'tum] PF adj. *răptum*
- w całości, całkowicie, zupełnie, w ogóle:** [ni.'wot'] PF przysł. *n̥iwotx* (utworzone z *wotx całość*)
- w chwili w której, kiedy:** [k̥r̥.a] PF spój. *kr̥ra* (utworzone z *krr czas*)
- w dużej odległości od, poza:** [nu.æ] PF przym. *nuã+*
- w dół:** [nɛ.'k] PF przysł. *nekll*
- w górę:** [nɛ.'fæ] PF przysł. *nefã*
- w każdy sposób:** [fra.fja] PF przysł. *fr̥fya* (złożenie *fra'u wszystko* i *fya'o sposób, droga*)
- w kierunku, do:** [nɛ] PF przysł. *ne-*
- w końcu:** [ni.'ʔiʔ.a] PF przysł. *n̥i'ia* (utworzone z *'ia kończyć*)
- w której kilku zginęło, ocalały (np.: pojedyncze jednostki z grupy):** [lɛm.'rej] PF przym. *lemrey* (utworzone z *emrey przetrwać*)
- w niezrozumiały sposób, tajemniczo:** [niŋ.jɛn] PF przysł. *ningyen* (utworzone z *ingyen poczucie tajemnicy*)
- w nocy, nocą:** [t'on.k̥r] PF przysł. *txonkrr* (złożenie *txon noc* i *krr czas*)
- w odpowiedniej porze, dogodnie:** [nik.'mar] PF przysł. *nikmar* (utworzone z *k̥imar sezonowy*)
- w odpowiedzi:** [ni.'ʔɛjŋ] PF przysł. *n̥i'eyng* (utworzone z *'eyng odpowiadać*)
- w ogóle, całkowicie, zupełnie, w całości:** [ni.'wot'] PF przysł. *n̥iwotx* (utworzone z *wotx całość*)
- w potrzasku:** [ni.'s̥jɛpʷ] PF przysł. *n̥isyep* (utworzone z *syep łapać*) dosł. 'jak w pułapce'
- w przeciwnym razie, jeśli nie, inaczej:** [t'o.ke.fj̥aw] PF spój. *txokefj̥aw* (pochodzi od *txo-ke-fya'o-'aw jeśli nie sposób jeden*)
- w przerośni: bezwartościowy, pusty:** [mekʷ] PF przym. *mek*
- w roli, jako:** [sko] PF przym. *sko+*

- w sposób:** [ni.'fja.ʔo] *PF* przysł. *nifya'o* (utworzone z *fya'o* ścieżka, droga)
- w sposób dający przyjemność, przyjemnie:** [ni.'ʔoʔ] *PF* przysł. *ni'o* (utworzone z 'o' ekscytujący)
- w sposób urojony, w wyobraźni:** [ni.'ron.sɾɛl] *PF* przysł. *nironrel* (utworzone z *ronsrelngop* wyobrażać)
- w stanie ciekłym, płynnie:** [ni.'nækʷ] *PF* przysł. *ninäk* (utworzone z *näk* pić)
- w stosunku do, odnośnie:** [mi.'ft'ɛ.lɛ] *PF* przysł. *miftxele*
- w tajemnicy, tajemniczo, sekretnie:** [ni.'wan] *PF* przysł. *nivan* (utworzone z *wan* chować)
- w takim razie, więc:** [ha] *PF* przysł. *ha*
- w tamtej chwili, wtedy:** [tsa.'kr] *PF* przysł. *tsakrr* (utworzone z *tsa-* *tamten* oraz *krr* czas)
- w tamten sposób:** [tsa.'fja] *PF* przysł. *tsafya* (złożenie *tsa-* *tamten* i *fya'o* ścieżka, droga)
- w tym miejscu, tam:** [tsa.'tsɛŋ] or [tsa.'tsɛŋ] *PF* zaim. wsk., rz. *tsatseng* (złożenie *tsa* *tamten* i *tseng* miejsce)
- w ten sposób:** [fi.'fja] *PF* przysł. *fifya* (utworzone z *fya'o* sposób, droga)
- w tym miejscu, tutaj:** [fi.'tsɛŋ(ɛ)] *PF* przysł., rz. *fitseng(e)* (utworzone z *tseng* miejsce)
- w wyobraźni, w sposób urojony:** [ni.'ron.sɾɛl] *PF* przysł. *nironrel* (utworzone z *ronsrelngop* wyobrażać)
- w znany sposób, tak ajk jest znany:** [ni.aw.'no.mum] *PF* przysł. *nawnomum* (utworzone z «*awn*» *wrostek imiestowu przymi-otnikowego biernego* oraz *omum* wiedzieć)
- w żaden sposób, nic, nijak:** [ke.'ʔu] *PF* zaim., przysł. *ke'u* (złożenie *ke* *nie* i 'u *rzecz*)
- w, na:** [mi] *PF* przyim. *mì+*
- w, na:** [ro] *PF* przyim. *ro+*
- wada, skaza, deformacja:** [fe'.ʔan.vi] *PF* rz. *fe'ranvi* (utworzone z *fe'ran* wypaczenie)
- waga, znaczenie, istotność:** [wa.'wɛ] *PF* rz. *wawe*
- walczyć:** [w'ɛm] *PF* cz. np. *wem*
- walka:** [ti.wu.'sɛm] *PF* rz. *tiwusem* (utworzone z *wem* walczyć)
- warga:** [sej.'ri] *JC* rz. *seyri*
- warkocz:** [tswin] *PF* rz. *tswin*
- warkoczek:** [tswin.'tsjipʷ] *PF* rz. *tswintsyip* (utworzone z *tswin* warkocz)
- warn:** [p'ɛŋ.'hr] *PF* vin. *penghrr* (złożenie *peng* *tell* i *hrrap* *danger*)
- warn:** [p'.l.'hr] *PF* vin. *pllhrr* (złożenie *plltxe* *speak* i *hrrap* *danger*)
- warning:** [sæ.pɛŋ.'hr] *PF* n. *säpenghrr* (utworzone z *penghrr* *warn*)
- warning:** [sæ.pl.'hr] *PF* n. *säpllhrr* (utworzone z *pllhrr* *warn*)
- warzywo:** [fk'ɛn] *PF* rz. *fkxen*
- waste:** [ʔ'al] *PF* vtr. 'al
- wasteful:** [lɛ.'ʔal] *PF* adj. *le'al* (utworzone z 'al *waste*) nfp.
- wastefully:** [ni.'ʔal] *PF* adv. *ni'al* (utworzone z 'al *waste*)
- wastefulness:** [ti.'ʔal] *PF* n. *ti'al* (utworzone z 'al *waste*)
- water carrier:** [paj.smun] *PF* n. *paysmung* (złożenie *pay* *water* i *smung* *transportation device*)
- water container:** [paj.sɛ.na] *PF* n. *paysena* (złożenie *pay* *water* i *sähena* *container*)
- wcale nie (patrz ke...kaw'it wcale nie...):** [kaw.'ʔitʷ] *PF* przysł. *kaw'it* (złożenie *ke* 'aw *nie* *jeden* i 'it *kawałek*, *cząstka*)
- wchodzić:** [fp'.æ.k'im] *PF* cz. np. *fpäk'im*
- wczesne popołudnie:** [k'am.tr.maw] *PF* rz. *kxamtrmaw* (złożenie *kxamtr* *południe* i *maw* *po*)
- wczesny:** [lɛ.'jɛʔ.kr] *PF* przym. *leye'krr* (utworzone z *ye'krr* *wcześniej*)
- wcześniej:** [jɛʔ.kr] *PF* przysł. *ye'krr* (utworzone z *ye'rìn* *wkrótce* oraz *krr* *czas*)
- wcześniej:** [sɾɛ.'kr] *PF* przysł. *srekrr* (złożenie *sre* *przed* i *krr* *czas*)
- wczoraj:** [tr.'am] *PF* przysł. *trram* (utworzone z *trr* *dzień* oraz *ham* *poprzedni*)
- weapon of war:** [tsam.sæ.ʔo] *PF* n. *tsamsä'o* (złożenie *tsam* *war* i *sä'o* *tool*)
- web, net:** [hæn] *PF* n. *hän*
- weekend:** [mun.tr] *PF* rz. *muntrr* (utworzone z *mune* *dwa* oraz *trr* *dzień*)
- weight (physical):** [sjo.'kupʷ] *PF* n. *syokup* (utworzone z *syo* *light* oraz *ku'up* *heavy*)
- wejść:** [fæ.'k'æ] *PF* cz. np. *fäkä* (złożenie *fäpa* *góra* i *kä* *iść*)
- wejść:** [fæ.'z'a.ʔ-u] *PF* cz. np. *fäza'u* (złożenie *fäpa* *góra* i *za'u* *przyjść*)
- wesoło, szczęśliwie:** [net.rɪpʷ] *PF* przysł. *netrip*

- wewnątrz, wewnątrz:** [ˈmi.ɬa] or [mi.ˈɬa] *PF RZ.*, przysł. *mifa*
- wezwanie do obrony, alarm:** [ˈɾaw.kɛ] *PF* wykrz. *rawke*
- wiadomość:** [ʔu.ˈpʰa.ɾɛ] *PF RZ.* ʹ*upxare*
- wiadomość, informacja:** [sæ.ˈo.mum] *PF RZ.* *säomum* (utworzone z **omum** *wiedzieć*)
- wiadomość, która:** [fmawnta] *PF RZ.* *fmawnta* (sktócenie **fmawn-it a**)
- wiarygodność, pewność, solidność:** [ti.ˈmal] *PF RZ.* *timal* (utworzone z **mal** *godny zaufania*)
- wiaterek, bryza:** [hu.ˈfwɛ.ʈsjɪpʰ] *PF RZ.* *hufwet-syɪp* (utworzone z **hufwe** *wiatr*)
- wiatr:** [hu.ˈfwɛ] *PF RZ.* *hufwe*
- widocznie, chyba, najwyraźniej:** [tat.ˈlam] *PF* przysł. *tatlam* (utworzone z **lam** *wydać się*)
- widocznie, chyba, najwyraźniej:** [ni.ˈlam] *PF* przysł. *nilam* (utworzone z **lam** *wydawać się*)
- widzieć (fizycznie):** [ʈs.ɛ.ˈʔ.a] *PF CZ.* prz. *tse'a*
- widzieć, rozumieć, zaglądać, wiedzieć (w sensie duchowym):** [ˈk.a.m.ɛ] *PF CZ.* prz. *kame*
- wiedza:** [ti.ˈo.mum] *PF RZ.* *tìomum* (utworzone z **omum** *wiedzieć*)
- wiedzieć:** [o.ˈm.um] *PF CZ.* prz. *omum* (w przypadku dodania wrostków, akcent przesuwana się na pierwszą sylabę)
- wiedzieć (w sensie duchowym), widzieć, rozumieć, zaglądać:** [ˈk.a.m.ɛ] *PF CZ.* prz. *kame*
- wieko, pokrywa:** [lɛw] *PF RZ.* *lew*
- wiele:** [pʰaj] *PF* przym. *pxay* (używany z rzeczownikami w l. pojedynczej albo mnogiej)
- wielka osoba:** [ˈnawm.tu] *PF RZ.* *nawmtu* (utworzone z **nawm** *wielki, szlachetny*)
- wielki, szlachetny:** [nawm] *PF* przym. *nawm*
- wielkie dokonanie, osiągnięcie:** [sæ.ˈro.ʔa] *PF RZ.* *säro'a*
- wielkość, rozmiar:** [ʈsawl.ˈhiʔ] *PF RZ.* *tsawlhì* (złożenie **tsawl** *duży* i **hì'i** *mały*)
- wiersz lub słowa pieśni:** [waj.æ ajli.ʔu] *PF* zw. *wayä aylì'u* (utworzone z **way** *pieśń*)
- wierzchołek, góra:** [ˈfæ.pa] *PF RZ.* *fäpa*
- wierzyć:** [sp.aw] *PF CZ.* prz. *spaw*
- wieszczyc, przepowiadać, wróżyć:** [sɾɛ.s.ɛ.ˈʔ.a] *PF CZ.* *sresé'a* (złożenie **sre+** *przed* i **tse'a** *widzieć*)
- wilgotny, mokry:** [ˈpaj.ɲaʔ] *PF* przym. *paynga'* (utworzone z **pay** *woda* oraz **nga'** *zawierać*)
- wilkotnej roślinności, aromat wody bieżącej, deszczu:** [so.ˈsul] *PF* przym. *sosul*
- wind instrument, horn:** [pawkʰ] *PF n.* *pawk*
- wiosek, zakończenie:** [ti.ˈʔiʔ.a] *PF RZ.* *tì'i'a* (utworzone z **'i'a** *kończyć*)
- wirować, obracać (czymś):** [k.im] *PF CZ.* prz. *kim* **Pol rumit kolim** *Obracał piłkę*
- wisieć:** [k.ur] *PF CZ.* np. *kur*
- witać, pozdrowić:** [kal.ˈtʰi.ˈs-i] *PF CZ.* np. *kaltxi si* (utworzone z **kaltxi** *cześć*)
- without limit, endless, boundless:** [ˈt'ɛw.lu.kɛ] *PF* adj. *txewluke* (złożenie **txew** *limit, border* i **luke** *without*)
- wizja (duchowa):** [æ.ˈi.ɛ] *PF RZ.* *äie*
- wiązać:** [j.im] *PF CZ.* prz. *yim*
- wiązać:** [fta s-i] *PF CZ.* np. *fta si* (utworzone z **fta** *węzeł*)
- wiązać się z, odpowiadać, odnosić się do:** [ˈt.a.ɾ.ɛ] *PF CZ.* prz. *tare*
- wiązać się, ustanawiać więź:** [ʈsa.ˈhejɪ.ˈs-i] *PF CZ.* np. *tsaheyɪ si* (utworzone z **tsaheyɪlu** *więź*)
- więc, dlatego, zatem:** [ta.ˈɬɾal] *PF* przysł. *taɬɾal*
- więc, w takim razie:** [ha] *PF* przysł. *ha*
- więcej:** [ni.ˈʔul] *PF* przysł. *nì'ul*
- większość, spora część:** [t'am.ˈp'i] *PF RZ.* *txampxi* (utworzone z **txan** *duży*)
- więzień:** [spe.ˈʔɛ.tu] *PF RZ.* *spe'etu* (utworzone z **spe'e** *złapać, pojmać*)
- więź (połączenie neuralne):** [ʈsa.ˈhej.lu] *JC,PF RZ.* *tsaheyɪlu*
- wkoło, dookoła, wokół:** [p'aw] *PF* przym. *pxaw-*
- wkrótce:** [ˈjɛʔ.ɾim] *PF* przysł. *ye'rìn*
- wnikliwie, wylwnie:** [ni.ˈho.ɛtʰ] *PF* przysł. *nìhoet* (utworzone z **hoet** *rozległy, obszerny*)
- wnętrze, wewnątrz:** [ˈmi.ɬa] or [mi.ˈɬa] *PF RZ.*, przysł. *mifa*
- woda napowietrzona podczas przepływania pomiędzy skałami strumienia stopniowo zmieniającego swoje nachylenie (policzalny):** [ru.ˈɾur] *PF RZ.* *rurur*
- woda, ciecz:** [paj] *PF RZ.* *pay*

- wodny:** [lɛ.ˈpaj] *PF* przym. *lepay* (utworzone z *pay woda*)
- wojna:** [tʂam] *PF* rz. *tsam*
- wojownik:** [tʂam.si.ju] *PF* rz. *tsamsiyu* (utworzone z *tsam si* prowadzić wojnę oraz *-yu przyrostek wykonawcy*)
- wokół, wkoło, dookoła:** [pˈaw] *PF* przyim. *pxaw-*
- woleć, preferować (ii):** [nul.ˈn.ɛw] *PF* cz. prz. mod. *nulnew* (utworzone z *new* *chcieć*)
- wolny, powolny:** [ki.ˈʔoŋ] *PF* przym. *kì'ong*
- worry:** [sɲum s-i] *PF* vin. *sngum si* (utworzone z *sngum* *worry*)
- wołać, nazywać:** [sjˈaw] *PF* cz. np. *syaw*
- wpław:** [ni.ˈslɛ.lɛ] *PF* przysł. *nislele* (utworzone z *slele* *płynąć*)
- wracać:** [t.æ.ˈtˈaw] *PF* cz. np. *tätxaw*
- wreszcie, na koniec:** [ni.ˈsjɛn] *PF* przysł. *nisy-en* (utworzone z *syen* *ostatni*)
- writer:** [pam.ˈrɛl.si.ju] *PF* n. *pamrelsiyu* (utworzone z *pamrel* *writing*)
- wrostek:** [kɛm.li.ʔu.vi] *PF* rz. *kemli'uvi* (utworzone z *kemli'u* *czasownik*)
- wróg:** [kˈu.tu] *PF* rz. *kxutu* (utworzone z *kxu* *krzywda*)
- wróżba, znak:** [a.ˈu.ŋi.a] *PF* rz. *aungia*
- wróżyc, wieszczyc, przepowiadać:** [sɛ.s.ɛ.ˈʔ.a] *PF* cz. *sresɛ'a* (złożenie *sre+* *przed* i *tse'a* *widzieć*)
- wskazywać na, oznaczać:** [v.ɿ] *PF* cz. np., cz. prz. *vll*
- wskazówka, odpowiedź:** [sɲuŋ.tʂjipˈ] *PF* rz. *srunŋtsyip* (utworzone z *srunŋ* *pomoc*)
- wskazówka, zasada, wytyczna:** [ko.ˈtɛn] *PF* rz. *koren*
- wspaniale, cudownie, fantastycznie:** [nik.ˈsman] *PF* przysł. *niksman* (utworzone z *kosman* *wspaniały*)
- wspaniały:** [tˈan.tʂan] *PF* przym. *txantsan*
- wspaniały, cudowny, fantastyczny:** [ko.ˈsman] *PF* przym. *kosman*
- wspaniały, wzniosły:** [fjɔ.lɛ] *PF* przym. *fyole*
- wsparcie (emocjonalne, społeczne lub osobiste):** [ti.ˈslan] *PF* rz. *tislan* (utworzone z *slan* *wspierać*) tł
- wsparcie, pomoc:** [sɲuŋ] *PF* rz. *srunŋ*
- wspierać (emocjonalnie, społecznie lub osobście):** [slˈan] *PF* cz. prz. *slan* tł
- wspinaczka, zdobycie szczytu:** [sæ.ˈtʂjil] *PF* rz. *sätsyil* (utworzone z *tsyil* *wspinać się*)
- wspinając się:** [ni.ˈtʂjil] *PF* przysł. *nitsyil* (utworzone z *tsyil* *wspinać się*)
- wspomnienie:** [ʔokˈ] *PF* rz. *'ok*
- wspólnie, razem:** [ʔaw.si.ˈtɛŋ] *PF* przysł. *'aw-siteng* (złożenie *'aw* *jeden* i *teng* *taki sam*)
- wspólnie, razem:** [ni.ˈjil] *PF* przysł. *nityll* (utworzone z *yll* *wspólny*)
- wspólny:** [jil] *PF* przym. *yll*
- współmażonek:** [mun.ˈtˈa.tu] *PF* rz. *muntxatu* (utworzone z *muntxa* *żonaty, zamężna*)
- współzawodnictwo, rywalizacja, konkurencja:** [ti.ˈwæ.sul] *PF* rz. *tiwäsul* (utworzone z *wäsul* *rywalizować*)
- współzawodniczy, rywalizować:** [ˈwæ.s-ul] *PF* cz. np. *wäsul*
- wstecz:** [nɛ.ˈʔim] *PF* przysł. *ne'im*
- wstrzymywać, opóźniać:** [fpˈakˈ] *PF* cz. *fpak*
- wstydlivy, nieśmiały:** [nim] *PF* przym. *nim*
- wszystko:** [ˈfra.ʔu] *PF* zaim. *fra'u* (utworzone z *'u* *rzecz*)
- wszędzie:** [fra.tʂɛŋ] *PF* przysł. *fratseng* (utworzone z *tseng* *miejsce*)
- wtedy, w tamtej chwili:** [tsa.ˈkr] *PF* przysł. *tsakrr* (utworzone z *tsa-* *tamten* oraz *kr* *czas*)
- wtorek:** [tr.ˈpˈej.vɛ] *PF* rz. *trrpexeyve* (złożenie *trr* *dzień* i *pxeyve* *trzeci*)
- wy (l.mn.), wy wszyscy:** [aj.ˈŋa] *PF* zaim. *aynga* (utworzone z *nga* *ty*)
- wy wszyscy, wy (l.mn.):** [aj.ˈŋa] *PF* zaim. *aynga* (utworzone z *nga* *ty*)
- wybaczenie, przebaczenie:** [tˈo.a] *PF* rz. *txoa*
- wybierać:** [ftˈ.ɛj] *PF* cz. prz. *ftxey*
- wybuchać, eksplodować:** [pˈ.ɔɾ] *PF* cz. np. *px-or*
- wybór:** [ti.ˈftˈej] *PF* rz. *tiftxey* (utworzone z *ftxey* *wybierać*)
- wycie, płacz wężowilka:** [ŋu.waj] *PF* rz. *ngu-way* (utworzone z *way* *pieśń*)
- wyciszać się, odpoczywać, rozluźniać się, uspokajać się:** [sjˈ.ɔɾ] *PF* cz. np. *syor*
- wycucie:** [ti.nan] *PF* rz. *tinan* (utworzone z *inan* *czuć*)
- wycucie, domysł, przypuszczenie, intuicja:** [ʔɛn] *PF* rz. *'en*
- wydarzenie:** [ti.ˈlɛn] *PF* rz. *tilen* (utworzone z *len* *zdarzyć się*)

- wydawać się, wyglądać:** [l·am] *PF* CZ. NP. *lam*
wygląd: [ti.'lam] *PF* RZ. *tilam* (utworzone z *lam* *wydawać się*)
wygląd: [ʔur] *PF* RZ. 'ur
wyglądać, wydawać się: [l·am] *PF* CZ. NP. *lam*
wygrana, zwycięstwo: [ti.jo'raʔ] *PF* RZ. *tìyora'* (utworzone z *yora'* *wygrywać*)
wygrać: [j·o.'r·aʔ] *PF* CZ. PRZ. *yora'*
wygłaszać mowę, przemawiać: [ft'·u.'li.ʔu] *PF* CZ. NP. *ftxuli'u* (złożenie *täftxu* *tkać* i *li'u* *słowo*)
wyłoszenie mowy, przemawianie: [ti.ft'u.'li.ʔu] *PF* RZ. *tiftxuli'u* (utworzone z *ftxuli'u* *przemawiać*)
wyimaginowany, urojony: [lɛ.'ron.sɛl] *PF* przym. *leronsrel* (utworzone z *ronsrelnogop* *wyobrażać*)
wyjaśniać: [l'aw 's·i] *PF* CZ. NP. *law si* (utworzone z *law* *jasny*)
wyjaśniać (ii): [o.'ɛjk.t·ɪŋ] *PF* CZ. *oeyktìng* (złożenie *oeyk* *przyczyna* i *tìng* *dać*)
wyjaśnienie: [ti.'o.ɛjk.tɪŋ] *PF* RZ. *tìoeyktìng* (utworzone z «*eyk*» *przyczyna*) (w mowie potocznej wymawiane [ti.'wɛjk.tɪŋ])
wyjątkowo, jedyne, oryginalnie, niepowtarzalnie: [ni.'tsim] *PF* przysł. *nìtsim* (utworzone z *tsim* *źródło*)
wyjątkowy, jedyne, oryginalny, niepowtarzalny: [lɛ.'tsim] *PF* przym. *letsim* (utworzone z *tsim* *źródło*)
wyjątkowy, specjalny: [zɛj] *PF* przym. *zey*
wyjść za mąż, związać się (z kimś), ożenić się: [mun.'t'a 's·i] *PF* CZ. NP. *muntxa si* (utworzone z *muntxa* *żonaty, zamężna*)
wykop, nisza, dół (z widocznym dnem): [t'ɕoŋ.rop'] *PF* RZ. *tsongropx* (złożenie *tsong* *dolina* i *ropx* *dziura*)
wykopać: [kl.'k·u.l·at'] *PF* CZ. PRZ. *klkkulat*
wylewnie, szczegółowo, gruntownie: [ni.'no] *PF* przysł. *nìno*
wylewny, rozległy, obszerny, niezmierny: [h'o.ɛt'] *PF* przym. *hoet*
wylwnie, wnikliwie: [ni.'ho.ɛt'] *PF* przysł. *nìhoet* (utworzone z *hoet* *rozległy, obszerny*)
wymaganie, żądanie, zapotrzebowanie: [sæ.'fjɔʔ] *PF* RZ. *säfngó'* (utworzone z *fn-go'* *wymagać*)
wymagać, porzebować, żądać: [fj·oʔ] *PF* CZ. PRZ. *fngó'*
- wymiana:** [ti.'rawn] *PF* RZ. *tìrawn* (utworzone z *rawn* *wymieniać*)
wymieniać, zastępować: [r·awn] *PF* CZ. PRZ. *rawn*
wymowa, akcent: [l'i.ʔu.pam] *PF* RZ. *li'upam* (złożenie *li'u* *słowo* i *pam* *dźwięk*)
wynaleźć, odkryć: [r·un] *PF* CZ. PRZ. *run*
wynik, rezultat: [kum] *PF* RZ. *kum*
wyobrażnia: [ti.'ron.sɛl] *PF* RZ. *tìronsrel* (utworzone z *ronsrelnogop* *wyobrażać*)
wyobrażenie, urojenie: [r'·on.sɛl] *PF* RZ. *ronsrel* (utworzone z *ronsrelnogop* *wyobrażać*)
wypaczenie, coś od początku niewłaściwego: [f'eʔ.ran] *PF* RZ. *fe'ran* (złożenie *fe'* *zły* i *ran* *esencja, sedno*)
wypadek: [f'e.kɛm] *PF* RZ. *fekem* (złożenie *fe'* *zły* i *kem* *czynność, dokonanie*)
wyprowadzać z równowagi, przerywać: [m·æ.'k'u] *PF* CZ. PRZ. *mäxxu* (utworzone z *kxu* *ranić*)
wypróżnić się; (na Ziemi) skorzystać z toalety: [fj·æʔ] *PF* CZ. NP. *fngä'*
wypędzać: [k·u.'r·ak'] *PF* CZ. PRZ. *kurakx*
wyraz twarzy: [k'ey.rɛl] RZ. *keyrel* (złożenie *key* *twarz* i *rel* *obraz*)
wyraźnie, jasno: [ni.'law] *PF* przysł. *nìlaw* (utworzone z *law* *jasny*)
wyraźny, jasny, pewny, oczywisty: [law] *PF* przym. *law*
wyrażenie: [l'iʔ.fja.vi] *PF* RZ. *li'fyavi* (utworzone z *li'fya* *język*)
wyrażenie gniewu, 'uważaj!': [o.'l'sss] *LA* wykrz. *oìsss*
wyrażenie pozytywnego zaskoczenia, ojej: [t'ɛw.ti] *PF* wykrz. *tewti*
wyrażenie), jakie, które (słowo): [pɛ.'li.ʔu] *PF* pyt. *pelì'u* inna forma *li'upe*
wyrażenie, jakie, które (słowo, zwrot): [l'i.ʔu.pɛ] *PF* pyt. *li'upe* inna forma *pelì'u*
wyruszać: [kæ.'m·ak.t·o] *PF* CZ. *kämakto* (złożenie *kä* *ić* i *makto* *jechać*)
wysoki: [k'ajl] *PF* przym. *kxayl*
wysoki poziom: [k'ajl.ji] *PF* RZ. *kxaylyi* (złożenie *kxayl* *wysoki* i *yì* *poziom*)
wysoki, duży: [tsawl] *PF* przym. *tsawl* tl
wysoki, pojedynczy, wąski wodospad wypływający z wysokiego, poinowego klifu lub z dryfujących gór (policzalny): [sɛ.'ʔajl] *PF* RZ. *se'ayl*

- wyspa:** [ʼspo.no] *PF* rz. *spono*
- wystarczający:** [lɛ.ʼtam] *PF* przym. *letam* (utworzone z **tam** *wystarczać*)
- wystarczać, wystarczy:** [t.am] *PF* cz. np. *tam*
- wystarczy, wystarczać:** [t.am] *PF* cz. np. *tam*
- wystartować, wystrzelić:** [ja.ʼw.o] *PF* cz. np. *yawo* (złożenie **ya** *powietrze* i **wo** *siegać*)
- wystawa, pokaz:** [sæ.wm.ʼtʼu] *PF* rz. *säwintxu* (utworzone z **wintxu** *pokazywać*)
- wystrzelić, wystartować:** [ja.ʼw.o] *PF* cz. np. *yawo* (złożenie **ya** *powietrze* i **wo** *siegać*)
- wysypisko smieci, śmietnisko:** [ʼsɲɛl.tɕɛŋ] *PF* rz. *sngeltseng* (złożenie **sngel** *śmieć* i **tseng** *miejsce*)
- wysłać:** [fp.ɛʔ] *PF* cz. prz. *fpeʼ*
- wytwarzać, produkować:** [slɛj.ʼk.u] *PF* cz. prz. *sleyku* (utworzone z **slu** *stawać się* oraz «**eyk**» *wrostek strony sprawczej*)
- wytyczna, zasada, wskazówka:** [ko.ʼtɕɛn] *PF* rz. *koren*
- wyzwanie (ceremonialne):** [fpɛ.ʼi.o] *PF* rz. *fpeio*
- wyzyskiwać, nadużywać:** [kawŋ.s.ar] *PF* cz. prz. *kawngsar*
- wyćwiczyć, opanować:** [tsul.ʼfæ.ʼs.i] *PF* cz. np. *tsulfä si* (utworzone z **tsulfä** *mistrzostwo*)
- wyścig, rozgrywka:** [sæ.ʼwæ.sul.tɕjɪpʼ] *PF* rz. *säwäsultsyip* (utworzone z **säwäsul** *konkurs*)
- wyśmienity, pyszny:** [ftʼi.ʼloʔ] *PF* przym. *ftx-ilor* (złożenie **ftx** *język* i **lor** *piękny*)
- wzajemnie:** [fi.ʼtsapʼ] *PF* przysł. *fitsap* (złożenie **fipo** *ta* *osoba* i **tsapo** *tamta* *osoba*)
- wzbudzający ufność, godny zaufania:** [mal] *PF* przym. *mal*
- wzbudzać podziw lub strach, imponować:** [ʼr.o.ʔ.a] *PF* cz. np. *roʼa*
- wzgórze, góra:** [ram] *PF* rz. *ram*
- wzniosły, wspaniały:** [ʼfjo.lɛ] *PF* przym. *fyole*
- wzorzec, wzór:** [ʼrɛ.nu] *PF* rz. *renu*
- wzrok:** [tɕɛ.ʼʔa.tɕwo] *PF* rz. *tɕɛʼatɕwo* (utworzone z **tɕɛʼa** *widzieć*)
- wzór, wzorzec:** [ʼrɛ.nu] *PF* rz. *renu*
- wąchać:** [sj.am] *PF* cz. prz. *syam*
- wąski:** [snɛpʼ] *PF* przym. *snɛp*
- wąski wodospad wypływający z wysokiego, pojedynczy, wysoki, poinowego klifu lub z dryfujących gór (policzalny):** [sɛ.ʼʔajl] *PF* rz. *seʼajl*
- wątek, nić:** [kɪŋ] *PF* rz. *kɪŋg*
- wątpliwość:** [am.ʼʔa] *PF* rz. *amʼa*
- węzeł:** [fta] *PF* rz. *fta*
- własnego:** [snɛ.ʼjæ] *PF* zaim. *sneyä* (utworzone z **sno** *swój własny*)
- właściwie, poprawnie:** [ni.ʼpʼim] *PF* przysł. *nɪpxim* (utworzone z **pxim** *właściwy, poprawny*)
- właściwość, cecha, znamię, charakterystyka, sedno, przejaw, aspekt:** [sjon] *PF* rz. *syon*
- właściwy, obowiązujący:** [ka.ʼŋaj] *PF* przym. *kangay* (pochodny od **ngay** *prawdziwy*)
- właściwy, poprawny:** [ɛ.ʼjawɪ] *PF* przym. *ey-awɪ*
- właściwy, poprawny:** [pʼim] *PF* przym. *pxim*
- właściwy, poprawny, odpowiedni, sprawiedliwy:** [mu.ʼi.æ] *PF* przym. *muiä*
- włosy:** [ʼnik.tɕ] *PF* rz. *nikre*
- włócznia:** [tuk.ʼru] *PF* rz. *tukru*
- wśród:** [kipʼ] *PF* przym. *kip-*
- yyy...:** [i:] *PF* przerywnik *ì*
- z (kierunku):** [ftu] *PF* przym. *ftu-*
- z (miejsca), od:** [ta] *PF* przym. *ta-*
- z (o towarzyszeniu):** [hu] *PF* przym. *hu-*
- z góry:** [ta.ʼʔɛm] *PF* przysł. *taʼem*
- z góry:** [ni.ʼli] *PF* przysł. *nili* (utworzone z **li** *już*)
- z nadzieją, ufnie:** [ni.sil.ʼpej] *PF* przysł. *nìsil-pey* (utworzone z **silpey** *mieć nadzieję*)
- z powodu:** [ta.ʼlun] *PF* przym. *talun-*
- z powodu, ponieważ:** [ta.ʼlun(a)] *PF* spój. *talun(a)* (złożenie **ta** z **i** **lun** *powód*)
- z przyjemnością, przyjemnie, z radością:** [ni.ʼpɪ.tɕʔ] *PF* przysł. *nìprɪteʼ* (utworzone z **prɪteʼ** *przyjemny*)
- z radością, przyjemnie, z przyjemnością:** [ni.ʼpɪ.tɕʔ] *PF* przysł. *nìprɪteʼ* (utworzone z **prɪteʼ** *przyjemny*)
- z tego powodu, ponieważ:** [a.ʼlun.ta] *PF* spój. *alunta*
- z wewnątrz, na zewnątrz:** [ʼftum.fa] *PF* przym. *ftumfa-* (utworzone z **mifa** *wnętrze, wewnątrz*)
- z wyjątkiem:** [muŋ.ʼwɪ] *PF* przym. *mungwɪr-*
- z zapalem, entuzjastycznie:** [ni.ʼsoʔ.ha] *PF* przysł. *nìsoʼha* (utworzone z **soʼha** *emocjonować się*)
- za:** [ʼu.o] *PF* przym. *uo-*
- za chwilę:** [pʼi.swaw.ʼaj] *PF* przysł. *pxiswaway* (złożenie **swaw** *chwila* i **ay** *oznaczenie*)

- przyszłości)
- za każdym razem, zawsze:** [ˈfra.lo] PF przysł. *fralo* (utworzone z **alo** raz)
- za późno, późno:** [ˈhawŋ.kɾ] PF przysł. *hawng-krr* (złożenie **hawng** nadmiar i **krr** czas)
- za trzy dni:** [pʰɛ.sɾ.ˈaj] PF RZ., przysł. *pxesrray* (utworzone z **trr** dzień)
- za, od teraz (o przyszłości):** [ka.j] PF przyim. *kay-*
- zabawa:** [ti.ˈʔoʔ] PF RZ. *tì'o'* (utworzone z **'o'** ekscytujący)
- zabawna historia, żart, dowcip:** [ˈhaŋ.vur] PF RZ. *hangvur* (złożenie **hangham** śmiać się i **vur** opowieść)
- zabawny, dziwny:** [ˈhi.jikʰ] PF przym. *hiyik*
- zabawny, ekscytujący, dający radość:** [ʔoʔ] PF przym. *'o'*
- zabawny, śmieszny, dowcipny:** [ˈʔi.pu] PF przym. *'ipu*
- zabezpieczenie, ochrona:** [ti.ˈhaw.nu] PF RZ. *tihawnu* (utworzone z **hawnu** chronić, osłaniać)
- zabierać, brać:** [ˈm.u.ŋ.ɛ] PF CZ. prz. *munge*
- zabierać, usunąć, zwolnić:** [ˈʔ.a.k.u] PF CZ. prz. *'aku*
- zabijać:** [tsp.aŋ] PF CZ. prz. *tspanɡ*
- zabroniony:** [ˈk'a.ni] PF przym. *kxani*
- zaciemnienie, zamroczenie:** [ti.ˈwan] PF RZ. *tì-wan* (utworzone z **wan** chować)
- zacieśniać, zaciskać:** [sn.ɛw] PF CZ. prz. *snew*
- zaciskać, zacieśniać:** [sn.ɛw] PF CZ. prz. *snew*
- zaczynać:** [ˈsŋ.æ.ʔ.i] PF CZ. np. mod. *sngä'i*
- zadanie, zlecenie, projekt:** [ti.ˈkaŋ.kɛm.vi] PF RZ. *tikangkemvi* (utworzone z **tikangkem** praca)
- zadowolony, zaspokojony, usatysfakcjonowany:** [jɛ] PF przym. *ye*
- zadymka, zamieć:** [tʰan.ˈfwɛɾ.wi] PF RZ. *tx-anfwerwì* (utworzone z **txan** duży oraz **hufwe+herwì** wiatr+śnieg)
- zagadka, tajemnica:** [ˈiŋ.jɛn.tsim] PF RZ. *ingyentsim* (złożenie **ingyen** poczucie tajemnicy i **tsim** źródło)
- zagadkowy, tajemniczy, niezrozumiały:** [ˈiŋ.jɛ.ŋaʔ] PF przym. *ingyenga'* (utworzone z **ingyen** poczucie tajemnicy)
- zaglądać, widzieć, rozumieć, wiedzieć (w sensie duchowym):** [ˈk.a.m.ɛ] PF CZ. prz. *kame*
- zagrożenie, niebezpieczeństwo:** [ˈhr.apʰ] PF RZ. *hrrap*
- zagubić się (w sensie duchowym):** [ˈʔ.i.ˈa] PF CZ. np. *'ia*
- zaimpregnować, zapieczętować:** [fy.ɛl] PF CZ. prz. *fjel*
- zainteresowanie, zapal, entuzjazm:** [ti.ˈsoʔ.ha] PF RZ. *tìso'ha* (utworzone z **so'ha** emocjonować się)
- zainteresowany, zapalony, rozentuzjzmowany:** [lɛ.ˈsoʔ.ha] PF przym. *leso'ha* (utworzone z **so'ha** emocjonować się) tl
- zajmować czas (ii):** [kɾ.ˈn.ɛkʰ] PF CZ. np. *krr-nekx* (złożenie **krr** czas i **nekx** pochłaniać)
- zajmować miejsce, być (gdzieś):** [t.okʰ] PF CZ. prz. *tok*
- zajmująca czynność:** [tɪm] PF RZ. *tìn* (utworzone z **'in** być zajęty)
- zakończenie cytowania:** [sikʰ] PF przysł. *sik*
- zakończenie, wiosek:** [ti.ˈʔiʔ.a] PF RZ. *tì'i'a* (utworzone z **'i'a** kończyć)
- zakładać, ubierać:** [j.ɛm.stokʰ] PF CZ. prz. *yemstokx* (złożenie **yem sìn** umieszczać i **to-kx** ciało)
- zakłopotanie, zmieszanie, niepewność:** [ja.ˈja.jɾ] PF RZ. *yayayr*
- zależeć od, polegać na, ufać:** [m.oŋ] PF CZ. prz. *mong*
- zamiar, cel:** [ti.ˈkan] PF RZ. *tìkan* (utworzone z **kan** zamierzać)
- zamiast, raczej niż:** [tupʰ] PF spój. *tup*
- zamierzać:** [k.an] PF CZ. prz. mod. *kan*
- zamieć, zadymka:** [tʰan.ˈfwɛɾ.wi] PF RZ. *tx-anfwerwì* (utworzone z **txan** duży oraz **hufwe+herwì** wiatr+śnieg)
- zamknięty, osłonięty:** [tstu] PF przym. *tstu*
- zamroczenie, zaciemnienie:** [ti.ˈwan] PF RZ. *tì-wan* (utworzone z **wan** chować)
- zamykać się:** [ˈtstu ˈs.i] PF CZ. np. *tstu si* (utworzone z **tstu** zamknięty)
- zamykać, zapinać, przywiązywać:** [j.æŋ] PF CZ. prz. *yän*
- zameżna, żonaty, związany z kimś:** [mun.ˈt'a] PF przym. *muntxa*
- zanuzenie, zatopienie:** [jɛm.ˈfpaj] PF RZ. *yemf-pay* (złożenie **yem** umieszczać i **pay** woda)
- zaopatrzenie:** [ˈmɛk.ɾɛ] PF RZ. *mekre*
- zapach:** [fa.ˈhɛw] PF RZ. *fahew*

- zapach (zmysł zapachu):** [ʰɛ.fi.t̪swo] PF RZ. *hefitswo* (utworzone z **hefi** czuć **zapach**)
- zapalony, zainteresowany, rozentuzjarmowany:** [lɛ.'soʔ.ha] PF przym. *leso'ha* (utworzone z **so'ha** emocjonować się) tl
- zapał, zainteresowanie, entuzjizm:** [ti.'soʔ.ha] PF RZ. *tiso'ha* (utworzone z **so'ha** emocjonować się)
- zapieczętować, zaimpregnować:** [fɪ·ɛl] PF CZ. prz. *fjel*
- zapinać, zamykać, przywiązywać:** [j·æŋ] PF CZ. prz. *yän*
- zapominalny:** [t̪suk.'t̪swaʔ] PF przym. *tsukts-wa'* (utworzone z **tswa'** zapomnieć)
- zapomnieć:** [t̪sw·aʔ] PF CZ. prz. *tswa'*
- zapotrzebowanie, wymaganie, żądanie:** [sæ.'fjoʔ] PF RZ. *säfngo'* (utworzone z **fn-go'** wymagać)
- zaprześcić:** [ft·aŋ] PF CZ. np. mod. *ftang*
- zarys, streszczenie:** [ʰvur.vi] PF RZ. *vurvi* (utworzone z **vur** opowieść)
- zasada, wytyczna, wskazówka:** [ko.'fɛŋ] PF RZ. *koren*
- zasadniczo, podstawowo, przede wszystkim:** [ni.'fan] PF przysł. *niran* (utworzone z **ran** esencja, sedno)
- zaspokojony, zadowolony, usatysfakcjonowany:** [jɛ] PF przym. *ye*
- zastępca wodza, delegat, poseł:** [ɛjk.ta.'naj] JC,PF RZ. *eyktanay* (utworzone z **eyktan** przywódca)
- zastępować, wymieniać:** [r·awn] PF CZ. prz. *rawn*
- zaszczytna, ty (forma grzecznościowa):** [ŋɛ.'ŋa] PF zaim. *ngenga* (utworzone z **nga** ty)
- zatem, dlatego, więc:** [ta.'fɾal] PF przysł. *tafral*
- zatopienie, zanurzenie:** [jɛm.'fpa] PF RZ. *yemf-pay* (złożenie **yem** umieszczać i **pay** woda)
- zatrzymać:** [ti.'ftaŋ s-i] PF CZ. np. *tiftang si* (utworzone z **tiftang** przerwa)
- zatrzymywać:** [t'·ɛj] PF CZ. *txey*
- zatwierdzić, potwierdzić:** [ka.'ŋaj s-i] PF CZ. np. *kangay si* (utworzone z **kangay** właściwy)
- zaufany, pewny:** [am.'ʔa.ke] PF przym. *am'ake* (złożenie **am'a** wątpliwość i **ke** nie)
- zawierać:** [ŋaʔ] PF CZ. prz. *nga'*
- zawieść, ponieść porażkę, nie osiągnąć zamierzonych lub oczekiwanych rezultatów:** [n·u·i] PF CZ. np. *nui*
- zawistnie, zazdrośnie:** [ni.'fmok'] PF przysł. *nifmokx* (utworzone z **fmokx** zazdrość)
- zawiły, szegółowy, dokładny:** [hi.'no] PF przym. *hino*
- zawiść, zazdrość:** [fmok'] PF RZ. *fmokx*
- zawodnie, bez powodzenia, bez osiągnięcia zamierzonych lub oczekiwanych rezultatów:** [ni.'nu] PF przysł. *ninu* (utworzone z **nui** zawieść, **pnieść** porażkę)
- zawody, konkurs, turniej:** [sæ.'wæ.sul] PF RZ. *säväsul* (utworzone z **wäsul** rywalizować)
- zawsze, cały czas:** [ʰfra.kɾ] PF przysł. *frakrr* (utworzone z **krr** czas)
- zawsze, za każdym razem:** [ʰfra.lo] PF przysł. *fralo* (utworzone z **alo** raz)
- zawód, rola w społeczeństwie:** [t'in.tim] PF RZ. *txintin* (złożenie **txin** główny i **tin** zajmująca czynność)
- zawód, rozczarowanie:** [jɛw.la] PF RZ. *yewla*
- zazdrośnie, zawistnie:** [ni.'fmok'] PF przysł. *nifmokx* (utworzone z **fmokx** zazdrość)
- zazdrość, zawiść:** [fmok'] PF RZ. *fmokx*
- zbednie, niepotrzebnie:** [ni.kɛl.'kin] PF przysł. *nikelkin* (utworzone z **kelkin** niepotrzebny)
- zbierać:** [st·ar.s-im] PF CZ. prz. *starsim*
- zbiór, grupa, sterta, przedział:** [sna.ʔo] PF RZ. *sna'o nl*
- zbiór, kolekcja (zebrane przez kogoś celowo):** [sæ.'staɾ.sim] PF RZ. *sästarsim* (utworzone z **starsim** zbierać)
- zbliżyć się:** [l·ok'] PF CZ. prz. *lok*
- zbędny, niepotrzebny:** [kɛl.'kin] PF przym. *kelkin*
- zdarzyć się, stać się:** [l·ɛn] PF CZ. np. *len*
- zdawać się, być odczuwanym przez zmysły:** [fk·an] PF CZ. np. *fkan*
- zdać (test, egzamin), pokonać (przeszkodę):** [ɛm.'z·a.ʔ·u] PF CZ. prz. *emza'u* (pochodzi od **za'u** przyjsć)
- zdenewowanie, irytacja:** [sæ.'sræt'] PF RZ. *säsärätx* (utworzone z **srätx** denewować)
- zdobycie szczytu, wspinaczka:** [sæ.'tsjil] PF RZ. *sätsyjil* (utworzone z **tsyjil** wspiąć się)
- zdobycz, nabytek, dorobek:** [sæ.'ka.nom] PF RZ. *säkanom* (utworzone z **kanom** nabywać)

- zdobywać, nabywać, nabierać:** [k·a.n·om] *PF* cz. prz. *kanom*
- zdobyć wiedzę przez obserwację, czuć, rozumieć, czytać (np.: las):** [i·n·an] *PF* cz. prz. *inan* (akcent przesuwana się na pierwszą sylabę z wrostkiem)
- zdolność:** [tsu.ʔo] *PF* rz. *tsu'o*
- zdrada:** [ka.'vukʔ] *PF* rz. *kavuk*
- zdradzać:** [ka.'vukʔ 's·i] *PF* cz. np. *kavuk si* (utworzone z *kavuk* zdrada)
- zdrowie:** [fpom.'tokʔ] *PF* rz. *fpomtokx* (złożenie *fpom* dobrobyt i *tokx* ciało)
- zdrowy:** [le.fpom.'tokʔ] *PF* przym. *lefpomtokx* (utworzone z *fpomtokx* zdrowie)
- zejść:** [kl.'k·æ] *PF* cz. np. *klkã* (złożenie *klpã* spód i *kã* iść)
- zejść:** [kl.'z·a.ʔ·u] *PF* cz. np. *klza'u* (złożenie *klte* ziemia i *za'u* przyjść)
- zero:** [kεw] *PF* licz. *kew*
- zespół potężnych wodospadów charakteryzujących się olbrzymią siłą i ogłuszającym hukiem (rzadko traktowany jako policzalny):** [k'orε] *PF* rz. *kxor*
- zewnątrze, na zewnątrz:** [wɾ.pa] *PF* rz. *wrrpa*
- zgadywać, strzelać:** [ʔεn 's·i] *PF* cz. np. *'en si* (utworzone z *'en* domysł)
- zgodzać się:** [m·l.'t·ε] *PF* cz. np. *mlte*
- zginać:** [i·l] *PF* cz. np. *il*
- zgoda, przyjęcie, akceptacja:** [ti.m].ʔan] *PF* rz. *timll'an* (utworzone z *ml'an* akceptować)
- zgodnie z, przez, podążając za:** [i.læ] or [i.'læ] *PF* przym. *ilã+*
- zgodny, harmonijny:** [mε.'ʔεm] *PF* przym. *me'em*
- zgrubnie, około:** [wum] *PF* przysł. *wum*
- zielony (jak liść):** [ɾi.ke.an] *PF* przym. *rikean* (złożenie *rik* liść i *ean* zielony)
- zielony, niebieski:** [ʔε.an] *PF* przym. *ean*
- zielony, niebieski:** [ʔε.am.pin] *PF* rz. *eampin* (utworzone z *ean* niebieski, zielony)
- ziemia, grunt:** [kl.tε] *PF* rz. *klte*
- ziemia, grunt, stały ląd:** [at'.k'ε] *PF* rz. *atxkxe*
- zimno:** [ti.'wεw] *PF* rz. *tiwew* (utworzone z *wew* zimno)
- zimny:** [wεw] *PF* przym. *wew*
- zimny, chłodny:** [wuf] *PF* przym. *wur*
- zjazd, duże zebranie:** [tsawl.ul.'t'a] *PF* rz. *tsawlultxa* (złożenie *tsawl* duży i *ultxa* spotkanie)
- zlecenie, zadanie, projekt:** [ti.'kanj.kεm.vi] *PF* rz. *tikangkemvi* (utworzone z *tikangkem* praca)
- zmieniać:** [l'a.t·εm] *PF* cz. np. *latem* (**l«eyk»atem**) cz. prz. *zmieniać* (coś)
- zmieniać miejsce, poruszać się:** [ɾ·ikʔ] *PF* cz. np. *rikk*
- zmieniony, zmodyfikowany, będący w nie-naturalnym stanie:** [zæ.fi] *PF* przym. *zãfi*
- zmierzch, zmrok:** [t'on.'ʔonj] *PF,Prz* rz. *tx-on'ong* (złożenie *txon* noc i *'ong* rozwijać)
- zmieszanie, zakłopotanie, niepewność:** [ja.'jajɕ] *PF* rz. *yayayr*
- zmniejszać:** [n·æn] *PF* cz. np. *nãn*
- zmodyfikowany, zmieniony, będący w nie-naturalnym stanie:** [zæ.fi] *PF* przym. *zãfi*
- zmrok, zmierzch:** [t'on.'ʔonj] *PF,Prz* rz. *tx-on'ong* (złożenie *txon* noc i *'ong* rozwijać)
- zmysł:** [i.'nan.fja] *PF* rz. *inanfya* (złożenie *inan* czuć i *fya'o* sposób, droga)
- zmęczony:** [ɲεjn] *PF* przym. *ngeyn*
- znaczenie:** [ɾal] *PF* rz. *ral*
- znaczenie, istotność, waga:** [wa.'wε] *PF* rz. *wawe*
- znacznie, istotnie:** [ni.wa.'wε] *PF* przysł. *nì-wawe* (utworzone z *wawe* znaczenie, istotność)
- znajdujący się po przeciwnej stronie, przeciwny:** [fεw.tu.sokʔ] *PF* przym. *fewtusok* (utworzone z *few*–przez)(w mowie potocznej, *fewtsok* (*few.t̩sok*))
- znajomość (z możliwością przyjaźni):** [ʔεj.la.'naj] *PF* rz. *'eylanay* (utworzone z *'eylan* przyjaciel)
- znak, wróżba:** [a.'u.ɲi.a] *PF* rz. *aungia*
- znanie, cecha, właściwość, charakterystyka, sedno, przejaw, aspekt:** [sjon] *PF* rz. *syon*
- znać, być zaznajomionym (z formą celownika):** [sm·on] *PF* cz. np. *smon*
- znienawidzony, nienawistny:** [fkaɟ] *PF* przym. *fkay*
- znikać:** [ʔ·ip] *PF* cz. np. *'ip*
- zniszczenie:** [ti.ska.'ʔa] *PF* rz. *tiska'a* (utworzone z *ska'a* niszczyć)
- znowu, znów:** [ni.'mun] *PF* przysł. *nìmun*
- znów, znowu:** [ni.'mun] *PF* przysł. *nìmun*
- zorganizowany, uporządkowany:** [vε.ɲaʔ] *PF* przym. *venga'* (złożenie *ve'o* porządek i *nga'* zawierać)

- zostać, pozostać:** [ʔ·i.'ʔ·awn] *PF* CZ. NP. 'i'awn
zrealizować, osiągnąć: [ha.'sɛj 's:i] *PF* CZ. NP.
hasey si (utworzone z **hasey** zrobiony)
- zrobiony, skończony:** [ha.'sɛj] *PF* przym. *hasey*
- zrozumienie, inteligencja:** [ti.'tʂlam] *PF* RZ.
titslam (utworzone z **tslam** rozumieć)
- zuchwały, odważny:** [ti.'tʂtɛw.ŋaʔ] *PF* przym.
tiststewnga' (utworzone z **tiststew** odważny)
 nl (np.: zuchwały czyn)
- zupełnie, całkowicie, w całości, w ogóle:**
 [ni.'wot'] *PF* przysł. *nɪwotx* (utworzone z
wotx całość)
- zupełny, całkowity, kompletny, cały:**
 [ʔæn.'sɛm] *PF* przym. 'ansyem
- zwarcie krtaniowe, przerwa:** [ti.'ftaŋ] *PF* RZ.
tiftang (utworzone z **ftang** zaprzestać)
- związać się (z kimś), ożenić się, wyjść za
 mąż:** [mun.'t'a 's:i] *PF* CZ. NP. *muntxa si* (ut-
 worzone z **muntxa** żonaty, zamężna)
- zwierzę:** [i.'o.aŋ] *PF* RZ. *ioang*
- zwierzę duchowe:** [ti.'tɛ.a.i.'o.aŋ] *PF* RZ. *tire-
 aioang* (złożenie **tirea** duch i **ioang** zwierzę)
- związany z kimś, żonaty, zamężna:** [mun.'t'a]
PF przym. *muntxa*
- związek, małżeństwo:** [ti.mun.'t'a] *PF* RZ.
tɪmuntxa (utworzone z **muntxa** żonaty,
 zamężna)
- związek, połączenie:** [sæ.'ta.rɛ] *PF* RZ. *sātare*
 (utworzone z **tare** connect, relate to)
- zwiększająco, coraz więcej i więcej:**
 [ni.'ʔul.ʔul] *PF* przysł. *nɪ'ul'ul* (utworzone
 z **ul** zwiększać)
- zwiększać:** [ʔ·ul] *PF* CZ. NP. 'ul
- zwięźle, krótko:** [ni.'jɔl] *PF* przysł. *nɪjɔl* (ut-
 worzone z **jɔl** krótki (o czasie))
- zwolnić, zabierać, usunąć:** [ʔ·a.k·u] *PF* CZ.
 prz. 'aku
- zwracanie uwagi na szczegóły, skrupulat-
 ność:** [ti.'no] *PF* RZ. *tino*
- zwracać uwagę:** [ʔ·ɛl.tu s·i] *PF* CZ. NP. *eltu si* (ut-
 worzone z **eltu** mózg)
- zwrot), jakie, które (słowo, wyrażenie):**
 [ʔ·li.ʔu.pɛ] *PF* pyt. *li'upe* inna forma **pe'li'u**
- zwycięstwo, wygrana:** [ti.jo'raʔ] *PF* RZ. *tɪjora'*
 (utworzone z **yora'** wygrywać)
- zwycięzca:** [jo.'raʔ.tu] *PF* RZ. *yora'tu* (utworzo-
 ne z **yora'** wygrywać)
- zwyyczaj, sposób, scieżka:** [ʔ·fja.ʔo] *PF* RZ. *fya'o*
- zwykły, codzienny:** [lɛ.'tɪ.tɪ] *PF* przym. *letrr-
 trr* (utworzone z **trr** dzień)
- ząb:** [sɛʔ] *PF* RZ. *sre'*
- złamane serce:** [jawn.'jɛw.la] *PF* RZ. *yawnjewa*
 (złożenie **yawne** ukochany i **yewla** rozcza-
 rowanie)
- złamany, rozbity:** [fwɛl] *PF* przym. *fwel*
- złapać, pojmać:** [sp·ɛ.'ʔ·ɛ] *PF* CZ. prz. *spe'e*
- zło:** [ti.'kawŋ] *PF* RZ. *tikawŋ* (utworzone z
kawŋ niedobry, zły)
- złśliwy, nieszczemy:** [ʔ·kawŋ.lan] *PF* przym.
kawŋlan (złożenie **kawŋ** niedobry, zły i
txe'lan serce)
- złożoność:** [ʔ·jin.ɛp.'ʔaŋ] *PF* RZ. *fjinep'ang*
 (złożenie **fjin** prosty i **ep'ang** złożony)
- złożony, trudny:** [ɛp.'ʔaŋ] *PF* przym. *ep'ang*
- zły:** [fɛʔ] *PF* przym. *fe'* nl
- zły, niedobry:** [kawŋ] *PF* przym. *kawŋ*
- zły, niepoprawny, błędny:** [kɛ.'jawɛ] *PF*
 przym. *keyawɛ* (złożenie **ke** nie i **eyawɛ**
 poprawny)
- ósmy:** [ʔ·vol.vɛ] *PF* przym. *volve* (utworzone z
vol osiem)
- ćwiczenia fizyczne, sport:** [u.'van lɛ.'tok'] RZ.
uwan letokx (złożenie **uwan** gra i **letokx** cie-
 lesny, fizyczny)
- ćwiczenie, szkolenie:** [ʔ·tsk'ɛ.kɛŋ] *PF* RZ. *tskxɛ-
 kɛŋ*
- ćwiczyć, trenować:** [ʔ·tsk'ɛ.kɛŋ 's·i] *PF* CZ. NP.
tskxekɛŋ si (utworzone z **tskxekɛŋ** ćwicze-
 nie)
- ładny, śliczny:** [sɛ.'vin] *PF* przym. *sevin*
 tl(zwłaszcza o kobietach, tylko o ludziach)
- ładodny, umiarkowany:** [ʔ·tsja.fɛ] *PF* przym.
tsyafe
- łagodnie, delikanie:** [ni.'flɪ] *PF* przysł. *nɪflɪr*
 (utworzone z **flɪr** łagodny)
- łagodny (o dźwięku):** [ʔ·a.ŋo] *PF* przym. 'ango
- łagodny, gładki:** [ʔ·fa.o.i] *PF* przym. *faoi*
- łagodny, subtelny, delikatny (odnośnie ludzi
 lub rzeczy):** [flɪ] *PF* przym. *flɪr*
- łamać, przełamać na pół:** [k'·ak'] *PF* CZ. NP. *kx-
 akx*
- łapać:** [st·æʔ.n·i] *PF* CZ. prz. *stā'nɪ*
- łapać w pułapkę:** [sj·ɛp'] *PF* CZ. prz. *syep*
- łaskawy, korzystny, pomyślny:** [ɛt.rɪp'] *PF*
 przym. *etɪp*
- łatwo:** [ni.'ftu.ɛ] *PF* przysł. *nɪftue* (utworzone
 z **ftue** łatwy)

- łatwy, prosty:** [ʼftu.ɛ] *PF* przym. *ftue*
- łokieć:** [ʼpʼun.til] *PF* rz. *pxuntil* (złożenie *pxun* ramię i *til* staw)
- łono:** [ʼpɾ.ku] *PF* rz. *prɾku* (złożenie *prn*en dziecko i *kelku* dom)
- łowca:** [ʼta.ron.ju] *JC,PF* rz. *taronyu* (złożenie *taron* polować i *-yu* przyrostek wykonawcy)
- łowy, polowanie:** [sæ.ʼta.ron] *PF* rz. *sätaron* (utworzone z *taron* polować)
- łuk (oreź):** [ʼtsko] *PF* rz. *tsko*
- łuk i strzała:** [ʼtsko swi.ʼzaw] *PF* rz. *tsko swizaw* (złożenie *tsko* łuk i *swizaw* strzała)
- łza:** [ʼtsɲaw.paj.vi] *PF* rz. *tsngawpayvi* (złożenie *tsngawvik* płakać i *pay+vi* woda z przyrostkiem określającym cząstkę)
- łzy:** [ʼtsɲaw.paj] *PF* rz. *tsngawpay* (złożenie *tsngawvik* płakać i *pay* woda)
- łódź:** [ʼu.ran] *PF* rz. *uran*
- łów, polowanie, obława:** [ti.ʼta.ron] *PF* rz. *titaron* (utworzone z *taron* polować)
- łączyć / dwie lub więcej rzeczy razem (ii):** [ʼʔaw.stɛŋ.ʼj.ɛm] *PF* cz. prz. *ʼawstɛŋyem* (złożenie *ʼawsiteng* razem i *yem* kłaść)
- ściana skalna, klif:** [ʼʔawkʰ] *PF* rz. *ʼawkx*
- ścieżka duchowa:** [ti.ʼfɛ.a.ʼfja.ʔo] *PF* rz. *tireafyaʼo* (złożenie *tirea* duch i *fyaʼo* sposób droga)
- śląd, trop (zwierzęcia lub człowieka):** [ʼtsmim] *PF* rz. *tsmim*
- śledzić, podążać za:** [s.utʰ] *PF* cz. prz. *sutx*
- ślepy:** [kak.ʼrɛl] *PF* przym. *kakrel* (utworzone z *rel* obraz)
- śliczny, ładny :** [sɛ.ʼvin] *PF* przym. *sevin* tl(zwłaszcza o kobietach, tylko o ludziach)
- ślizgać się, sunąć:** [fw.i] *PF* cz. np. *fwi*
- śmiać się:** [ʼh.aŋ.h.am] *PF* cz. np. *hangham*
- śmierć:** [kʼitʰ] *PF* rz. *kxitx*
- śmierć (pojęcie abstrakcyjne):** [ti.ʼtɛr.kupʰ] *PF* rz. *titerkup* (utworzone z *terkup* umrzeć), „Śmierć jest nieunikniona.”
- śmieszny, zabawny, dowcipny:** [ʼʔi.pu] *PF* przym. *ʼipu*
- śmietnisko, wysypisko smieci:** [ʼsɲɛl.tɛŋ] *PF* rz. *sngeltseng* (złożenie *sngel* śmieć i *tseng* miejsce)
- śmieć, odpadek:** [sɲɛl] *PF* rz. *sngel*
- śnieg:** [ʼhɛɛ.wi] *PF* rz. *herwi*
- śpiewać:** [ʼɔ.ol] *PF* cz. *rol*
- śpiewać:** [ʼwaj ʼs.i] *PF* cz. np. *way si* (utworzone z *way* pieśń)
- śpiewać bez słów, nucić:** [t.ɲ lawɾ] *PF* cz. np. *ting lawɾ* (utworzone z *lawɾ* melodia)
- średni poziom:** [ʼkʰam.ji] *PF* rz. *kxamyi* (złożenie *kxam* środek i *yi* poziom)
- środa:** [tr.ʼtsi.vɛ] *PF* rz. *trrtsiɔe* (złożenie *trr* dzień i *tsiɔe* czwartny)
- środek, połowa:** [kʰam] *PF* rz. *kxam*
- świadomie, celowo:** [nit.ʼkan] *PF* przysł. *nitkan* (utworzone z *tikan* cel, zamiar)
- świat (fizyczny):** [ki.ʼfkɛj] *PF* rz. *kifkey*
- światło:** [a.ʼtan] *JC* rz. *atan*
- świecić, lśnić:** [n.ɾ] *PF* cz. np. *nrr*
- świetować, obchodzić święto:** [ftʰo.ʼzæ s.i] *PF* cz. np. *ftxožä si* (utworzone z *ftxožä* świętowanie)
- świeży, nadający się do jedzenia:** [ʼpʼa.sul] *PF* przym. *pxasul*
- świeży, niedawny, ostatni:** [sokʰ] *PF* przym. *sok*
- święte miejsce:** [ʼswo.tu] *PF* rz. *swotu*
- święto, świętowanie:** [ftʰo.ʼzæ] *PF* rz. *ftxožä*
- świętowanie, święto:** [ftʰo.ʼzæ] *PF* rz. *ftxožä*
- święty:** [swokʰ] *PF* przym. *swok*
- źdźbło:** [ʼzɛ.swa.vi] *PF* rz. *zeswawi* (utworzone z *zeswa* trawa)
- źle:** [ni.ʼfɛʔ] *PF* przysł. *nifeʼ* (utworzone z *feʼ* zły)
- źródło:** [ʼtsim] *PF* rz. *tsim*
- źródło niepokoju, niepokojący problem:** [ʼsɲum.tsim] *PF* rz. *sngumtsim* (złożenie *sngum* obawa i *tsim* źródło)
- żaden:** [ʼkɛ.a] *PF* przym. *kea*
- żadna (czynność), bez (żadej czynności):** [ʼkɛ.kɛm] *PF* zaim., przysł. *kekem* (złożenie *ke* nie i *kem* czynność, dokonanie)
- żarliwie, całym sercem:** [ni.ʼftʰa.vaŋ] *PF* przysł. *niftxawang* (utworzone z *ftxawang* żarliwy)
- żarliwy, gorący:** [ʼftʰa.vaŋ] *PF* przym. *ftxawang*
- żart, dowcip, zabawna historia:** [ʼhaŋ.vur] *PF* rz. *hangvur* (złożenie *hangham* śmiać się i *vur* opowieść)
- że:** [ʼtsni] *PF* spój. *tsni* (z orzeczeniem w trybie łączącym w zdaniu podrzędnym)
- żeby, po to aby:** [ftɛ] *PF* spój. *fte* (z orzeczeniem w trybie łączącym w zdaniu podrzędnym)

- żona:** [mun. 't'a.tɛ] *PF* rz. *muntxate* (utworzone z *muntxatu* *współmałżonek*)
- żonaty, zameżna, związany z kimś:** [mun. 't'a] *PF* przym. *muntxa*
- żołądek, brzuch:** [ŋæŋ] *PF* rz. *ngäng*
- życia (przenośnie), powracać do zdrowia:** [spæ.'p·ɛŋ] *PF* cz. np. *späpeng* (utworzone z *speng* *przywracać, odzyskiwać*)
- życie:** [ti.'rɛj] *PF* rz. *tirey* (utworzone z *rey* *żyć*)
- życie w zgodzie z naturą, harmonia:** [,mɛ.o.a.u.ni.a.'ɛ.a] *PF* rz. *meoauniaea*
- żywność (rz. zbiorowy, nie posiada liczby mnogiej):** ['sju.vɛ] *PF* rz. *syuve*
- żywność produkowana z mąki, produkty mączne:** ['tsjo.sju] *PF* rz. *tsyosyu* (złożenie *tsyo* *mąka* i *syuve* *żywność*)
- żywy, isiota żyjąca:** [ru.'sɛj] *PF* przym., rz. *rusey* (złożenie *rey* *żyć* i «*us*» *wrostek imiesłowu przymiotnikowego czynnego*)
- żyć:** [r·ɛj] *PF* cz. np. *rey*
- żółty:** [rim] *PF* przym. *rim*
- żółć:** ['rim.pin] *PF* rz. *rimpin* (utworzone z *rim* *żółty*)
- żądanie, prośba:** [æ.'t'æ.lɛ] *PF* rz. *ätxäle*
- żądanie, wymaganie, zapotrzebowanie:** [sæ.'fŋoʔ] *PF* rz. *säfŋo'* (utworzone z *fn-go'* *wymagać*)
- żądać, prosić:** [v·in] *PF* cz. prz. *vin*
- żądać,, wymagać, porzebować:** [fŋ·oʔ] *PF* cz. prz. *fŋgo'*
- żądlić, kąsać:** [sŋ·apʰ] *PF* cz. prz. *sŋgap*